

A SELECTION OF SADÍ'S GHAZALS

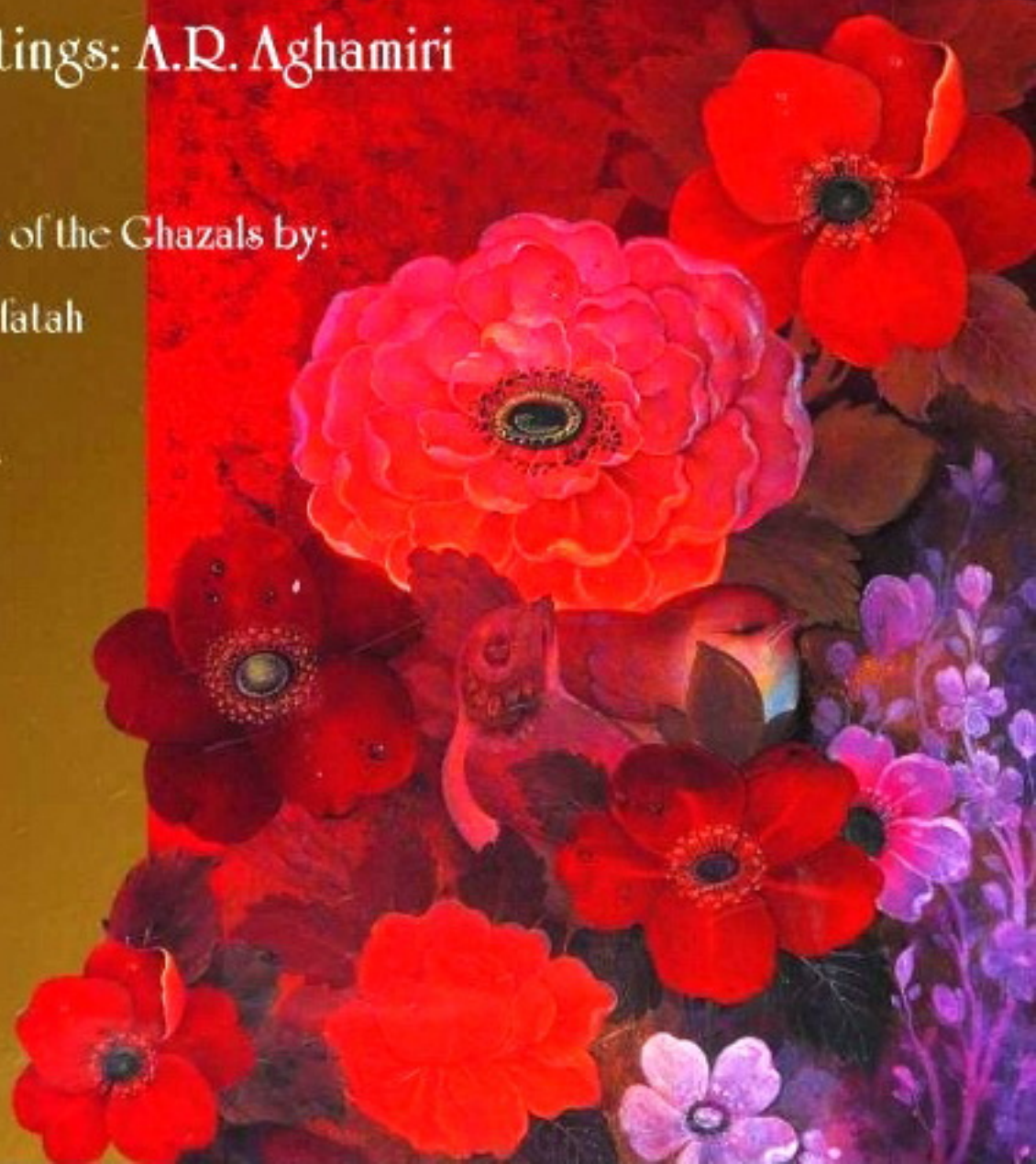
English & Persian Introduction: Dr.H. Elahi Ghomshei

Persian Calligraphy: A.A. Falsafi

Persian Paintings: A.R. Aghamiri

English Translation of the Ghazals by:

Simindokht Seyedfatah



A SELECTION OF
SADI'S GHAZALS



Persian Calligraphy: A.A. Falsafi

Persian Paintings: A.R. Aghamiri



**MIRDASHTI
FARHANGSARA**

Tel. +(9821) 6490661-2 Fax. 6491968

MASHHAD, Tel. + (98511) 8544951 Fax. 8514761

Design: M. Zighami



A SELECTION OF
SADI'S GHAZALS



Persian Calligraphy: A.A. Falsafi

Persian Paintings: A.R. Aghamiri



**MIRDASHTI
FARHANGSARA**

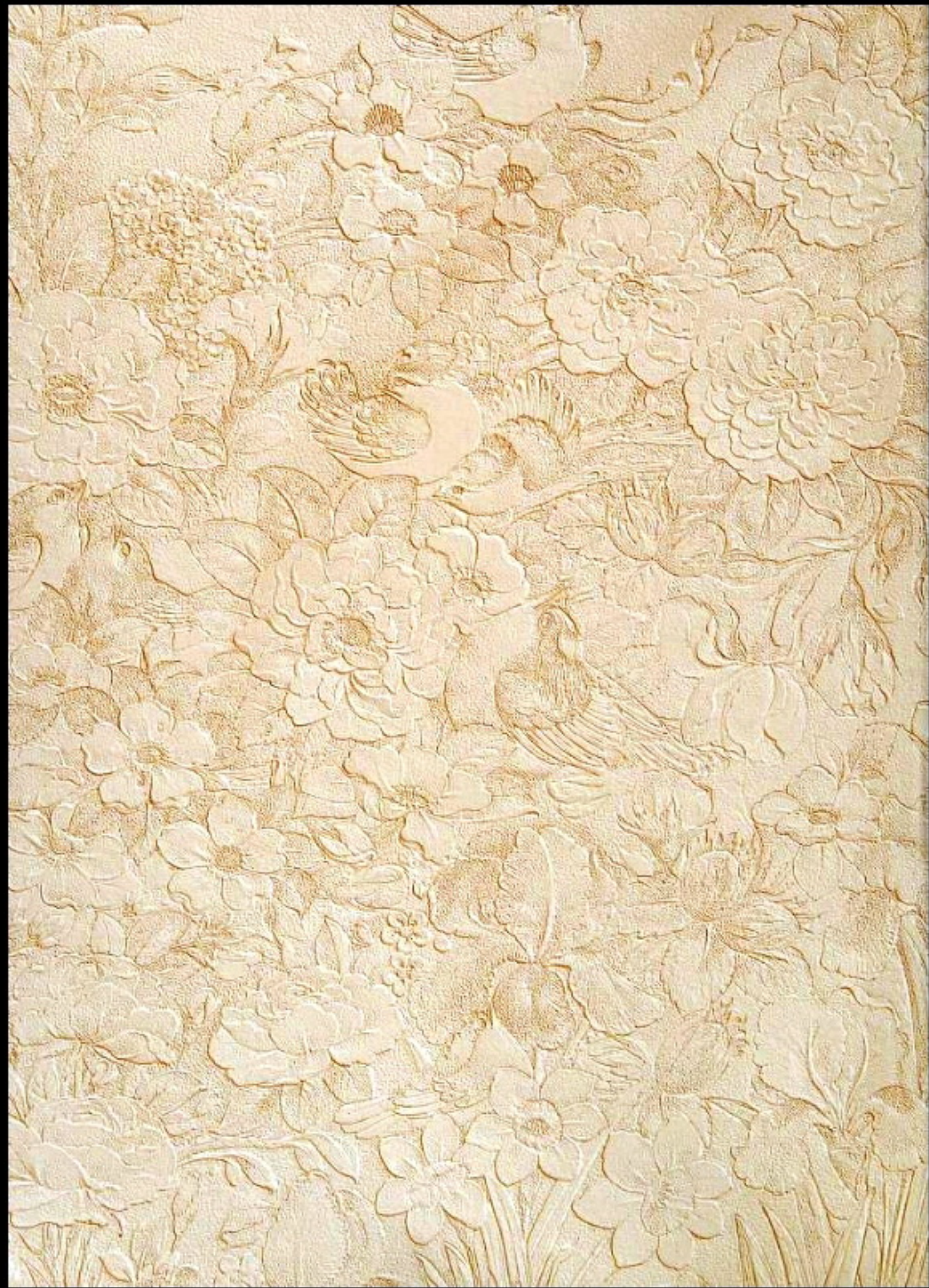
Tel. +(9821) 6490661-2 Fax. 6491968

MASHHAD, Tel. + (98511) 8544951 Fax. 8514761

Design: M. Zighami







A SELECTION OF
SADI'S GHAZALS



Persian Calligraphy: A.A Falsafi

Persian Paintings: A.R. Aghamiri

English & Persian Introduction : Dr. H. Elahi Ghomshei

English Translation of the Ghazals by: Simindokht Seyedfatah

A Selection of Sa'di's Ghazals

Persian Calligraphy : Amir Ahmad Falsafi

Paintings : Ali Reza Aghamiri

Persian & English Introduction: Dr. Hussain Elahi Ghomshei

Persian Introduction to English translation:

Safdar Taghizadeh , University Professor

English Translation of the Ghazals by: Simindokht Seyedfatah

Lithography: Farayand-e Gooya

Printed in: Abyaneh Printing house

Designed and Pagination : Mohsen Zaighami

Publisher: Mirdashti Farhangsara

Producing Manager: Mohsen Zaighami



MIRDASHTI FARHANGSARA

Tehran - Iran Tel.: +(9821) 66490661 - 2 Fax : 66491968

Mashad - Iran Telephone: + (98511) 8544951

Fax: + (98511) 8514761

ISBN: 978-964-7141-20-8



اول دفتر بنام ایزد دانا

In the name of God, the Compassionate, the Merciful

Let's begin in the name of God, the Knowledgeable,
The Creator, the Living, the Able,

The Lord of the world and of the human, the Greatest, the Grand,
Created fair face and fine character.

Through His generosity and kindness to the inferiors,
Both have their portion, the bird and the fish,

Both have their lot, the benefactor and the dervish,
The mosquito and the phoenix are provided in their daily bread.

He is aware of an ant's need through omniscience
While the ant is at the bottom of a pit, under the granite.

He created the creatures out of the sperm, sugar out of the cane,
Moist leaves out of dry sticks and fountains out of granite.

He created sweet syrup out of the bees,
Big palms out of the stone of the dates.

Free from everyone and kind to all,
Hidden to the whole world and visible to all.

Beyond the grasp of the wise men are
Gleams of His glorious court, because of their splendour.

Not only praises Him the Tongue in the mouth of the unconscious Sufi,
So does the Hair covering the organs of the body.

He who is not grateful to today's blessing
Will regret over tomorrow's portion of mercy.

O Lord! Thou art the Prudent, the Protector,
Free from all faults, clear of all errors.

We are unable to praise you truthfully
Along with all cherubim of the upper world.

Sa'di talks out of his own perception
Otherwise for the power of imagination
It is impossible to comprehend your perfection.





Sadi

Sadi can be considered to be Shakespeare of Persia as Rumi has been called Dante of Islam and Firdowsi, Homer of Iran.

Emerson has praised Sadi as a poet who "speaks to all nations and like Homer Shakespeare, Cervantes and Montaigne is perpetually modern." Furthermore he has called the Gulestan (Rose - garden) of Sadi, one of the bibles of the world wherein the universality of moral law is gracefully portrayed.

His works, covering a wide variety of literary forms in prose and verse, have all a prophetic truth in them which is above that of history and a universal appeal beyond time and place. He has conquered the whole realm of human nature as he himself has beautifully expressed in a poem of his divan:

Oh, Sadi

Thou hast conquered the whole world with the sword of thy eloquent poetry.
But be aware that the credit all goes to the Grace of God.

Like Shakespeare he has bestowed the Persian language with thousands of popular quotations, words of worldly and heavenly wisdom inspiring maxims and aphorisms. Indeed, his complete works almost the size of the complete works of Shakespeare, can properly be entitled "Quotations by Sadi", for almost all he has said is heard from the mouth of speakers in far different subjects to serve modern purposes. The following remarkable example is a well-known poem of Sadi on the unity of all mankind, the translation of which has been written in bold letters above the gate of the united nations:

The sons of Adam are like the limbs of the same body.
For they share the same essence in creation.
When one limb is put to pain
The other limbs can not remain at rest
O thou who do not feel the sufferings of mankind,
Thou deservest not to be called a human being.

The most popular works of Sadi at home as well as abroad, are Gulestan (Rose-garden) and Bustan (Garden of Perfume, or Fruit Garden).

Gulestan is in melodious rhyming prose studded with pithy verses.

It is compendium of proverbial wisdom embodied in charming prose tales. Edwin Arnold has aptly described it in culinary terms as intellectual food and nectar of versatile genius. It reads human motives shrewdly and shows their wide range from the meanest personal greed to the sublimest selflessness.

Bustan (in rhyming couplets) follows similar themes in fascinating tales, fables, parables and proverbial words of wisdom. His ghazals (Lyric poetry almost in sonnet form) and odes are an important part of his work and fame, highly praised in the east and rarely appreciated in the west.

Gulestan and Bustan are both the later works of Sadi and show the seasoned philosopher and tolerant gentleman with excellent common sense and a twinkle in his eye over the follies of humanity.

Among the mystic and visionary Persian poets, Sadi stands out as a realist picturing the teeming life of highway and bazaar.

Professor R.A. Nicholson has thus characterized him in verse:

O full of human wisdom, happy sage,
A Persian Horace, mingling on thy page,
Where childhood learns to read, age reads to learn,
Moral with gay and tale with truth in turn;
Which as we read, our fancy so beguile,
The matter pleases for the golden style,
A style that softly winning, simply dressed,
Endears the topic and refines the jest.

The following is a typical short tale from Gulestan which can give a taste of what Nicholson has found in Sadi. The tale is in prose, but followed by a piece of verse, emphasizing the wisdom of the story in fresh insightful images:

I saw an Arab sitting in a ring of jewel dealers at Basra, telling a story how once upon a time in the desert he had settled in his heart he must die. "Suddenly" said he, "I lighted upon a bag which felt to be full of grain. Never can I forget the relish and the joy of thinking that it was indeed parched corn, and then the agony and the despair to find it only a bag of pearls."

The desert traveller mid the driving sands,
Sinking with thirst - what matter if his hands
Holds pearls or dust? His dried mouth curseth both!
So when a man with hunger falls to die,
What difference whether in his girdle cloth
He hideth gold or only frippery?

We hope that these few cups of the spiritual wine of Persian wisdom would stimulate English men-of-letters and literary circles to further introduce Sadi to English readers, and guide them to the Mainsprings of this divine source of ecstasy and intellectual intoxication.

1st.Jan.2000

Hossein, Mohyeddin Ghomshei





ز دستم برنمیخیزد که یکدم بی تو بنشینم

It is beyond my power to settle for a moment without you;
I don't wish to see anybody's face but you.

I knew from the beginning that I'd be combating Shirin,
That like Farhād, the sweet life I should give in.

I love you even if it turns the whole world against me;
Let'em say there're flaws in my reason, holes in my religion.

I will throw down the shield at your feet if you unsheathe
The swords as you need not swords;
You have already killed me with your silvery forearms.

Come out O morning of lovers, as this night has prolonged
And has become a bore as the moon
And the Pleiades have come to stay long.

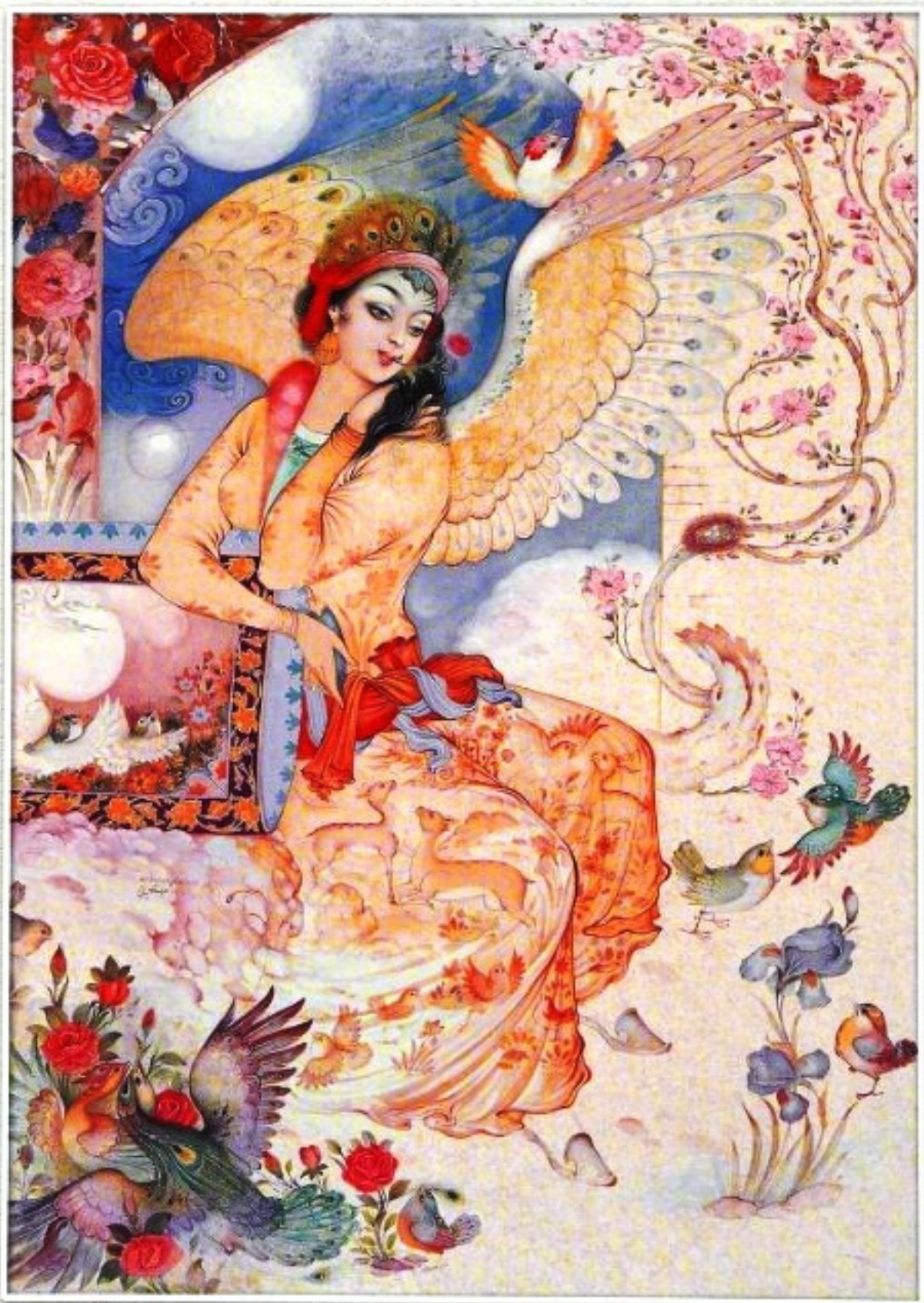
First I claimed that I am, later Nonexistence hit me smack
On the neck; now my only hope is to be forgiven,
So desperate I am, that speck.

What I need is a heart like candle which spares me my life
As the candle is the only one that burns at my bedside.

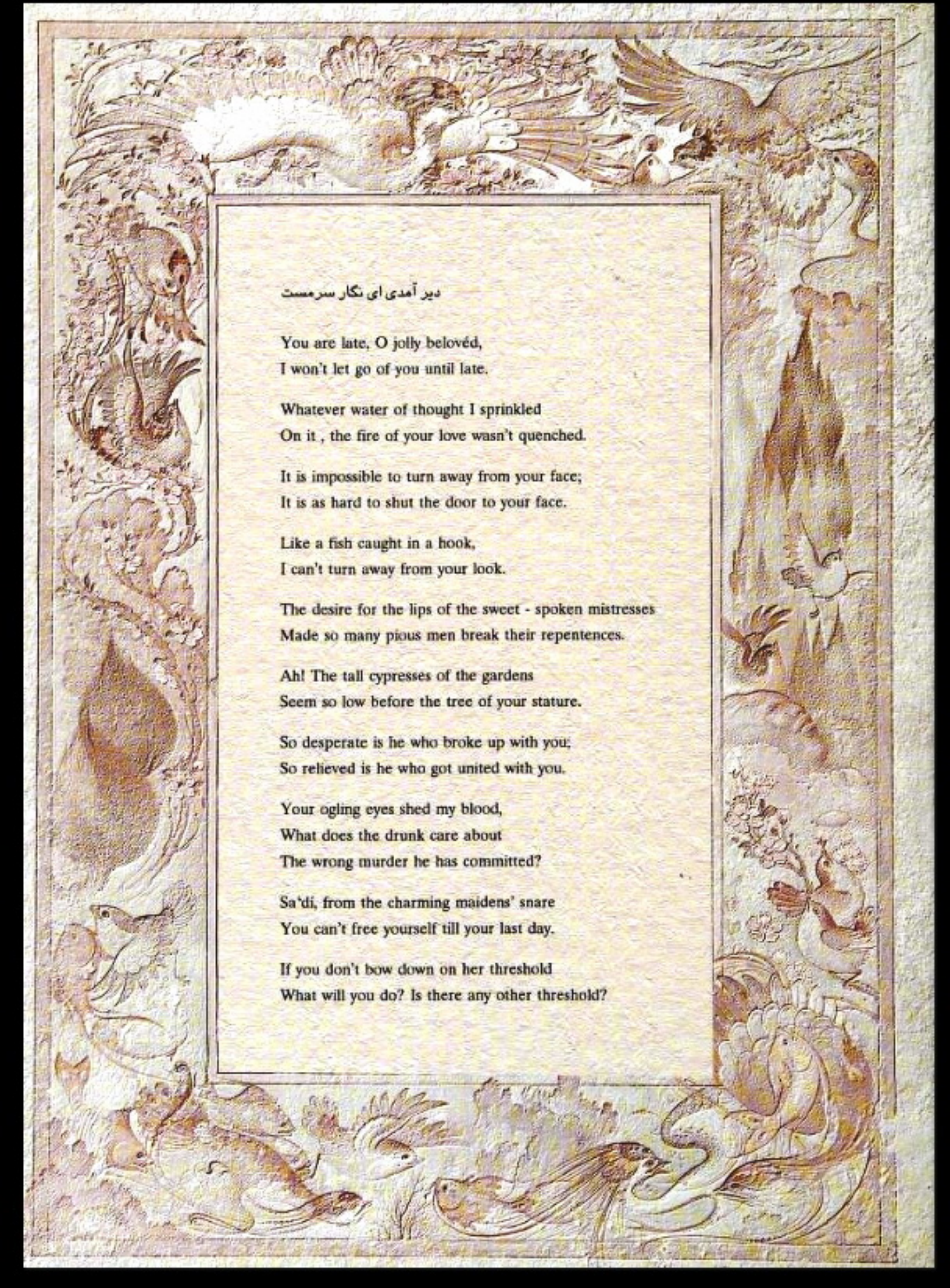
Your lips never come together; they laugh like a flower,
For ever and ever; is it fair
For me, the Nightingale, to settle down like a bittern?

The rival is anxiously asking Sa'di to close his eyes,
"Don't worry," I reply, "O gardener, about the flower"
"As I see her; but to pick her? Never!"









دیر آمدی ای نگار سرمست

You are late, O jolly beloved,
I won't let go of you until late.

Whatever water of thought I sprinkled
On it, the fire of your love wasn't quenched.

It is impossible to turn away from your face;
It is as hard to shut the door to your face.

Like a fish caught in a hook,
I can't turn away from your look.

The desire for the lips of the sweet - spoken mistresses
Made so many pious men break their repentences.

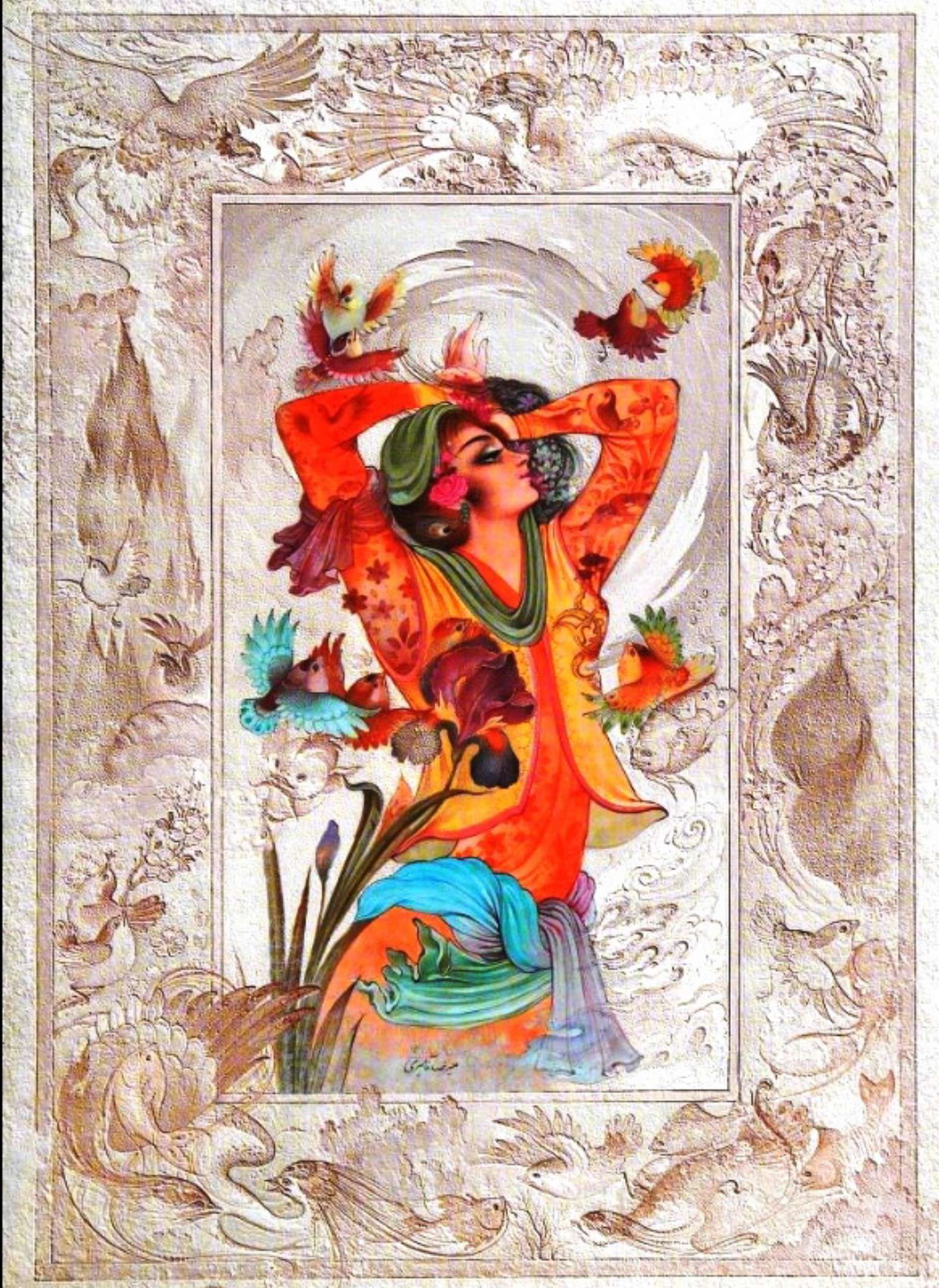
Ah! The tall cypresses of the gardens
Seem so low before the tree of your stature.

So desperate is he who broke up with you;
So relieved is he who got united with you.

Your ogling eyes shed my blood,
What does the drunk care about
The wrong murder he has committed?

Sa'di, from the charming maidens' snare
You can't free yourself till your last day.

If you don't bow down on her threshold
What will you do? Is there any other threshold?



زنده شود هر که پیش درست بعیرد

He is alive who dies in front of the beloved;
Gloomy is the one who takes not a beloved.

He whose heart is lightened with verve, a beloved
He needs to choose to keep the candle of his heart enlightened.

Only a heart soft as wax deserves to seek love;
Never granite shall be set, shall it, with agate?

The beautiful face of Sa'di's mistress will be his murderer,
Whomever is murdered by this face will live on for ever.

آن کیست که می رود به نخجیر

Who's that who goes to search for preys
With the lovers' hearts in chains and fetters?

Babel's sister of the witches,
Kashmere's neighbour of the idols.

This is the paradise of which they say:
Turns to a youth, an old man in a day.

Because of the love of her arms' bows
The fallen is not aware of the arrows.

Once the painter sees her visage
He will drop other people's image.

O unfaithful, O ruthless, O tyrant,
You left and thus was I destined.

How vainly narrow - minded people blame me;
Just because I am in love they warn me and blame me.

The blood that came into my body along with milk
Will only abandon my corpse when life abandons me.

If the sweetheart asks for my life
It is not fair to be late or to forbid.

He who wishes to grant the beloved's desires,
Tell him to renounce his own wishes and desires.

Sa'di, once you become love's captive
What will your tactic be except forsaking tactics?

وہ کہ در عشق چنان می سوزم

Oh! To what length in love I'm burning!
One flame, and I'll set on fire the land of the living.

Candle-like before the face of the beloved who is charming
I am blazingly burning; oh! What an incessant burning!

I burnt away but I dare not say
That with somebody's love I am burning.

Have mercy on me as away I am wandering;
Have pity on me as this is my soul which is burning.

With you, friends are all but blessed with pleasure;
I am guilty, that's why I am burning.

O Sa'di, lament not. Why? If I don't
Nobody will know that in secrecy I am burning.

ما همه چشمیم و تو نور ای صنم

We are all eyes and you are the light, O idol;
May the evil eye be averted from you, O idol!

Don't cover your face as he who sees
Such a houri as you, will go to heaven, O idol.

I was wrong to call you houri;
That was rude of me and I wronged you, O idol;

So as not to find fault with me that I can't see
What your presence do with the people, O idol.

The cause of all sedition and languor
Is you on the whole earth, O idol.

With all this sweetness and goodness you can't be
But a source of coquetry and pride, O idol.

A stature like yours, exalted like a cypress, is for us
So as not to settle down, not to remain patient, O idol.

So many riots of emotions have arisen in my head
From a heart which is burning like an oven, O idol.

Once Sa'di drank out of this fountain of life
His thirst shan't ever be relieved drop by drop, O idol.

فریاد من از فراق یار است

I cry for being away from my beloved
And lament as from me, my sweetheart has parted.

Without that moon-faced beauty at my side
I feel as if my face is coloured with blood.

The tears coming out of my eyes
Are but the blood shed from my heart.

I have a heartache beyond my power;
I feel restless because she's gone for ever.

Not one is aware of my sorrow;
Alack! The world shan't last for ever.

I am being tormented by my fortune,
Because of that I have a sore heart ever.

Sa'dí, why do you complain about the beloved
While joy and anguish shan't last for ever?

آفرین خدای برجانت

May God praise your spirit,
Such sweet lips and sweet teeth.

Whoever lost his Joseph of heart
Ask him to find it in your chin's pit.

No sedition in Persia will arise
Save from your seducing eyes.

Even if the Cypress comes and goes
Her display is far behind your flaunt.

Your night is the others' daylight
For it is sunshine in your resident.

Until when, O spiritual Orchard,
Your gardener will you resent?

The nightingales we are, let's for a moment
Rest in your rose - garden and lament.

Be a tyrant, be cruel to me for a thousand times,
And I will love you still a thousand more times.

I tried the power of patience, it was shattered
O shattered like glass struck against the rock.

Whether you keep your promise or not
That I am not to break my word, is beyond doubt.

Even if I die of the pang of separation
You will have my reward for the joy of fruition.

O Sa'di, you will be a living mystic
If you give up the ghost over this seeking.

زنده کدام است بر هوشیار

To the conscious person, who is the living?
He who dies near the beloved's dwelling.

The lover, that crazy, that drunken lover
Has no use for the wise words of the adviser.

Better to offer your head as a sacrifice to the beloved
Than to wander through the country with a sound head.

O thou ravaged my heart and burnt my soul;
Over the passion I have for you, my life was sold.

Venomous sherbet out of your hand, tastes not bitter;
Mountain is not a burden if you put it on my shoulder.

He who is bound to your affection shan't free himself, nor
Shall he who is drowned in your love ever see the shore.

Hidden agony consumed my sore heart;
At the end my love was inevitably divulged.

Think not that I am calm within me,
Expect not a wink of sleep from me.

If I am to blame then complain,
If it is your fault make reparation.

While on your feet, your apology is not accepted;
Until you settle down, the dust won't be settled.

This isn't the place to talk about money or heart;
I am but a pretender if I won't devote my heart.

Sa'di, grieve not if you are wounded;
It is an honour to be scarred by the beloved.

باد آمد و بوی عنبر آورد

The wind blew and with it brought
The smell of ambergris; the almond bloomed.

The nightingale was so anxious that the flowers,
Despite all those thorns, blossomed.

I wish to kiss the messenger's blessed feet
Who delivered the message of the beloved.

I had only put a letter with him,
He brought a bag of fragrant musk with him.

Never have I heard of a breeze that blew
Flowers' fragrance sweeter than you.

Of an offspring nobody has ever heard
Coming into the world being as beautiful as you.

O desperate is the one who lasted
Yet another day away from you.

Sa'di, your bright heart like an oyster
Turned every drop it drank into a pearl.

The sweetness of your gift's daughters
Filled with admiration the connoisseurs,

So much so that they may bury their daughters alive,
Those who gave birth to them during your life.

بوی گل و بانگ مرغ برخاست

There comes the scent of the flowers and the cries of the birds,
Now is the time for mirth, for gardens and for plains,

The Footman of Autumn scattered the leaves;
The Painter of Zephyr adorned the meadows.

I am not in a mood for gardens,
Wherever you are, there, pleasure is.

Looking at the beauties, they say, is banned;
That may be, but not this look of mine.

The secret of the ineffable make of God on your face
Is as visible as the water through the glass.

I shall pluck my left eye
So as to see you but right.

He is but a granite who is not
Impressed by your seal of affection.

Some day the dry and the wet of me will kindle
The fire beneath my pot of passion.

They say Sa'di's endless lamentation
Is against the wise man's persuasion.

He who is at rest on the seashore
Is unaware of the abyss I am in.
چنان در قید مهت پای بندم

I am so much bound to your love's bond
Like a deer in a snare, with it's head caught.

I sometime weep over my incurable pain,
Some other time laugh at my unsettled condition.

I have left no ears and no intelligence
To act the intelligent people's comments.

All at once I was left no patience;
I revealed my love story to the plains.

I am no Majnoon that from the beloved take my heart away;
O man of honour, don't advise if you are wise, night and day.

No painter is able to paint such a face;
Who am I to paint a face such as this.

So many a soul and body are worn out by lovesickness for you;
I am not the only one who is left but destitute.

You, too, will come back helpless and disappointed,
In this case, I am, am I not, the most fortunate?

If you call me while asleep in the land of the dead
You will relieve my soul which is so deeply afflicted.

To the earth you tread on, is my head devoted,
Whether you comfort my soul, whether you hurt it.

And if your comfort is in Sa'di's agony
I approve of this injustice towards me.

این باد بهار بوستان است

Is this the vernal breeze of the orchard
Or is it the scent of the union with my sweetheart?

This charming writing ravishes the hearts
As if it is the sweetheart's face's lines.

O bird caught in the heart's net,
Come back, it's time you nestled.

At night, the candle and I burn together;
The difference is that my burning is hidden.

My ears are stuck on the ground, my eyes staring at the door,
Every day I have been waiting to hear from you with affection.

And if the muezzin calls for the prayer
I think the voice comes from my beloved's caravan.

You were so hostile to me; nevertheless,
Come back because that is affection.

Patience is not so strong as to cope
With the powerful love of my charming maiden.

Estrangement of the companions is identical
With separation between the body and the soul.

Sa'di's sore lamentation
Is but a reason to his affection.

She set fire to my pen and this blackness, my writing,
Which is going up in smoke, is left from that burning.

برآمد باد صبح و بوی نوروز

The morning's breeze blew and new year's scent, too;
Good luck to all friends! May they all achieve their ends!

Happy new year and the years to come!
Blessed be to you this day and the days to come!

The pomegranate blossoms have set the tree on fire;
Set not the brazier, no need to make a fire.

Fortune's eyes opened like daffodils;
Tell Envy to stitch the eyes of the enemies.

This is a cheerful spring; where are you, O Rose,
To find the Nightingale lament? Ah, how He groans!

Long before us the world was and it will be after us;
O brother , beware! Acquire nothing but a good name, thus.

Do good and you will be fortunate;
Obey not the slanderer, the evil - minded.

O Sa'di, depend not on the world, oh don't,
As this walnut will not last long on the vault.

What a shame that there's an end to pleasure!
What a shame that the deer can't pass the panther!

ما در این شهر غریبیم و درین ملک فقیر

In this land I am but a stranger , a beggar,
Captured in your net, caught in your snare.

The horizon's gate is open but my heart's foot
Is chained to the tips of your curls of hair.

While I am alive I can't turn away from thee,
O queen of beauties, don't turn away from me.

Although in your arsenal of admirers many are worthier than me
In the whole world I don't know of anybody who comes even near thee.

I was thinking of bestowing my life on thee
Some day; still, I remembered that was a triviality.

I am saying this because I suffer;
The ambergris won't smell until it is set on fire.

If I say that I am not distressed,
My countenance shall reveal my heart's secret.

You are amazed at my senile love, amazed be not;
What kind of a youth are you who ravaged an old heart?

I shan't turn my eyes away from your eyebrows, which look like two bows,
Even if they shoot me at my eyes and stitch them with arrows.

I doubt the sanity of those who advise me;
Come, come , O master, the lover doesn't take the advice of thee.

An elegant body, O Sa'di, is for people to see
Otherwise what is the use of the sighted eyes?

آندوست که من دارم، و آن یار که من دارم

That beloved of mine, the one I know, a sweet mouth
She has away from my lips and away from my teeth.

I am not so fortunate as to take that gracious form in my arms,
To make her sit down and shower her with many a flower.

Ah, your darling face is a whole beauty;
What does the whole have to do with peccability?

Beware! Only a shadow is remained of me as an entity;
Even that withers away whenever I think of thee.

I persist not in the union, neither shall I lament
Of separation; ask what you wish, I am under your command.

O better than Leili, there is the fear that like Majnoon,
For the love of you I may wander through deserts and mountains.

In case that a sea of foes attacks me
If I turn my back on you, of you I'd be weary.

I am caught in your snare, defeated before you;
I am mesmerized by you, wondering how to describe you.

My hand on my sore heart, my feet coming after you in mud;
I shall be patient with all this but with not seeing you, I shall not.

I wail away in secret and, strangely enough, lovers
Don't go to sleep because of my hidden wails.

Have you seen how fast the fire strikes charred wood?
You are hotter than fire, that's why I burn even faster.

They say, "Don't Sa'di put your life upon this passion,"
It is becoming me to die, my life depends on my heavenly maiden.

گر من ز محبت بمیرم

If I die for the love of you, of affection,
I will appeal to you on the Resurrection.

I can escape this world and the next
But I can't help being with the beloved.

O you are the salve for people in affliction;
I don't know of any other cure, you're my only satisfaction.

That poor lover who's nobody but thee
In this world and the next, it's me.

O sheriff, was that repentance from the young you wanted?
If that is it, to repent, then I can't as I am aged.

Some day I will kiss her eyebrows which look like two bows;
Tell her to shoot arrows at me from those eyebrows.

O sweet-smelling Breeze of the springtide,
Upon the feet of your elegance I almost died.

Once you passed Shíráz' earth
Say that I am a captive in some place.

I shan't go to sleep as without the beloved
I can't lie comfortably even on a silk bed.

O intimate of Sa'di's age and day,
You left, but never from my heart you went away.
سرمست درآمد از خرابات

Drunken he came out of the tavern
With his ruined mind in prayer.

He has thrown down on earth his robe of piety;
He has set fire on his garment of austerity.

Gaily and merrily the Butterfly fell
In love with his gathering's Candle.

Following him, Soul desperately asked,
"O Lord of the miracles' field,"

"What comes out of a pawn's blood?"
"Ah! While facing your rook, a thousand"
"Kings will be instantly checkmated."

If I had but a thousand lives
I'd have met you, that's true
I swear, each time I'd've been rivied.

If only my heart's eye could be patient enough
I couldn't have found anything important but love.

Let's see what will happen to the rest of my life;
Alas! It is all gone with the wind
What happened before in my life.

آمدی و ده که چه مشتاق و پریشان بودم

You arrived and I was so passionate, so agitated;
No sooner had you left than I became a lifeless visage.

Lacking consciousness didn't make me not to mention you;
As I was perplexed, thinking about the qualities of you.

I went not to sleep one single night amidst the rose garden, no I didn't,
As away from you, the only place I can go is the heath desert.

The hope that I would join you kept reviving me incessantly
Otherwise, away from you, separation would make a martyr of me, undoubtedly.

While in a blaze of agony, relying upon your affection like Abraham,
I was as though amongst bunches of tulip and chrysanthemum.

Hoping that the breeze of the dawn would bring the scent of you
Every night I was waiting for the cock to crow.

"You broke your word and I kept my promise,"
Sa'dí kept saying this because of the separation's distress.

من خود ای ساقی از این شوق که دارم مستم

O Sáki, I am already drunk with this zest,
One more draught and I am lost.

As for narrow - minded people, to them, pay no attention
'Cause the rivals are drunk with wine and I, with reflection.

I swear by the affection and devotion that there is between us,
I neither forsook the love I have for you nor was I fond of someone else.

Before my clay was moulded, in my heart I had your affection,
I didn't attach it to myself, I brought it with me from heaven.

I am truly your servant, your slave, yet
In your presence I can't even say that I exist.

I was constantly in the habit of secluding,
As soon as you rose, I didn't stop seeking.

You are bored and I can't stand being alone;
You were cruel to me and I didn't break my word.

O Sa'dí, didn't I tell you not to go after your heart?
I won't, but only if I find it next time I'll go out.

بخاکپای عزیزت که عهد نشکستم

By the dear earth you tread on, I didn't break my vow;
You renounced me and I have never been attached to anyone, anyhow.

If I can't reach the skirt of your Fruition,
Where shall I go to die on the threshold of expectation?

I am amazed at the morning of the day I bade you farewell,
How come there was no tumult when without you I did settle?

Your love is such a sedition that in Persia not one man is left who is virtuous;
I am one of them who doesn't even remember how he said his prayers.

I said my prayers in such an ecstasy I knew
Not how I did it while I was thinking of you.

Religion doesn't accept the drunk's prayers;
I am drunk night and day, who would accept my prayers?

Now that the hand of your Fantasy has taken my skirt,
What would have happened if my hands would reach your skirt?

There's no comparison between you and my longing for fruition;
Although you are the water of life, with you I found my perdition.

In my whole life if I ever contradicted you
It was not fine, unconsciously I wronged you.

Kill me the hardest you can 'cause Sa'di is
Not the one who before you claims that he is.

امشب مگر بوقت نمی خواند این خروس

Tonight how untimely the cock is crowing!
Lovers have not yet stopped kissing and hugging.

The beloved's breasts surrounded by her wavy ringlets
Look like the ivory balls of polo surrounded by the ebony mallets.

Beware! Just tonight that the beloved looks like a sleeping sedition
Don't go to sleep so as not to regret over the life gone in vain.

Until you hear them calling from the mosque for Friday morning's prayers
Or hear them beating the drum in the House of the chancellors,

It would be foolish, just because of the vain crows of the cock,
To remove your lips from her lips which look like the eyes of the cock.

یار باید که هرچه یار کند

A lover should take as his utmost petition
Whatever the beloved desires as her inclination.

Beware of those who when love - sick,
Refuge before the strangers they seek.

Bear with the beloved as he will carry a lapful of roses
Who suspects there would be thorns, who expects it not to be all roses.

The love's nest is in the tavern,
What does repute have to do in this haven?

Be not a citizen of the city of desire;
A piece of bone is what the city's dog is after.

Each night being the lover of a new beauty
Spoils your coming day of sobriety.

The judge of the city of lovers should inevitably
Reduce the number of the sweethearts to one only.

Sa'di's head is the king's palace,
There hardly ever anybody passes.

مبارکتر شب و خرم‌ترین روز

On the most cheerful day and the most blessed night
Welcomed me my lucky stars, and that, at their height.

Ask the herald to give the good news two times a day
'Cause last night was the kismet's night and today is the New Year's Day.

Is this the moon, an angel or a human?
Is this a fairy or the world - illuminating sun?

You didn't know that lying in ambush were the enemies;
You did well despite the evil - minded adversaries.

O foe, I have become united with the beloved,
If you don't like it have your eyes stitched.

I remember the nights I suffered so much from the pang of separation;
I couldn't go to sleep because of my world - incendiary vociferation.

If it weren't for those horrendous nights
Sa'di couldn't appreciate the value of these days.

کارم چو زلف یار پریشان و درهمست

My situation is entangled like the beloved's tresses;
My back is arched like the beloved's eyebrows.

Sorrow drank a sherbet out of my heart's blood and said:
"To the happiness of the one who is cheerful in this world."

Am I the only one with a sore heart or times are such
That a light - hearted person is rarely seen?

My Heart is grieving in such a way that, to be fair,
It certainly deserves to be called a lord of a lover.

Do you know what your Face told me before my very eyes?
In my fantasy it said, "How come they're always wet, your eyes?"

Do you wish to know how I am doing during the day - time?
Ask the dark Night which is also a confidant, an intimate.

I wish there was between my beloved and I
Such a strong connection as there is between sorrow and I.

دلی که عاشق و صابر بود مگر سنگ است

Only a Heart made of rock can be both: lover and patient;
There is a thousand acres distance between love and patience.

Don't advise me, O comrades, since repentance for love
Is like hitting a piece of glass against the rock.

I shall sing and drink in secrecy no more
For having repute is but a disgrace to the lovers' faith.

With my eyes on the Sâkı and my ears on the lyre
How could I get trained or follow advice?

I have clutched at the skirt of the Zephyr's Breeze
In the memory of somebody, alas! It was only a breeze.

Who will take my message to my wrathfully departed one,
To let her know that I have dropped the shield if it is a combat?

Kill me in whatever way you can as without you
The world is already too crowded a lieu.

Reproaching Sa'dî will not cleanse his heart from love, beware,
From the Black you can't take the colour away as they are but the colour.

اتفاقم به سر کوی کسی افتادست

As it happens I've come across some maiden's quarter
Wherein have been slain many a martyr.

Let the meadow's birds know if they are sage
That their fellow singer is captured in a cage.

Tell my beloved, O dawn's breath of the Breeze,
My life is bound to a breath like the breeze.

What can a captive do but be patient and cry;
It is like honey in which has fallen a fly.

Nobody will blame me for indulging myself in desires
Except the one who has once got ensnared in desires.

O Sa'dí, he knows the condition of the one with a memory badly distorted
Who, in his whole life like the ball in the polo game, has been hit by the mallet.

دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست

Love's agony is such for that there's no physician;
Wonder I not at the lovesick person's lamentation.

Those crazy with love, the learned man knows,
Shan't care about the advisers' words.

He who has neither drunk the lees of agony nor the wine of love,
Has got no portion out of the terrestrial life.

Amongst all sweet odours including aloeswood, musk, and the like,
None is as sweet as my beloved's scent which I most like.

Odd it is not for the prey to die in the lasso
But odd it is for the prey to leap out of the lasso.

If the beloved is aware of my anxiety and affliction
I shan't be afraid of the rival's cruelty and the foe's persecution.

The foe shedded tears over my story; favours me
A stranger while the beloved turns her back to me.

The buds are so busy with themselves to open
They take no notice of the nightingale's concern.

Sa'dí, to whom do you want to take your complaint about the beloved?
Rather than to expect her to be patient, better to be patient with the beloved.

اتفاقم به سر کوی کسی افتادست

As it happens I've come across some maiden's quarter
Wherein have been slain many a martyr.

Let the meadow's birds know if they are sage
That their fellow singer is captured in a cage.

Tell my beloved, O dawn's breath of the Breeze,
My life is bound to a breath like the breeze.

What can a captive do but be patient and cry;
It is like honey in which has fallen a fly.

Nobody will blame me for indulging myself in desires
Except the one who has once got ensnared in desires.

O Sa'dí, he knows the condition of the one with a memory badly distorted
Who, in his whole life like the ball in the polo game, has been hit by the mallet.

دردی است درد عشق که هیچش طبیب نیست

Love's agony is such for that there's no physician;
Wonder I not at the lovesick person's lamentation.

Those crazy with love, the learned man knows,
Shan't care about the advisers' words.

He who has neither drunk the lees of agony nor the wine of love,
Has got no portion out of the terrestrial life.

Amongst all sweet odours including aloeswood, musk, and the like,
None is as sweet as my beloved's scent which I most like.

Odd it is not for the prey to die in the lasso
But odd it is for the prey to leap out of the lasso.

If the beloved is aware of my anxiety and affliction
I shan't be afraid of the rival's cruelty and the foe's persecution.

The foe shedded tears over my story; favours me
A stranger while the beloved turns her back to me.

The buds are so busy with themselves to open
They take no notice of the nightingale's concern.

Sa'dí, to whom do you want to take your complaint about the beloved?
Rather than to expect her to be patient, better to be patient with the beloved.

گفتم مگر به خواب بینم خیال دوست

Thought I that I may not see the beloved save in a dream;
Here is the morning and here is my beautiful beloved,

People won't believe in new year until they see the crescent moon and to me
It is the new year and here is the crescent - shaped eyebrows of the beloved.

The tall cypress draws my attention to itself no more
As I am fond of the balanced stature of the beloved.

I am unaware of myself because the sincere lover
Has no concern about himself as he is busy with the beloved.

O Sleep! Wander not around Sa'di's eyes as they are
Either for sleep or for the thought of the beloved.

دوش بی روی تو آتش بستم بر می شد

Last night , with your face away from me , I had fire in my head,
My eyes rained so much that the ground became wet.

For the dear life not to end up regretfully,
Every night I praised you repeatedly.

With the arrival of night everybody rested
And me , as if the root of my hair was being lanced.

Away from you that wasn't wine I was drinking, it was not;
Pouring off my eyes into the cup, it was my heart's blood.

Obsessed by your fantasy, wherever I looked, hither and thither,
In front of me, on the doors and walls, your image I would see everywhere.

No sooner had Majnoon gone to sleep than his eyes would see Leili only;
A pretender he was if he would go to sleep and see anything but Leili.

Conscious or unconscious, you neither came into my sight
Nor did your fantasy went out of my sight.

Sometimes like aloeswood on fire burnt my sore heart,
Sometimes like a censer was I, with the smoke coming out.

O Lord! Where are those mornings whose nights lasted
But a breath and soon the horizon lightened?

O Sa'di, is the Pleiades' necklace torn tonight?
Otherwise it'd hung from the horizon every night.

امشب سبکتر می زنند این طبل بی هنگام را

Tonight, more quickly than ever they beat this untimely drum
Or else the cock has made a mistake about the reveille time.

Was it but a night or an instant robbed out of our life?
We are still lip to lip, not enjoying fruition of love.

I feel fresh, I feel shy, I feel happy, I feel sad,
As for this boon I feel unable to show my gratitude.

Honour me with your intimacy, put your foot on top of my head,
For this favour I have nothing to offer but my head.

Now that I have my lucky star on my side
Let the ill - fated, malevolent slanderer die.

Sa'di's become notorious, let them know, the commoner,
And the Súfi, of such idols as these, I am going to be a devoted idolater.

بنا هلاک شود دوست در محبت دوست

Let the lover die of the beloved's affection
As his life depends on his destruction.

It is the same to me if you are cruel or not;
Whatever you choose to do with me is just.

Your love and I, we are born to the world by the same womb,
Like two souls in one body we are, or two kernels in one shell.

Whatever happens to the freemen is but lovely, especially
When it comes from the sweetheart who is lovely, O God how lovely!

She robbed me of my heart, that cypress - slendered beauty, with her elegant looks,
As opposed to the cypresses standing at the edge of the brooks.

Last night I had a dream in which her locks
I had clutched at; my hands still smell of musk.

Around the world I rolled most heartily like a croquet
For her love; still, her love is after me like a mallet.

Some folk see only the tears outside;
They are unaware of the the fire inside.

Everyone wishes the beloved to grant their desire;
Sa'di's wish is but to please her desire.

بعمر خویش ندیدم شبی که مرغ دلم

In my whole life a night didn't pass without my heart's bird chanting
For the rose of your face; who needs the nightingale of the garden, then?

I know not if you think about me or not
But with you at my side, about the world I think not.

From the pang of love one shan't be relieved;
As for the scarred slaves, they too, can't be released.

With so many nightingales singing amorous tunes around you,
How could you pay attention to the ugly mimicry of the crow?

As the lantern can't be seen unless by the light of the lantern
To Sa'di his maiden's beauty can't be proved unless by the face of his maiden.

باز از شراب دوشمین، در سر خممار دارم

Once again I have a hangover from the last night's wine;
From the garden of union with the beloved I have a rose at my side.

While drunk with passion if I reverse the order of heaven,
Blame me not as in my mind I have a passion about my maiden.

Sáki bring me wine as I repented abstinence;
Minstrel play something for me as I scorn repentance.

Set the source of the torrent of nonexistence in my existence
As dust is settled on my heart out of the dustbin of existence.

By the water of zealotry, of all images I cleansed my appearance
'Cause the image of my beloved is engraved in my heart's residence.

I am the Moses of Mount Sinai's love in the desert of desires,
Wounded by negative replies I am, and like me there are a thousand others.

You went away and took my heart, patience and knowledge away with you;
Come back as I have still left half a life to sacrifice to you.

Till when shall you make me wander like compasses around you?
I am puzzled, bewildered, but I have a steady foot.

One needs to have a full reason for his heart to settle;
I have left neither the reason nor the heart to settle.

Until the morning of the Last Day Sa'di's a hangover
From the wine your love poured into his psyche.

نه دسترسی بیار دارم

I can neither reach the beloved
Nor am I patient enough to wait.

However cruel you be to me
I will reproach this fickle wheel.

I stock my lovesickness at heart
Whether I have a thousand or one hearts.

This thread of a heart, my sore heart
Is a souvenir of your curls I have left.

I who have grieved over the sorrow you caused me
Despise grieving over the sorrow the world caused me.

I am drowned because of you, in tears,
Hoping for your hugs, lips and kisses.

Was that it? You ravaged my heart and withdrew?
Nay, nay, wait! I still have things to do with you.

You keep on swearing Sa'di?
It's only your two lips I see.

دلم دل از هوس یار برنمی‌گیرد

My heart shan't forsake longing for the beloved,
Neither does it follow the way of the illuminate.

O Lord! Take the affliction of love away from me,
I can't do it by myself, nobody can but thee.

I keep on grinning and bearing yet patience
Won't let the secret to be divulged.

I am dropping with fatigue under the burden of destiny's oppression,
I can't possibly carry on as well with the beloved's persecution.

It's only fair for the beloved not to claim to be a friend
While she takes not the burden of sorrow away from her loved.

If only she would relieve me for once
And that's if she abandones me not all at once.

Sa'di is inflamed in separation's inferno;
Still, he does not give up the hope of your visitation, oh no.

هر که دلارام دید، از دلش آرام رفت

Whoever saw the sweetheart, lost his tranquility;
Whoever was caught in this net couldn't retake his serenity.

Your name was mentioned and I was enamoured of you, mesmerized;
You dropped the veil and that was it, I was thoroughly finished.

The moon shines not during the day thus what's that light under the roof?
Cypress grows not on the roof thus who is that standing on the roof?

The rays of the sun of love lit a fire,
Burned the noble along with the commoner.

Behind the wall of patience, lost patience the mystic,
Then lost his name and became a disgrace to the ascetic.

If during my whole life I spend but a moment with you,
That single moment is what I've got out of my life, the rest in bubbles blew.

He who indulges not in desires or burns not with a parting,
On the day of departure from the world he will die but green.

To get to the beloved I will run on my head;
They shall get to nowhere, those who walked and paced.

Sa'di intended really not to be enamoured;
No sooner had he swallowed the wine than his reason doffed.

چنان به موی تو آشفته‌ام به بوی تو مست

I am so disturbed by your hair, so intoxicated by your scent
Who am unaware of anything happened in this world or the next.


No more can I look at the others,
My Abraham broke all other idols.

There is no chance for me to go to sleep because of whimsies
Yet it is impossible to shut the door to the acquaintances.

A captive always looks for a get - away;
Never shall I jump out of your snare.

I am a slave to he who is bound to one,
Who has freed himself from a thousand and tends to one.

I am at your command, break my heart if you wish,
I am your captive, hurt me if you wish.



He who drank wine on the Creation day
Shouldn't regain consciousness till the Doomsday.

My eyes are on you and others are busy with themselves;
The Súfi is drunk with the Sáki and with wine are drunk the friends.

If you, the graceful Cypress, don't repose
So many temptations will rise amongst those in repose.

O brethren and men of respect, advise me not
As I am out of control, and the arrow, out of thumb.

Avoid Sa'di's eyes when they rain
As little drops make a flood when they join.

It's good to mention your name but it's a shame
For you to become the talk of the town.

شب دراز به امید صبح بیدارم

The night is long and the hope to see the morning keeps me vigilant.
May it be that the breeze of the morning brings me your scent!

I wonder why the love's root doesn't bear fruit
Though with a rain of enthusiasm I shower it.

I may not be admitted to the intimacy of your place;
I keep on being at the threshold of your service nevertheless.

You slew me with the sword of separation and turned back;
Immortalize me once more, come back, come back!

So many a day I lasted hoping that some night,
At last, I will have your precious being at my side.

You stopped talking to me, what did I do wrong?
You parted company with me, what have I done?

Still with all your unfaithfulness I praise you;
Still with all your unkindliness I have a claim on you.

Me, stop talking about the love I have for you? Come, come,
Far from it; that's for death to strike me dumb.

My tale of separation has not yet ended
But the scroll of my life soon did.

I won't tell the story of the beloved save to Her excellency the beloved;
She is the one and only who will be fully aware of my secret.

شب عاشقان بیدل، چه شبی دراز باشد

The night of the restless lovers is such a prolonged night;
Come to me for the morning's gate to be open in the prime of the night.

It is a wonder if from you I can go away; where shall he go,
The dove who is a captive in the hawk's claw.

I don't want to look at your face, I love you so,
As a sincere lover is the one who risketh all.

As a gesture of care and kindness take a glance at me,
For the sufferer's prayers are but out of necessity.

A word I am not patient enough to conceal from me,
To whom shall I impart? who is that confidant? Where is he?

How can I say the prayers while your image is constantly in my mind?
See, you won't even let me say my prayers, O mistress mine!

I had never suspect I would take such a beloved, surely!
That I would praise and laud, she would act cruelly and coyly.

Next time when you see her, O Sa'di, talk not about your heart's grief
As the night of fruition is short and the talk is everything but brief.

The step you have taken, relying upon your friends' words and vows
Would be a false step, would it not, if you fear your unlucky stars?

بار فراق دوستان، بس که نشست بر دلم

The burden of separation from companions lies so heavy on my heart
That, on its back, the camel shall not bear the litter, with me sitting inside.

Camels throw their load down when they reach a destination;
My burden still lies on my heart even if I reach many a destination.

O you who tug the bridle, wait, don't go so fast as on the one hand
You pull hard, on the other hand the shackles I am fastened with.

Cruelty stricken, succumbed to the desires, with a route ahead
And a heart behind, what a complicated event!

For those acquainted from the past, remoteness isn't an obstacle ever;
In the eyes of mind you are present though in person you are not there.

You are my utmost destination, the extreme of my desire and effort;
To the day I reach the edge of your garment I shall never forsake hope.

How could I forget thinking about you, stop mentioning your name?
The thought of you has sunk into my joints and my veins.

I am so busy with you that I am being neglectful to all;
I think so much about you that I have forgotten all.

If you glance at me, my patience's fruit will bear;
If not, what could the root of my vain hope bear?

You won't quit, O Sa'di, falling in love;
How could I? It's a habit I have been born with.

With all my knowledge I am unable to cure the pain of verve;
With all my wisdom I am ignorant of the remedy of a problem called love.

دست بجان نمی رسد، تا بتو بر فشانمش

I can't reach my life to sacrifice it to you, to bestow it on you,
To whom can I give my heart so as to take it back from you?

It is beyond the power of my pen's tongue to express how much I love you;
Till when can I make my pen run on its head
'Round the gate of the hope of reaching you?

You shall be safe from my roars even if over the two worlds they extend;
You shall be free from my lamentation even if they reach heaven.

Though the sigh of sorrow and the water from the eyes agree with me,
The blaze of my love is not such that I can blow it out.

Whenever they ask me "O you, what happened to your heart?" my soul utters
"It became a mass of blood, incessantly dripping down my eyelashes."

Your hair is my life, may it grow long;
Your ruby of lips is my soul, may it reach my lips.

I didn't appreciate the value of good times;
From now on I will if I ever find such good times.

It is not within my power to hold the reins of my heart's desire;
I will give free rein to my heart if my end is not to come yet.

Your love had said, "Behold, I am Sa'di's object of desire," aye, so she told;
"He won't give up loving me till I cause him to leap out of the world."

The foes' claws of intention wouldn't reach my blood;
As for she who kills me courteously, to forbid her I shan't.

سلسله موی دوست، حلقه دام بلاست

Tresses of the beloved's hair are the ringlets of the affliction's snare;
He who is not caught in these ringlets is free from the worries of this danger.

If in front of her, they stab me and a hundred others like me
It is worth it as to take a glance at her, this is the blood money.

If in order to get joined with my beloved I lose my life
I shan't regret as the beloved is worth more than my life.

A lover's claim is not to be explained for religion,
His pale cheek is a witness, so is his bitter lamentation.

The virtuous' source of survival is the power of patience and reason;
Reason is ensnared by love, patience despised by desire.

Bound with fascination, my soul is entrapped
With no spirit to ask about the cause of this and that.

Lord of the kingdom of existence, Judge of approval and disapproval,
Oppression it is not, is it, if He does it? Yet it is infidelity if you complain.

Put poison in the cup, unsheathe the dagger,
You have got my approval, to me it is an honour.

Caress me gracefully or melt me wrathfully,
I am at your command to suffer it but blissfully.

He who because of the rival's cruelty or the sweetheart's infidelity
Tends to forget his promise is but the unfaithful hypocrite.

Sa'di, whatever comes of the beloved's behaviour is becoming,
Ask her to curse as out of her sweet lips it all turns to a blessing.

هر شب اندیشه دیگر کنم و رای دیگر

Each night I think to myself that tomorrow
I will turn away from you and to another place I'll go.

In the morning, when out of the house I step,
The intention to keep my promise keeps me from taking another step.

Every one is yearning for something or somebody;
I don't think of anything and anybody but thee

'Cause never in the mirror of illusion, a stature
And a visage as gracious as yours one shall picture.

Once upon a time there was a Vámegh who was crazy about Azrá;
Now, here we are, the man called Vámegh, the woman called Azrá.

It is time now for the plains to get covered with the vervains;
Folk have come out, different people go to different plains.

In the morning, come out to watch the meadows
So that you shan't be left spare time for other views.

Every morning I am doomed to grieve over yet another grief;
I think to myself: "This, too, I will put on top of other grieves."

Once again I will say, "It is true that the days of life won't drag for ever,"
"Sa'dí, it is only today and tomorrow, put up with it and it will soon be over."

برخیز تا یکسو نهیم این دل ازرق غام را

Arise! Let us put aside this hypocrisy,
Get rid of this polytheism, namely piety.

With every idolater that arrives, at every given hour, another kabláh dies;
Present us with monotheism so as to break all the idols.

I wish to drink wine with the youngsters, anyhow;
Let it be that the children run after this old drunkard.

The eyesight becomes dim out of destitution;
Balam turns into an inferior creature out of arrogation.

From this secluded corner, my mind is drawn to the fields
As from the orchards the message comes sweetly to me by dawn's breeze.

Be not heedless if you are wise, percieve the fact if you are erudite,
That you may not find times such as this twice.

Now that the cypress struts with wooden feet, why not
I make my beloved dance, that silver-bodied Cypress of a sweetheart.

My sweetheart, my favourite, my comfort, that reneger,
Nay, nay, not comfort but discomfort as out of me she made a sufferer.

When lovesick, I think not of religion, patience, of reason and the world;
Where the king pitches a tent, there is no place for the commoner to flaunt.

Tears rain down my cheeks, blazes of fire flare from my clouds,
Yet reveal this to those who are ripe as it shan't burn the raw ones.

Sa'dí won't listen to the reproaches even if it costs him his life;
Súfi stop enjoining me, Sákí bring me the cup of wine.

از هر چه می رود سخن دوست خوشترست

Amongst anything else it is the best to talk about the beloved;
A familiar message is the exhilarating breath.

Have you ever heard of the present, absent existence?
I am in the company of people but my heart is somewhere else.

In the absence of the beloved tell the candle die,
In her presence it is illuminated even if there's no light.

The whole world goes to the fields and gardens;
The beloved's quarter is the gay folk's fields and gardens.

To throw my life under her steps, so passionately I am willing,
Still I feel helpless as this is a worthless offering.

Wrathfully though my beloved left, I wish she would return
Peacefully, for my eager eyes are fixed on the door.

O darling, you burnt my heart like aloeswood on fire,
And this breathing of mine is but the smoke coming out of the censer.

Each night I spend without you in my dream looks like the tomb's night,
And if I make it to the morning without you, it would be the Doomsday.

My beautiful beloved, you are needless of ornaments
As your locks have fully embraced your neck like a necklace.

Sa'di, your hope to get united with the beloved is a vain illusion;
The distress of separation killed you and union is still your intention.

Beware of this prolonged hope in your heart;
Alas! What an absurd thought there is in your mind.

ما را همه شب نمی برد خواب

Not a single night can I fall asleep,
Ah! Wake up, you who are always asleep!

Died in the desert those who craved for water;
Still, from Hellah to Kufah they carry water.

O you with your firm bows and feeble vows,
Is this how the companions keep their vows?

Without you by my side, even on a bed made of the skin of the squirrels
I feel as though I am lying on a bed made of thorns.

Ah! The lovers' eyes fixed on your hair
Like those of the believers fixed on the altar.

I have yielded to the destiny of love;
In old age I've begun to take lessons of love.

Poison out of the hand of a dear
I shall swallow like rose - water.

He who through fair women's neighbourhood frenziedly wanders
Will not complain over the harassment of the gate keepers.

Sa'di shan't ever be slain
Unless he is separated from his maiden.

اگر تو فارغی از حال دوستان یارا

You care not about your friends' condition; that's true
O beloved, but for us it is impossible not to care about you.

Seeing your own beautiful face in the mirror would be sufficient
For you to know what has made the impatient lover so impatient.

It is springtime, let us, you and I, leave the gardens
With the others, the gardens and the plains.

Instead of the tall cypress standing at the verge of the brook,
Why don't, at your cypress - slender beloved, you take a look?

An icon, on the description of her beauteous shape along
With her face, there's no chance of speech for the speaking tongue.

Who said it was a sin to look at a beautiful face?
Truly a sin it is, not to see the beautiful face.

By friendship that if it is poison, out of your hand I will eat
With such enthusiasm and devotion as though it is sweetmeat.

He will blame Vamegh out of ignorance
My friend, who has not seen Azra's face.

Supposing you are unawares
Of my heart's hidden fires,
See you not the visible tears?

Did I not tell you, Sa'di, that your heart will be ravaged
When you fall in love with those sweethearts your heart they wish to pillage?

Despite so much pain, there's still hope for me to recover
As there would be an end, at last, to the longest night of winter.

آن نه عشقست که از دل به زبان می آید

That is not love that from the heart to the tongue can be translated
Nor is that the lover who is at his wit's end because of the beloved.

Tell him who wails because of the reproaches
Of the beloved, to play for safety always.

Of all ships caught in this bloodthirsty gulf
I've never heard of one to go back coastways.

And of the traveller wandering in this desert either
I have not ever heard any news, his name or particular.

Once you opened your longing eyes and saw the dears
Don't ever close them even if there comes a rain of spears.

The true lover, in an ecstasy and out of enthusiasm for dancing
Walks towards the sword of love's misfortune while he is dancing.

Heaven forbids that I ever turn away from an arrow
If I know that it comes from those arms and that bow.

They see the slain one without seeing the slayer
As this arrow can not be seen by the eyes of the commoner.

Deep down I am so much accustomed to thee
That the world with its inhabitants sounds a bore to me.

It is a must for the lover not to complain of the beloved yet
I am so enthusiastic to talk that I can not be silent.

O Sa'di, your crying so much is not without a cause;
There should be a blaze from which the smoke does arise.

هزار جهد بکردم که سر عشق بیوشم

I made a thousand efforts to conceal the love's secret
Yet while over fire, it was impossible for me not to boil, to evaporate.

First I was alert to fall in love with no one;
You appeared and I was left neither patience, nor reason.

Your mouth murmured to my Soul's ear such a tale,
From then on, people's advice sounds no more than a tale.

Unless you cover your face and quiet the sedition
Or else to turn away my eyes from you isn't my intention.

With my sinking heart it is better for me not to go singing; is it a wonder?
'Cause if I go in on foot they ought to carry me out on their shoulder.

Why don't you stay and make it up with me tonight?
As waiting for you, I didn't have a wink of sleep last night.

You gave me away for nothing and still I am determined
Not to give away a single hair of yours for the world.

Of my wounds I will confide only to the wounded
As the healthy one would blame me had I lamented.

Don't tell me, "The way of love, O Sa'di, you should abandon,"
What's the use of talking while I am not to listen?

I'd rather go across the deserts than idling about
I shall do my best and if I attain not my end, so what?

یار با ما بی وفایی می کند

My sweetheart is being unfaithful to me;
Despite my innocence she keeps her distance from me.

That coy mistress blew out the candle of my life;
Now she is illuminating another place, another love.

Towards her intimate friend she acts as if he is a stranger;
Towards the strangers she acts as if to her they're familiar.

Towards me she acts like the double - dealer,
Selling off oats for wheats, my cruel dear.

My beloved is a sly, a rouge, a rascal, not at all virtuous;
Towards me she acts as if she is godly, pious, devotedly religious.

O Mohammedans! Come to my rescue, be helpful
As to me, that person is being unfaithful.

The ship of my life is wrecked of lovesickness;
Poor me, as from me she keeps her distance.

What she does to me in the world is identical with
The bad fortune striking me from the celestial wheel.

The mellifluous Sa'di begs a kiss,
For love's sake, from her lips.

بگذشت و بازم آتش، در خرمن سکون زد

Once again she passed me and made a blaze in the still of me;
Filled my eyes with a surge of passion, the fiery sea inside me.

The ravages of her love had already affected hither and thither around my heart,
With yet another raid I was robbed of the innermost parts of my heart.

Seeing her was so mirthful as to be showered with the flowers of the Judas tree;
Listening to her was so exhilarating as to listen to an organ's melody.

Those crazy about her, she put them under her locks;
Those who remained sane, here they verbalized insane talks.

While, O Lord, of itself it takes no heed, not a dot,
Could the heart be a spot wherein affection made a hut?

My soul did hurl a roar in to the garden of angels
Wherever it struck the azure arch with a sigh's rock.

Sa'dí, step out of yourself if you are a wayfarer of the way of love
'Cause only he who stepped out of himself could get to the meaning of love.

غم زمانه خورم یا فراق یار کشم

Should I suffer separation from the beloved or grieve over my fortune?
With the patience I have not, carry I should which burden?

I neither have the strength to keep away from her
Nor have I the courage to playfully embrace her.

I have neither left the patience's arms to sink into the reason's sleeves
Nor have I left the reason's feet to draw under the serenity's skirt.

It is against manliness to become fed up with friends because of their oppression;
I am but a woman if I don't tolerate the beloved's cruelty as a man.

While I can patiently suffer the foe's oppression,
Why shouldn't I be patient with the beloved's persecution?

Now that out of Sáki's hand I have drunk the pure wine of fruition,
It is only necessary to endure the discomfort of the aftereffects of intoxication.

If there ever is to be a rose such as your face in the meadows
The least Sa'dí can do is to let his eyes touch affectionately the thorns.

دوش دور از رویت ای جان جانم از غم تاب داشت

Last night, away from your face, O sweetheart, I was bent with sorrow;
My cloudy eyes rained down my cheeks out of the passion I have for you.

Poor Reason, deep in thought, was trampled by affection;
My Heart's eyes, frenzied with love, were sleepy, full of distraction.

Beat a rapine around the land of heart separation;
Your persecutor of love had made a polo field out of my house of reflection.

My heart has turned your name - print to an altar,
Praising the existence while facing that altar.

My eyes were looking for your face but people said, "Don't, as hers"
"You shan't see." Running down my cheeks like pearl beads were tears.

At first it tasted so sweet I thought I had on my side my lucky star;
How could I know affected with poison was the nectar.

Sa'dí, the sea of love seems difficult in passing;
Alack ! You were not patient enough from the beginning.

در آن نفس که بمیرم در آرزوی تو باشم

While I am dying, to my last breath, I will be longing for you;
I shall die hoping that I will be the dust of the neighbourhood of you.

The morning of Doomsday when I have risen from the tomb
I shall rise to talk to you, I will be seeking you.

In an assembly, wherein appear the beauties of this world and the next
I shall be looking at you, I will be your servant.

A thousand years after I have been laid to rest in the land of the dead,
By the scent of your hair I shall be aware of that thousand year old death.

I shan't talk about heaven, nor shall I smell heavenly flowers;
I shan't be seeking houris of paradise, I will be running after my mistress.

I won't be drinking heavenly wine out of the hand of heaven's Sáki;
What do I need wine for as I am already drunk with your beauty?

It is easy to travel across a thousand deserts when one has you by his side;
And if I do otherwise, O Sa'dí, I will still be coming towards my sweetheart.

پیش رویت دگران صورت بر دیوارند

Others are but a painting on the wall , compared to you,
None has such a face and nature as you.

As soon as I saw your face of a rose, all roses became but thorns;
As soon as I took you as my beloved, all others became but strangers.

What they call the night of a lifetime.
Is none but the night spent with the chum.

What a shame it is to get hold of the skirt of eternal Pleasure
And the collar of Hope and to let go of them both, ever.

Wounded by your beautiful arm I am but it is not only me,
Slain like me with the sword of your grief are many.

I am surprised at your eyes which fall asleep
Livelong night while a whole city is awake
Because of their lovesickness for your sake.

This is a strange event and a complicated pain;
It can neither be covered nor can it be mentioned.

God knows I am only a shadow of me;
That, too, is rather an illusion they fancy.

O Sa'di, there is no limit to the sweetness of your words;
The garden of your gift is full of mellifluous birds.

Once in the garden of your heart the rose of spirit opens
The nightingales sound like bitterns; at you they are amazed.

شورش بلبلان سحر باشد

The nightingales' outburst of warble is at dawn
Yet a sleeping person is aware of none.

The shower of arrows of love by the charming sweetheart
Is shielded with the frenzied lover's heart.

A martyr to the beloved is the lover;
Whoever is alive is in danger.

The whole world mirrors her grace;
Whether anyone sees it, it depends.

Anybody I know is fond of my mistress
Except the ones who are sightless.

A man who has never had a thorn in his feet
Is not a man but a rare beast.

Tell her to be bad - tempered, sharp - tongued,
'Cause poison turns to sugar when it comes to the sweet - lipped beloved.

Wise men avoid disaster;
The lovers' religion is yet another.

Sa'di has no feet to separate;
The lovebird is clipped - winged.

تا حال منت خبر نباشد

You may only take notice of me
When you hear about my misery.

I was patient to the last drop,
What can I do now that I've fallen flop?

Has not anybody heard of such manners
As loyalty and kindness in your place?

They say, "Why didn't you watch out?"
"See if there is danger around?"

Come , come, O master! Don't you know that however one tries,
A man can not shield himself from the stars' darts?

The passion in my head will only be off
When my head is but cut off.

Where can he go, your poor prisoner?
There is no way out of your snare.

A face such as yours, so pleasant
And charming , has no likes on the earth.

Never in Persia have I tasted salt as salty as this,
Nor in Egypt have I tasted sugar as sweet as this.

If you wish to sentence Sa'di to death
My life is not dearer than your breath.

مرا خود با تو چیزی در میان هست

There should be something between us , you and me, or else
Beautiful face is not a rare thing in the universe.

My whole existence is burning with your love;
I am gone now and what remains of me is your love.

So long as my bones are left on the terrain
The passion I have for you will remain.

If you wish to stay with me , my heart will be your residence
Yet there shall be traces of you left on my heart in case
I am to suffer your absence.

I have no words to express your beauty and yet
So long as there is a tongue in my mouth I won't keep silent.

That balanced stature of yours I can only compare with a cypress;
Still, I wonder if anybody has come across
Such a thing as a walking cypress.

This much I can tell that you are moony
Yet I wonder if the moon can be so sweet as honey.

I wish not to rest my head save beside yours
And if there is no bed, there still is that threshold of yours.

Come, come , Sa'di! The avenue to the union with the beloved
Is not a bazaar wherein the value of life they appreciate.

سرمست ز کاشانه بگلزار برآمد

Drunken from her haven she stepped into the gardens,
At once there was an uproar amidst the eglantines.

Howling and talking the Nightingales I saw,
Watching such a Blossom springing up in the meadow.

Of the rose of her face water was pictured,
Turned to a flame the blossoms of pomegranate.

The prostrator who loved her to distortion
Was heard of , later, in the house of tavern.

The hermit, when he saw the miracles of the idol of her face,
From Mohammedanism he changed into Christian faith.

She made them crazy, drove them to extremities,
To whomever she appeared like bewitching fairies.

I fell destitute from the day out of heavens
Your beauty's brocade appeared in places.

My wish was to sacrifice my life to you ;
That wish came true and I offered my life to you.

Sa'di's grass of youth was ravaged by autumn when
Smelt of the sweetheart his heart's garden.

از در در آمدی و من از خود بدر شدم

You walked in and I went into raptures
As if from this world I went to the other,

I was conscious to hear news of my mistress;
She arrived and I was once again unconscious.

I had fallen over before the sun like the dew;
I died of love and to Capella stars I flew.

I thought to myself, "Let me see her and the pang of enthusiasm would settle,"
I saw her and the pang of enthusiasm became even sharper.

I didn't have the strength to go to my beloved;
I sometimes went to her on foot, sometimes on head.

So as to see her walking and to hear her talking,
From top to toe I was all eyes and ears.

How can I take my eyes away from her?
I first became sighted when I saw her.

The day you find me calm and happy
I will hate your being faithful to me.

She had caught me and of that she was unaware;
I myself was ensnared by the look of her.

They ask me, "What made your face look yellow after that rosy colour?"
By the alchemy of love I turned into gold from the metal of copper.

دولت جان پرور است، صحبت آمیزگار

Life - refreshing is the friend's company, seclusion with
No pretender around, the food being served with no wait.

The night comes to an end, here comes the morning!
O companion, cheer up, you have to last a second morning.

If you show up at night with your sun - like beauty, the day
Won't be far when people shall mistake night for day.

Light up a torch, raise a tumult
For my head to get rid of the hangover and the sleep.

Rise and make the most of the blown breeze of the spring,
Of the melodious moans of the birds, and the sweet scent of the tulip plains.

The leaves of the green trees to the god of percipience,
Each one of them is a book representing God's intelligence.

It is springtime , rise, let's go watching;
Nobody knows if another spring will be coming.

Remember you gave your word to spend one night with me? Was it not a promise?
Many a day passed and many a night but you never kept your promise.

Passed are the sweet days of youth, aye, they are; turned to grey is my hair;
The Yemeni's lightning was but an instant, nothing but dust remained of the rider.

Cleanse your mind of all other thoughts, repeat what Sa'di says,
Bring forward a lapful of pearls, shower them down on the friends.

بر من که صبحی زدهام خرقه حرام است

I am forbidden to get into the dervish's robe now that I have taken
The morning draught; O companions, which way does go to the tavern?

Every one has their own way to become happy; as for me
O fairy - faced moon, suffering from your love is sufficient.

Arise, come and sit beside me in the shade of a cypress as where you sit,
For the Cypress to stand in respect, it is an obligation.

The connoisseurs are ensnared in your curls, tell me,
The mole behind your ear, is that the snare's grain?

With such a partner, in such a place and such a time,
If I drink, it would be a heavenly drink, thus, not forbidden.

Inform the city's sheriff to be aware
Not to throw a stone at our gathering
As there are glasses wherein.

I shan't, out of excessive zeal, tell who killed me
Because nobody should know the name of my lovely.

Alack! I am done of this hidden burning;
He who is raw is unaware of the fire I have within.

Sa'dí, afraid be not even if you are in the whale's mouth
For if the beloved cares for you, your wish has come true.

روز و صلم قرار دین نیست

The day I am to join my beloved I have no rest,
Nor can I go to sleep the night from her I am to separate.

For my head to be cut off I shan't complain,
What is beyond my power is to cut off from my maiden.

The minstrel is at his wit's end with me
For I have no patience with his melody.

Out of inability to give up his life , he who is desperate
Has no choice other than to rip off his raiment.

I am already poor, already ill - fated,
You need not to spread out a net.

Your hands are stained with the lovers' blood,
You need not, do you, to draw a sword?

I have come across a goddess
Who nourishes her slave the less.

I said, "O spiritual Garden, to watch fruit"
"Is not the same as to bite fruit."

Answered she, "Sa'dí, indulge not yourself in vain intentions,"
"The silvery apple is not for you to pick, have no such illusions."

هر که نازک بود تن یارش

Whom his mistress has a tender body,
Ask him to tender her delicate beauty.

Anyone who is in love with a rose
Lies if he says he can't stand the thorns.

O the benevolent one, set me alight
But don't advise me to leave her alone.

I wish I had a thousand lives
To sacrifice to her each time she would rise.

Call him not a true lover he who is offended
By the sensures and reproaches of the beloved.

Unless they surrender their life,
Nobody can win the hands of my sweetheart.

Here is the house of the hard - hearted beloved;
Everyone strikes the walls with their head.

Worthy of being shed
Is my blood for the beloved.

O Sa'di, if she seeks for your life,
To soothe her, part with your life.

زمن مپرس که در دست او دلت چون است

Ask me not how my heart is doing while trapped in her hands;
Ask her with her blood - stained hands.

And how could he know, if I relate the healthy one,
What with the injured is going on?

The one who runs after crazy Majnoon
Sees not the beautiful Leili, looking like the moon.

Every body has the vision of someone's face in their visualization,
As for me, it is the vision of someone beyond imagination.

His day is blessed whom to his place you step in
As to see you first thing in the morning, is a good omen.

With a balanced shape and stature such as yours,
Becoming it is not of a balanced temper to abandon the love of yours.

While others, because of her reproachful remarks, may turn away from their beloved,
For whatever she tells me I shall become more devoted to my beloved.

Come, my sweetheart, as the king declared not drinking wine to be forbidden;
Come with your lips that are coloured like wine and your eyes that are drunken.

Since the day you abandoned him, Sa'dí has been shedding so much tears
As though his two cheeks are but the shores of two rivers.

شکست عهد مودت نگار دلبندم

My idol, the one I love most, broke her oath of amity;
Forsook my unfaithful beloved, love, longing and loyalty.

By the earth the dear ones step upon, for the love of the beloved,
I abandoned the love I have for this world and the next.

The way you violated our friendship was such a no-no,
I won't approve of that even to my blood thirstiest foe.

Although you renounced my love and broke the oath,
I am destined to keep my promise, my vow, my oath.

Bring that cup of love's wine, O drunken Sáki,
Give it to me despite the adviser who advises me.

I am not he who listens to the learned men, I am not the one;
Let the father know that I am the undisciplined son.

By the earth you step upon and by the life of the illuminate
That I yearn, oh I do, to die upon your dear feet.

Come, come, O idol that I am so distracted,
To nothing but your curls I am to be attracted.

Said she, laughing, "Sa'dí, escape such a comment,"
Where do I go, I am a captive in love's confinement.

روی بیوش ای قمر خانگی

Veil your face, O homely moon,
So as for Reason not to become a loon.

Closed the wonders of your fantasy
The eyes of Wisdom and Sagacity.

Without thee, by what dignity should I be?
Or by what manliness should I flee?

With you I wish to associate,
To others I wish to be a stranger full of horror.

One night candle-like raise the veil
So that like butterflies we all burn.

Either fantasy would ruin Sa'di's house
Or the sweetheart would take him to her house.

بگذار تا بگرییم، چون ابر در بهاران

Let's weep bitter tears like the clouds in springtide
As the stone bursts into tears on the farewell day of the dears.

Whoever's once tasted the wine of separation
Knows how bitter it tastes to renounce expectation.

Let the cameleer know about my rainy eyes
As nobody ties a litter to the camel in rainy times.

They left us with our eyes brimful of the water of desire,
Tearful like those of the sinful men on the Day of Judgement.

O morning of wakeful folk, like the evening of those who fast,
You stayed so long that patience I lost.

Although out of the story of your love I enumerated many an event
I said nought about the grief of my heart but a few out of a lot.

On your heart, O Sa'di, the love of a lifetime has settled,
You can't send it out unless you're dead.

For how long to you should I recount?
This much description is sufficient,
The rest I shan't say but to my confidant.

وقتی دل سودایی می‌رفت به بستانها

When full of melancholy I walked in to the gardens and orchards
The scent of the flowers and of the basil set me in raptures.

Sometimes the nightingale howled,
Sometimes the flower its garment ripped,
I thought of you and all others I did forget.

Ah! Lips are sealed with your kiss, your affection in everybody's heart;
Everybody has a passion for you and your mystery is in their heart.

As soon as I vowed to be loyal to you, I broke my vow to all others;
After you it is only fair to break all vows I made to the others.

As long as I have your love's thorn hanging from my garments,
I would be offending you if I ever step into the rose - gardens.

He who is collapsed with these agonies
Ought to give up all remedies.

If in wanting you I am to suffer, it is only fair;
Where love is a haven, it is easy to wander across the barren.

If my sore heart is to be a target of the fate's arrows
I would be only one victim amongst all others.

Anyone who yearns for the sweetheart with two bows for her eyebrows
Has no choice other than to become a shield against the arrows.

They say, "Sa'di, don't talk so much about that love of yours,"
Still I do and after me they will talk about that for years.

ای پیک ہی خجسته که داری نشان دوست

O blessed messenger who carry news from my beloved,
Talk not to me about anything but the beloved.

How pleasant it is to listen to the beloved
Or to listen to the one who listened to the beloved.

O companion, where is the caravan's banner so that I can bow down
In deference before the head of the caravan of my beloved.

While people of the world offer gold to their beloved
I devote my head to the one who brings a message from the beloved.

Alas! Oh me! I have no control over myself,
Nor have I any control over my beloved.


I am in such an agony because of this love that anyone who sees me
Feels pity towards me save the unkind Heart of the beloved.

I am to surrender and she is to command
Whether I am to be killed or nourished by the beloved.

My head belongs to her for ever and ever after
If only I can get hold of the sleeves of the beloved.

Nobody will die without having regretted something or other save for the one
Who is a martyr of love, slain by the arrows from the bow of the beloved.

After you, Sa'di shan't be impressed by anyone , why,
Who in the world can take the place of the beloved?



برخیز که میرود زمستان

Winter's going away, rise!
Open the gate of the world of the orchards.

Set on the tray the pansies and the sour oranges,
Put in the vault the braziers.

And ask this Purdah peremptorily,
To spare the balcony the trouble abruptly.

Rise as the breeze of the New Year's sunrise
Scatters the flowers on the flowerbeds.

The silence of the nightingales who're eager
Is impossible in the season of flower.

The sound of the kettledrum shan't stay covert
Under the tapestry nor shall the love that's not overt.

Frenzied by the scent of the flowers on New Year's Day
And the sweet sound of the nightingale,

Many a man have sold their clothes and turban,
So many stores and houses to ashes have burnt down.

I have my dear beloved's head beside me;
Let the adversary hammer his head on the anvil.

Once to the loved gaze the eyes of the lovers
They won't close even when showered with arrows.

When you can reach the fruit, O Sa'dí,
To bear with the gardener's cruelty's easy.

سیمین خست سینه فلاح در ترجمه این غنزل با به زبان انجلیسی از به کار گرفتن
ادیبان و سکنین قدیمی دوری بسته زبانی امر و زری به کار گرفته است در زمینه یگان
وزن قافیہ آنجا که وزن قافیہ ای به طور طبیعی و خودجوش ترجمہ ظهور می کرد
از آنجا سود بسته است.

اما ملاک اصلی کاراد همان سادگی و پیرایه ی ترجمه است
و سرانجام با ارائه ترجمه ای زیبا و نزدیک به اصل
توانسته است ویژگی خاص غنزل های سعدی را به زبان انجلیسی منتقل کند.
زحمات و پشتکار فراوان
و حاصل کار و در این امر بزرگ ستودنی است.

مستقر

سعدی در غزل بایش به جنبه دنیوی و ملموس زندگی توجه بیشتری داشته است
و اثره بانی که او در غزل بایش به کاری برده طوری است که
تلفظ و آدای آهنگ در غزل بسیار آسان است.

سعدی در غزل هم کلمات عربی می آورد و هم از زبان کوچه بازار و محلی
و این را طوری به کاری برده که خواننده اصلاً احساس بجاکی نمی کند.

پسین دخت سینه قلج، مترجم غزلهای سعدی
در این کتاب همین نکات را مد نظر داشته است و پیش از آغاز ترجمه غزلها
در مورد ویژگی های آثار سعدی و ویژگی غزل بایش به پیش بانی فراوان کرده
و بار موز و نخته های باریک غزلها آشنا شده است.

اما بیشتر از همه به همان سادگی و روانی و سپهر استی غزلها توجه داشته است
از این و صمیمیت گرفته است که
این غزلها را باز بانی ساده و پیرایه بسته به نخلی کرده اند.

به ویژه در غزل هایش همین سادگی و پیه اسکتی زبان است.

بسیاری از آثار سعدی چه در نثر و چه در نظم زبان های نمد و نیا از جمله زبان
انگلیسی ترجمه شده است اما غزل های او را تا کنون زبان انگلیسی ترجمه نکرده اند.
نکته توکی غزل البته همین برسی آثار و شخصیت او به زبان انگلیسی نسکین و ادبیاتی
برگردانده شده است. همچنین باید برگزیده های از غزل های او به انگلیسی دریا شده است.
دلیل این امر چندان آشکار نیست.

شاید همین سادگی یا سهل و متغ بودن زبان غزل مانع اصلی کار بوده است.
شاید به سبب ترجمه چند غزل او به زبان دیبانه و سکنین موجب شده تا مترجمان دیگر
بر این کار رغبت چندانی نشان ندهند. شاید ترجمه دیبانه و سکنین با
بامهنت و کیفیت غزل های سعدی چندان سازگار نیست.

شاید نمایش کمال سخن سعدی در زبان

فقط از راه ترجمه ساد و روان و پیه اسکتی امکان پذیر باشد.

سعدی هم در شعر و هم در شرافت و کرامت در آفریده است در میان شاعران کج
در پروراندن و گسترش دادن زبان فارسی بیشترین سهم را دارد و تا به این شعر او
تفاوت های زیادی وجود دارد.

سعدی بزرگترین شاعر و نویسنده زبان فارسی است و مهارتش در تلفیق کلام و معنا
بازبان به کارگیری امکانات شری در حد کمال است و حافظه در دستن فراموش
به احتمال زیاد از شاعر و دیوانه و ماهر از او مایه گرفته است. شعر سعدی پر دانه و سکنین
منضبط و مستندترین و آرایه های زبانی است. وقتی مطلبی به شری نویسد
پایند نوعی منعکری و بلاغت و ریزه کاری لفظی و صنایع بدیعی میداند و اما این است
و دوستی و عجز از شعر سعدی در شعر او به چشم نمی آید و هرگاه قلم بدست می گیرد
همین که به شری رسد ناگهان از کوهت یک است و منعکس زبان جدای شود
حال احساس در کوفی می یابد و به زبانی ساده و سلیس و پریسته و مترنم و خنک
و از ویژگیهای برجسته شعرهای او

دانشنامه‌ای چون حافظ و مولوی و سعدی می‌توان جست، اما در این
غرضهای سعدی حال هوای ملموس‌تری در
سعدی یکی از بزرگ‌ترین شاعران جهان است.
کسی از قدما سرسبز نداریم که در زبان فارسی روانی و سادگی و شیوایی سعدی شعر
گفته باشد. غزل‌های او ساده و روان و خودمانی است و صنعتی سهل و نامحسوس
و سحرآمیز در آنها به کار رفته است. غزل‌های سعدی با عواطف آدمیان
و زیبایی زندگی روزمره در ارتباط است و می‌توان آن را به آسانی درک کرد. لکن
سعدی طعنه‌ها و تشبیه‌های و طعنه‌ها و تشبیه‌ها و طعنه‌ها و تشبیه‌ها و طعنه‌ها و تشبیه‌ها
در صنایع الایمان می‌شود. آدمی از خواندن آن‌ها مثل نفس کشیدن هوای
پاک نشاط می‌کند. این غزل‌ها هر چند مربوط به هفتصد سال پیش اند، بازمانده‌ای که
ما امروز سخن می‌گوییم مطابقت دارند و نیازی نیست کسی آنها را برای معنی‌کنند
انکار درمشار زبان ادبیات معاصر ایران.

غزل های سعدی به زبان بگلنسی

در میان حسنرها شعر عنصر کیاست کم حجم و کران پایه ای است.
شاعران کلاسیک هر سرزمینی همیشه در فرهنگ در اعتلای فرهنگ آن زمین
هنوری نوثر و سازنده داشته اند.

یکی از متداول ترین و سلف ترین نوع شعر در جهان شعر لیریک یا شعر غنایی است.
شعر لیریک بیشتر با عواطف انسانی از جمله عشق و احساس شور و انگیزه و کار و
و نوعی فعالیت معنوی برای آزادی درونی و شکوفایی است.

در ادبیات فارسی قالب غزل که قدمتی حشره ساله دارد نزدیک ترین نوع
به شعر لیریک است چون غالباً احساس عاطفی و شور و عشق ابیان می کند
محبوب ترین شکل شعری در ایران است. اوج زیبایی و شکوه غزل فارسی



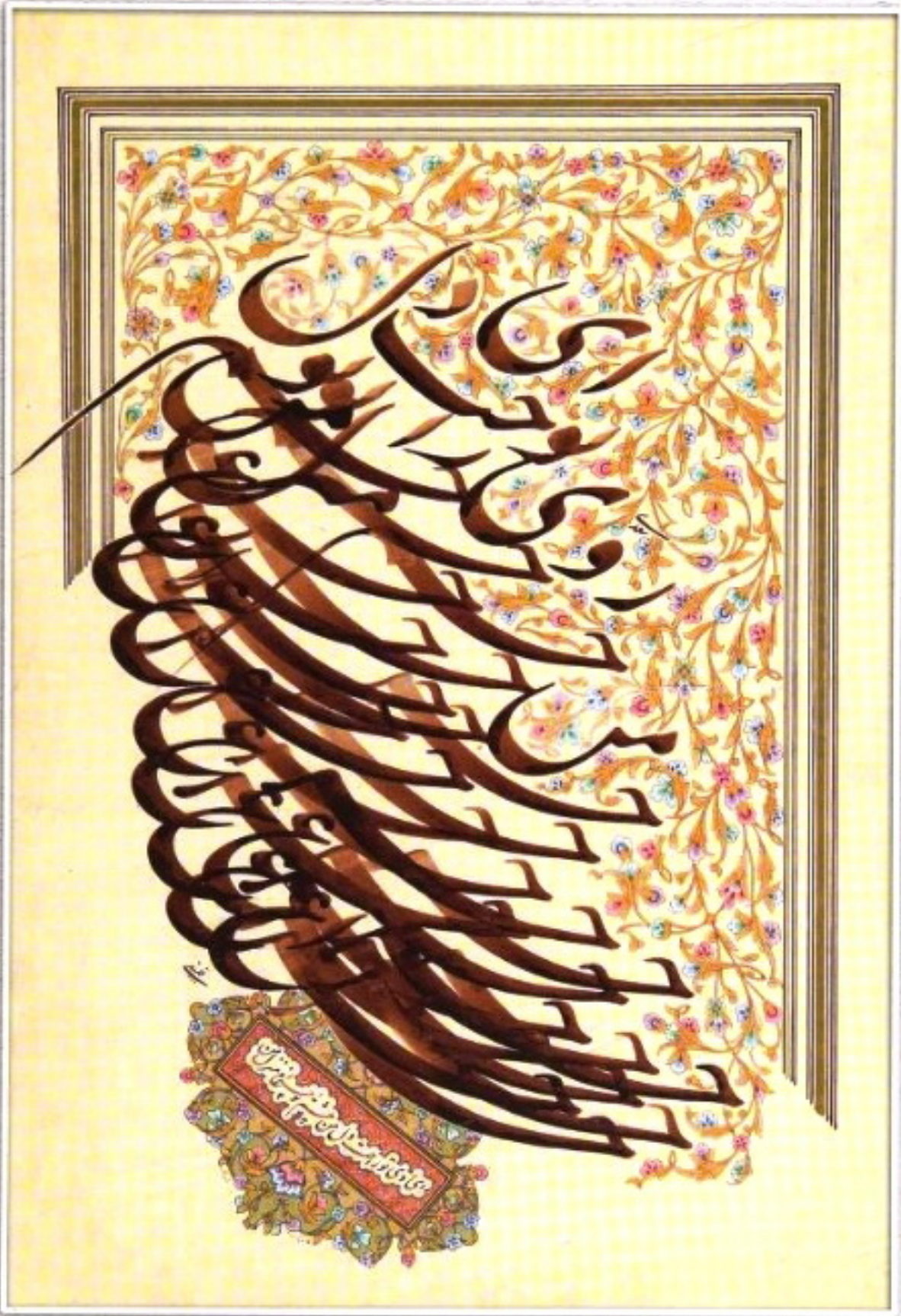


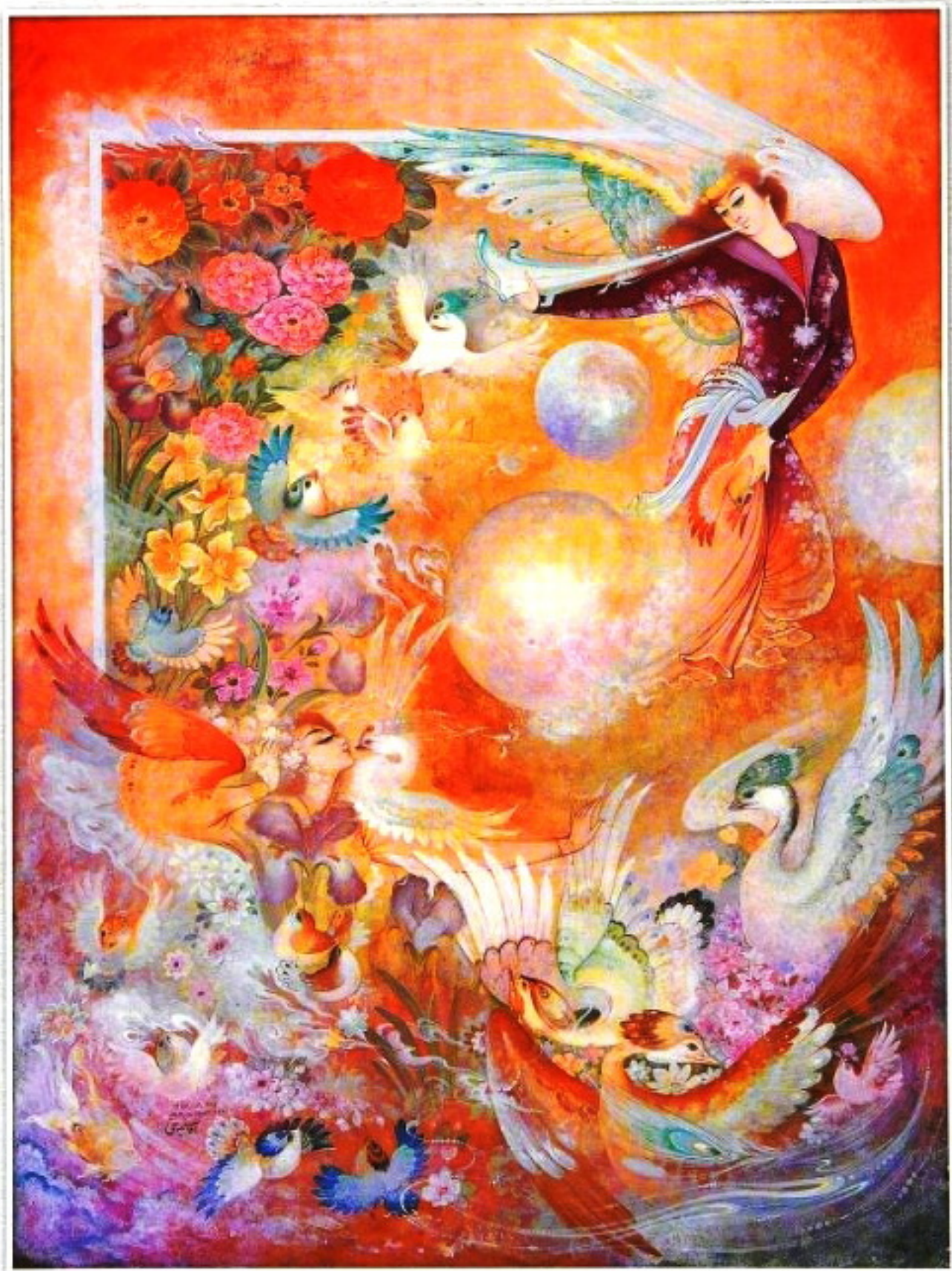
دو چشم مست تو که خواب صبح بر خیزد هزار قطره به هر گوشه ای بر آید
 چگونه انس گنبد با تو آدمیان که از لطافت خوی تو وحش نگرید
 چنانکه در رخ خوبان حلال نیست نظر حلال نیست که از تو نظر بر میرد
 غلام آن سحر پایم که از لطف حق به سر سراز است که پیش پای بر خیزد
 تو قدر خویششانی ز درد دندان پس که اشتیاق جالت چه شکست می نهد
 قرار عقل برفت و مجال صبر نماند که چشم زلف تو از حد و نلاید
 مرا گوی نصیحت که پارسایان مشت دو خصلتند که با یکدیگر نیامیزد

رضا به حکم قضا اختیار کن سعد

که شرط نیست که باز در مستبید







شورش ببلان حس بشد	خفته از صبح ببحیر باشد
تیر باران عشق خوبان!	دل شوریدگان سپر بشد
عاشقان کشتگان معوقند	هر که زند دست و نظر باشد
همه عالم جمال طلعت است	تا که را چشم این نظر باشد
کس ندانم که دل بدو بند	مگر کهنس که بی صبر باشد
آدمی را که حسا کی در پای	زود و طرفه جانور باشد
کو تر شرمی باش قنقن	زهر شیرین لبان شکر باشد
عاقلان از بلا بکس بریزند	مذهب عاشقان گدازد

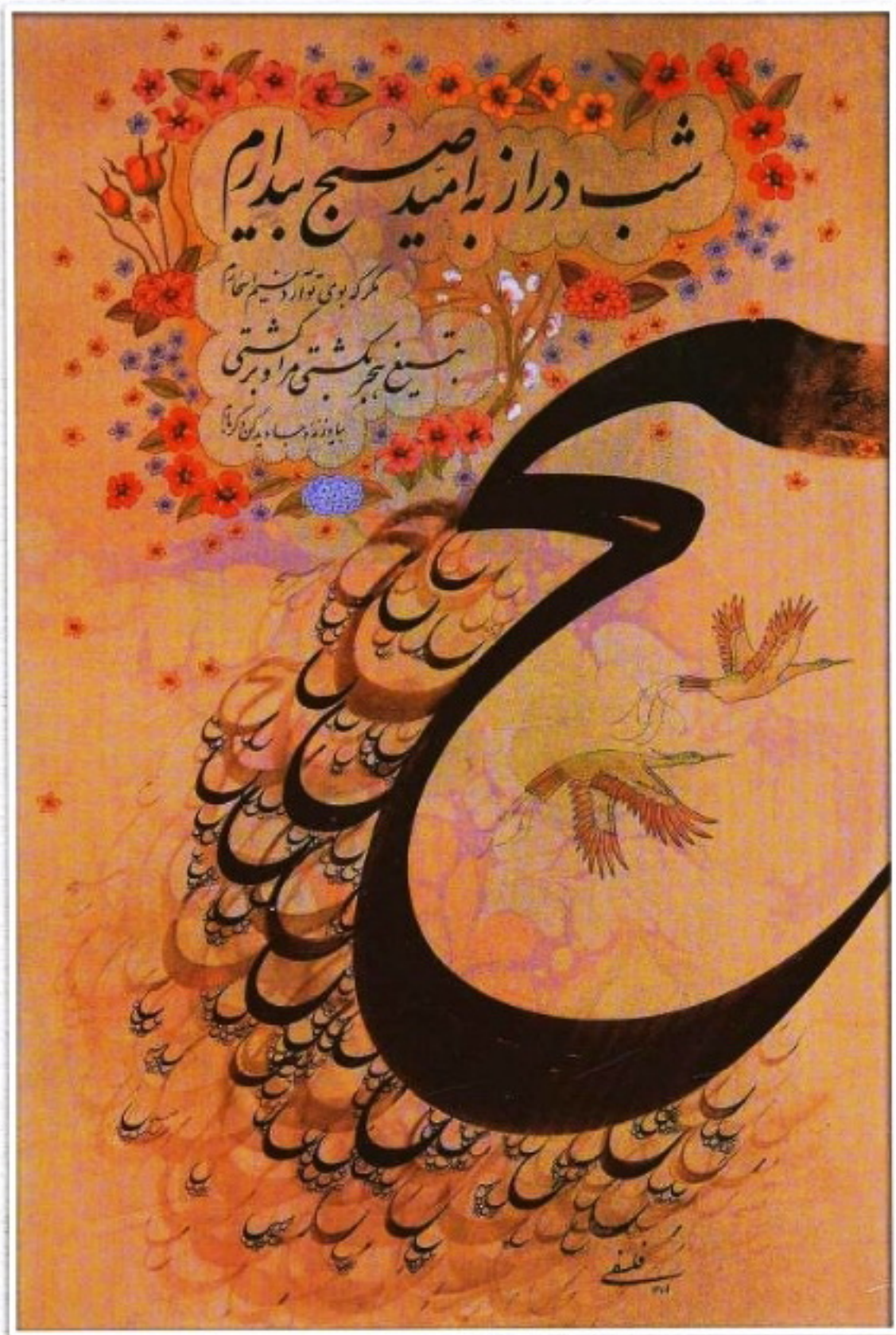
پای رفیق من اند سعدی!

ممنوع عاشق برید پر باشد

شب دراز به نهد صبح بیدارم	مگر که بوی تو آرد نسیم اسحارم
عجب که یخ محبت نمی دهد بارم	که بروی این همه باران شوق میبارم
از آستانه خدمت نمی توانم رفت	اگر به منزل قربت نمی دهی بارم
بیتغ بجز کمبشتی مرا و بر کشتی	بیا و زنده جاوید کن دگر بارم
چه روز با شب آورد دهم درین نهد	که با وجود غریزت شبی بر دوز آرم
چه جرم رفت که با ما سخن مینگویی	چه کرد دهم که به بهران تو نسرودم
هنوز با همه بد عهدیت دعا گویم	هنوز با همه بی حریت طلبکارم
من از حکایت عشق تو بس کنم بهیشت	مگر اجل که ببندد زبان گفتارم
هنوز قصه هجران و داستان فراق	بسر زلفت و بی پایان سید طومارم
اگر تو عسر درین ماجرا کنی سعد	حدیث عشق به پایان ندنم پندارم

حدیث دوست گویم مگر حضرت دوست

یکی مقام بود مطلع بر اسرارم

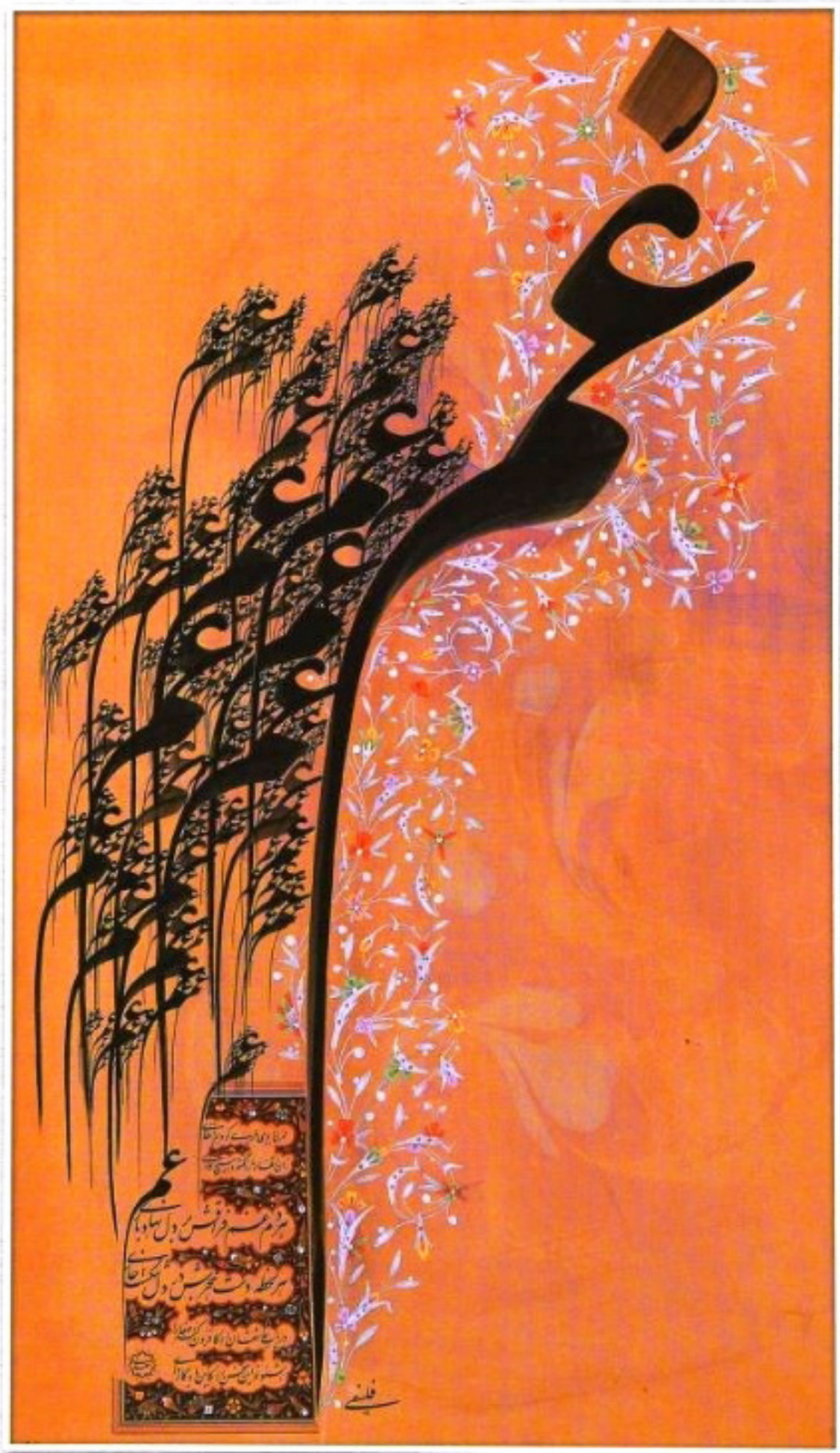


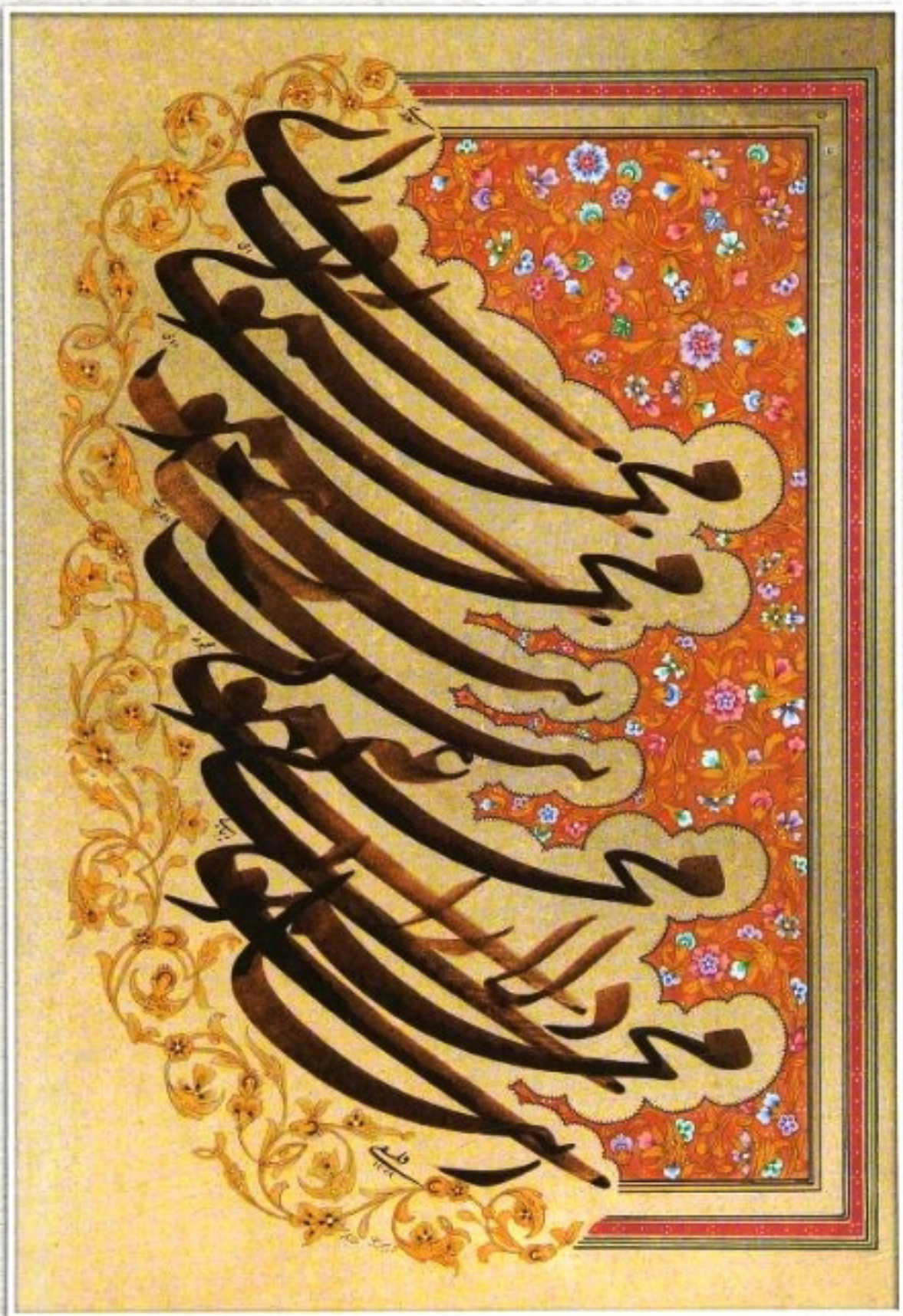
شب دراز بامید صبح بیدار

مگر که بوی تو آرد به من
تسلی بخیر بستی مرا و بستی
میاورد به حساب دیگران



مبارکتر شب خرم ترین روز به استقبال آمد بخت پیروز
 دهن گود و نوبت زن بشاز که دشمن قدر بود مهر ز نور
 راست این یا ملک یا آویز پری یا آفتاب عالم افروز
 ندانستی که خندان گمبند نکو کردی علی رغم بد آموز
 مرا باد دوست ای دشمن هست ترا کردل نخواهد دید جزو
 شبان دانه که از در حبیلی نیا سودم ز سر یا د جهانو
 کر آن بهای بادشت نمی بود
 نمیدانست سعدی قدر این بود







هر که دلارام دیدش آرام رفت
 چشم ندارد خلاص مگر دین رفت
 یاد تو میرفت و عاشق بیدل بزم
 پرده براندختی کار به اتمام رفت
 ماه تابد به وز چیت که در خانه افت
 سر و زوید بایم بکیت که بر بام رفت
 شعله ای بر فروخت تو خورشید عشق
 خرمن خاصان بنوخت خاک که خام رفت
 عارف مجمع را در پس دیوار صبر
 طاقت مبرش نبود نکند شد نام رفت
 گریه بر سر خویش با تو برآرم می
 حاصل عمران دست باقی ایام رفت
 هر که بوی نخت یا به نستی نخت
 آخر عمر از حبان چون بود خام رفت
 ما قدم از سر کنیم در طلب و تسان
 راه به جایی نبرد مگر به اقدام رفت

بخت سعدی به عشق میل کردی و

می چو من شد بکام قتل با کام رفت

کرم است سانی در کزایی	محبت بر محبت می توانی
بشمیر از تو بیگانه کردم	که هست از دیگر که باز آشتایی
همه مرغان سلاص از بندند	من از قیدت نخواهم بای
عقوبت هیچ از آن شوارترست	بر آنم صبر هست الابدایی
اگر یکا کمان تشریف بخشد	هنوز از دوستان نخست کزایی
منم جانا و جانی بر لب شوق	بده که بوسه ای داری زبانی
کسانی عیب ما بینند گویند	که روحانی ندانند از هوایی
جمع پارسایان کو بدهد	که سعدی تو بگرد از پارسی

چنان از غم و مرغانی و ماهوس

می ترسم که از زهد یابی

بندہ ام کر بلف می خوانے
 حاکمی کر بخت می رانے
 کس نشاید کہ بر تو بگزیند
 کہ تو صورت کس نیمانے
 مذہبت بر سر کہ در عالم
 در تو مار بسیج نشانے
 کفتم این در عشق پنهان
 تو گویم کہ ہم تو در مانے
 باز کفتم چه حاجت بقول
 کہ تو خود در دلی و می دانے
 نفس اعلیٰ تربیت می کرد
 کر طبیعت غان جگردانے
 عشق دانی چه گفت تویی
 خبیر باما کن کہ نتوانے
 چه خبر داد از حقیقت عشق
 پای بند ہواے نشانے
 خود پرستان نفس بر شمع کنند
 پاک بستان بضع رہانے
 شب قدری بود کہ در شب
 عارفان اسرار روحانے
 رقص و قیامت باشد
 کاستین ذو عالم افشانے
 تھہ عشق را نہایت نیست
 صبر پیدا و در دہانے
 سعید و گیر این حدیث گوی
 تا مگویند تھہ می خوانے



ای ساربان هسته و کارام جانم میرد / دان دل که با خود اشتهم بادلتانم میرد
 من مانده ام مجور از و بیچاره رنجور / کوی که فشی دراز و در استخوانم میرد
 کفتم به نیرنگت خون پنهان کنم ریش درون / پنهان می ماند که خون آستانم می د
 محل برای ساروان تندی کن با کار / کز عشق آن سر روان کوی روانم میرد
 او میرود و امن گشتن من بر تنهایی چنان / دیگر پرس از من نشان کردل نشانم میرد
 برکت یار سرگشتم بگذشت عیش ناخوشم / چون مجری پرتاشم کز سر خانم میرد
 با آهسته بیدار او دین عبدی بنیاد / در سینه دارم یاد او با بر زانم میرد
 باز آ می و بر چشم نشین ای دستان نازنین / کاشوب و منیر از زمین بر آسمانم میرد
 شب تا سحر می غنوم و اندر ز کس نشنوم / دین و نه قاصد میرم کز کف خانم میرد
 کفتم بکریم تا ابل چون خرفه ماند گل / دین نیست توانم که دل با کار و انم میرد
 صبر از وصال یار من بر کشتن از دل / گر چه نباشد کار من هم کار از انم میرد
 در فتن جان از بدن کونند غمی سخن / من جز به چشم خوشتن دیدم که جانم میرد
 سعدی فغان از دست مالاتین بوی بوفا / طاقت نمی آرم جاکار از هفتم میرد



من ندانم از اول که تو مجبور و فانی
 دوستان عیب کنندم که چاره دل شود امان
 ای که گفستی مروانم ز پی خوبان زمانه
 آن خاست ز نخلان سرفراز پریشان
 پرده بردار که بیگانه خود این دوستی
 حلقه بر در تو انم زدن از دست رقیبان
 عشق درویشی انگشت نمایی و ملات
 روز صحرای سماعت و لب جوی تماشا
 گفته بودم چو بیایی منم دل با تو بگویم
 شمع را باید ازین حسنه بد بردن کشتن
 سعدی آن نیت که هرگز نکندت بجز
 خلق گویند بر دل جوای دگر می
 بعد ما بستن از آن که بسندنی نیانی
 باید اول تو گفتن که چنین خوب چسبانی
 ما کجاییم درین محبت فکر تو کجایی
 که دل اهل نظر برد که سر سیت خدایی
 تو بزرگی و در آینه کو چاکت نمایانی
 این توانم که بیایم به محبت به کدایی
 به سلاست تخیل نخسم بار جدایی
 در همه شمس دی نیت که دیگر برایی
 چه بگویم که غم از دل و چون تو بیایی
 تا به بهایه نکوید که تو در حنا زبانی
 که بدانت که در بند تو خوشتر که ربانی
 خلق گویند بر دل جوای دگر می
 نختم خاصه در ایام آماکت و جویانی



آن دست که من درم آن یار که منم
 شیرین دهنی اردو در لب دهنم
 بخت این نکند با من کان شلخ ضویر
 بنشینم و بنشانم، کل بر سرش افشانم
 ای روی دلارایت محبت ز سبیل
 مجموع چه عشم در دامن که پریشانم
 دریاب که نقشی ماند از طرح وجود من
 چون یاد تو می آرم خود هیچ نمی مانم
 با وصل نمی چسبم و ز حبه نمی نام
 حکم آنچه تو فرمائی من بند فرمانم
 ای خوبرو از یلی بیم است که چون بخون
 عشق تو بگرداند در کوه و بیابانم
 یک پشت زمین دشمن گر روی من نش
 از روی تو بپسندم گرم گر روی بگردانم
 در دلم تو محبوسم در دست تو مغلوبم
 در ذوق تو مدح و شتم در وصف تو حیرانم
 دستی زلفت بدل پانی ز پیت در گل
 با این همه مبرم هست در روی تو نیم
 در خیه می نامم وین طفسه که در عالم
 عشاق نمی حبسند از ناله چنانم
 بینی که چه گرم آتش در سوخته می گیرد
 تو که مستری ز آتش من سوخته تر ز نام
 گویند کن سعدی جان در سر این دوا
 اگر جان بزد شاید من ندهم به نام



زنده که ام است بر پوشیا	آنکه میسر به سر کوی یا
عاشق دیوانه سر مست را	پند خردمند نباید به کا
سر که به گشتن بنی پیش دست	به که به گشتن بنی در دیا
ای که دلم بروی جان نختا	در سر سودای تو شد و زکا
شربت زهر تو دهنی نیست تلخ	کوه احد که تو نهی نیست با
بندی مر تو سبب جناس	غرفت عشق تو بنیند کنا
در دهنانی دل نکم خست	لاحسرم عشق بود آسکا
درد لم آرام تصور مکن	وز مرده ام خواب توقع مدا
گر کله از مات نکایت بکوی	در گنه از تو ست غرامت بیا
بر سر پا عذر نباشد قبول	تا نشینی نشیند عبأ
دل چه محل دارد دنیا رپت	ندیمیم گر نکم جان ثا
سعدی اگر ز چشم خوری غم نمو	فخر بود دل خند او ندکا



چونت حال بستان ای باد نوبهاری
 کز بیلان برآمد منبر باد بسترای
 ای گنج نوشدار و بخت کمان نگر
 مرهم بدست مار و مجروح میگذاری
 بایسملوئی برآور یا بر قعی فروبل
 ورنه بگل شیرین راز جهان باری
 هر ساعت از لطیفی دیت عرق برآرد
 چون برنگو ذآید باران فوج باری
 عودت نیر دامن یا گل در آستینت
 یا مشک در گریبان بنای ناپه داری
 گل نسبتی ندارد بار دی لعلت
 تو در میان کھسا چون گل میان خدای
 وقتی کند زلفت و گیر کمان بڑ
 این می کشد بڑ ورم آن می کشد بڑی
 در قید میکشایی وحشی غمی گریزد
 در بند خو بڑیا جانشتر که ترسکاری
 ز اول فامودی چند کند دل بوی
 چون مر سخت کردم ست آمدی باری
 عمری دگر بساید بعد از فراق بار
 کاین عمر صرف کردیم اندر امیداری
 ترسم نماز صوفی با صحبت خیالت
 باطل بود که صوت بر قله سینگی
 هر دروازه بینی دران چاره ایست
 درمان درو سعدی باد و دست سازکاری



چنان بوی تو آفتابم بوی توت
 که غنیمت خبر از هر چه در دو عالم هست
 دگر بوی کم دیده بر نمی باشد
 خلیل من همه بختی از روی بخت
 مجال خواب نمی باشد نه دست خیال
 در قفس طلبه حسه کجا گرفتار است
 غلام دولت آنم که پای بندگیست
 مطیع امر تو ام کردم بخواهی خست
 به جانی متعلق شد از هر سزایست
 نماز شام قیامت بهوش باز آید
 ایبر حکم تو ام که تنم بخواهی خست
 نگاه من به تو و دیگران خوشغول
 کسی که خورد و بود می زبانه داد
 اگر تو سر و حسن را می پایی نشینی
 معاشه ان زمی عارفان ساقی
 برادران و بزرگان نصیحت مکنید
 چه فتنه ها که بخیل و میان انبیاست
 خذر کشید ز باران دیده سعدی
 که اختیار من از دست و شیراز است
 خوش است نام تو بر دلی مرغ بود
 که قطره یل شود چون بکجه کز پو
 درین سخن که نخواهند بزدست بست



آمد که آنکه بوس گلزار	منوخ کند گلاب عطار
خواب از سر خفگان به در برد	بیداری ملبسان اسرار
مالکبه زهد بر گرفتیم	سجاده که می برد به خست
یک رنگ شوم تا نباشد	این خرقه ستر پوش زنا
بر خیز که چشمهای مست	فقدست و هزار فتنه بیدار
وقتی منسی دلی ربوده	تو حلق ربوده ای بیکبار
یا خاطر خوشتن باد	یا خاطر باز دست بکند
ز راه شدن روی بودن	معمومت ملول ما گرفتار
هم زخم توبه چو خورم زخم	هم بار توبه چو می کشم بار
من پیش خدا دم که در خوا	بر گردم و برگردم از یا
گردنی و آخرت بیاری	کاین هر دو بگیر و دوست بکند
مایوسف خودنی فروشیم	توسیم سیاه خود گمده



افسرین خدای بر جانت که چشیرین لبست دندانت
 هر که اگم شدت یوسف دل کو بین در چه زخمت
 فتنه در پارس بر غنی خیزد مگر از چشمهای فغان
 سر و کسین آمدنی و شدی نرسیدی به کرد و جانت
 شب توروز دیگران باشد کافقاست در شبانت
 تا کی ای بوستان روانی کله از دست بوستانانت
 ببلایسم یک نفس بگذرا تابنا ایم در گلستان
 که هزارم جفا و جور کنی دوست دارم هزار چندان
 آزمودیم زور بازوی سب و انجنت پیش سندان
 تو وفا کر کنی و کر کنی ما به احسنه بریم پیمان
 مردمان شان بیاد دل که میرم به در و جبرانت
 سعدی ازنده سارنی بشا که برآید درین طلب جانت



ما که ایان خیل سلطانیم شر بند هوای جانیم
 بند و رانام خوشین بود هر چه مارالقب دهند آنیم
 کر برانند و کر بخشایند رو به جای دگر میندیم
 چون دلارام میند شمشیر سر سبازیم و رخ گزینیم
 دوستان در هوای صحبتیا زرقشانند و ماسه افشانیم
 مرخداوند عقل و دانش را عیب ما کو مکن که نادانیم
 هر گهی نو که در محبان است ما به عشق حسرت دستانیم
 تنگ چشمان نظرب میو کنند ماتماش کمان بتانیم
 تو به سیامی شخص میگیری ما در آثار صنع حیرانیم
 هر چه گفتیم جز حکایت دست در همه عصر از آن پشیمانیم
 سعدیانی وجود صحبت یا همه عالم به هیچ نسیانیم
 ترک جان عزیز توان گفت ترک یار عزیز توانیم



همه کوشیم تا چه فرمایی	همه چشمیم تا برون آیی
مستور شود و کشیبایی	تو نه آن صورتی که بی ریتی
تا تو دستی بخون نیایی	من دست تو خوشتر کنم
این کردی محبت دانی	گفته بودی قیامت بنید
خود قیامت بود که بنایی	و اینچنین وی دستان که ترا
تو درخت بلند بالایی	ماست اشکان کوتاه دست
گر برانی و گر بخشایی	سر ما و آستان خدمت تو
گر به انصاف بامیان آیی	جان بشکرا نه دادن از رخ تو
نمکند چرخه توانایی	عقل باید که با صلابت عشق
شب بهران روز تنهایی	تو چه دانی که بر تو نمک نشسته

روشنتر کرد این چرخ چرخه

گرچه سعدی شبی همیایی



گر کنم در سرفات سری سهل باشد زیان مختری
 ای که قصد هلاک من داری صبر کن تا بینیت نظری
 نه حرام است در رخ تو نظر که حرام است چشم بگری
 دوست دارم که خاک پايت شوم تا مگر بر سرم کنی گذری
 متخیر نه در محال تو ام عقل دارم بقدر خود متداری
 حیرتم در صفات بی چون است کاین کمال آفرید در شری
 ببری هوش طاق زن و مرد گر تر دکنی بام و دری
 حق به دست رقیب ناهمسو پیش خصم ایستاده چون پری
 زانکه آینه ای بدین خوبی حیف باشد بدست بی بصری
 آه صدی اثر کنند در کو نکند در تو سنگدل اثری

سنگ سخت گفتی هر سه عمر

تا بدیدم ز سنگ سخت تری



درخت غنچه برآورد و بلبان مستند
 جهان جوان شد و یاران عیش نشیند
 حریف مجلس ناخود همیشه دل می برد
 علی الخصوص که پسر ایای برآورد
 کسان که در رمضان چنگ می کشند
 نیم کل بشنیدند و تو به کشند
 بساط سبز و لکه کوب شد بپانی شاد
 ز بسکه عارف و عامی به رقص برآورد
 دو دوست قدر شناسند صحبت را
 که ندقی بسریند و باز پویستند
 به درمینه داز خاک که یکی بشیاء
 که پیش شخه گوید که صوفیان مستند
 یکی درخت کل اندر فضای خلوت است
 که سروهای چمن پیش قاشق پستند
 اگر جهان همه دشمن شود بدولت دوست
 خبر ندارم از ایشان که در جهان پستند
 مثال اکبر در یاست حال کثرت عشق
 به ترک بار بختند و خویشان رستند
 به سرو گفت کسی میوای نیازی
 جواب داد که آزادگان سحرستند

به راه عقل برفتند سعدی بسیار

که ره به عالم دیوانگان نیستند



اگر تو فارغی از حال دوستان یار
 ترا در آینه دیدن حال طلعت خویش
 بیا که وقت بهارست تا من تو بهم
 بجای سر و بند استاد و بلب جوی
 شمایی که در اوصاف حسن تر کش
 که گفت در رخ زیبا نظر خطا باشد
 به دوستی که اگر زهر باشد از دست
 کسی علامت و اتق کند به نادانی
 گرفتم آتش چمنان خبر نمی داری
 کجاست که به نیار و دولت سعدی
 چو دل به عشق دبی و سیران بغیار
 فراغت از تو نیست نمی شود ما
 بیان کند که چه بودت نایکبار
 به دیگران بگذاریم باغ و صحرار
 چراغ نگر کنی یار سر و بالا را
 مجال نطق من از زبان گو یار
 خطا بود که مبیند و نمی ریبار
 چنان ذوق ارادت خور کم حلو را
 عزیز من که ندیدست روی عذار
 نگاه می کنی آب چشم پیدار
 چو دل به عشق دبی و سیران بغیار

هنوز با هم دردم میدردن است

که آخری بود آخر شبان یلدار



سلسله موی دست حلقه دام بخت
 هر که درین حلقه نیست فراغ ازین بخت
 کز بزنندم تیغ در نظرش بی تیغ
 دیدن او یک نظر صد چو نشخو بهشت
 کز برود جان ما در طلب وصل دوست
 حیف نباشد که دوست و تتر از جان ما
 دعوی عشاق را شمع نخواهد بیان
 کون زردش دلیل ناله زارش گواست
 مایه پر میر کار قوت صبرست و عقل
 دلشده پای بند کردن جان در کند
 عقل گرفتار عشق صبر زبون بوست
 مالک ملک وجود حاکم رد و قبول
 زهره گفتار نه کین چه سبب ان چرات
 تیغ بر آزار نیام ز مسر بر کفن جام
 هر چه کند جو نیست در تو بنالی جفاست
 کز بخوازی به لطف و در بکدازی قبر
 کز قبل ماستبول در طرف ما رضاءست
 هر که به جور رقیب یا به حبسای حبیب
 حکم تو بر من و ان حبه تو بر من بوست
 عمد فراموش کند مدعی بی وفات
 هر که به جور رقیب یا به حبسای حبیب

سعدی از اخلاق دست هر چه بر آید بخت

کو همه دشنام کو کز لب شیرین دهانت



چشم خدا بر تو ای بدیع سبایل	یار من و شمع جمع و شاه قبایل
جلوه کنان میروی باز میایی	سر ندیدم بدین صفت تمایل
هر صفتی را دلیل معرفتی هست	روی تو بر قدرت خدای دلایل
قصه لیلی مخوان و غنچه بسنون	عهد تو غنوخ کرد ذکر اوایل
نام تو میرفت و عارفان بشنید	هر دو به رقص آمدند سماع قبایل
پرده باشد میان عاشق و معشوق	سند سکنه زنده مانع است نه حایل
گوهر چشمم که کند و ببیند	دست در آغوش یار کرد و حایل
دور به آخر رسید و مهر پایان	شوق تو ساکن گشت و مهر تو زایل
گر تو بر آنی که شمع نباشد	رو به تو دانم و ذکر بهیچ وسایل
با که گفتیم حکایت غم گفت	اینکه گفتیم و حل گشت مسایل

سعدی ازین پس عاقبت نه بشی

عشق بحسب بید بر سنون فضایل

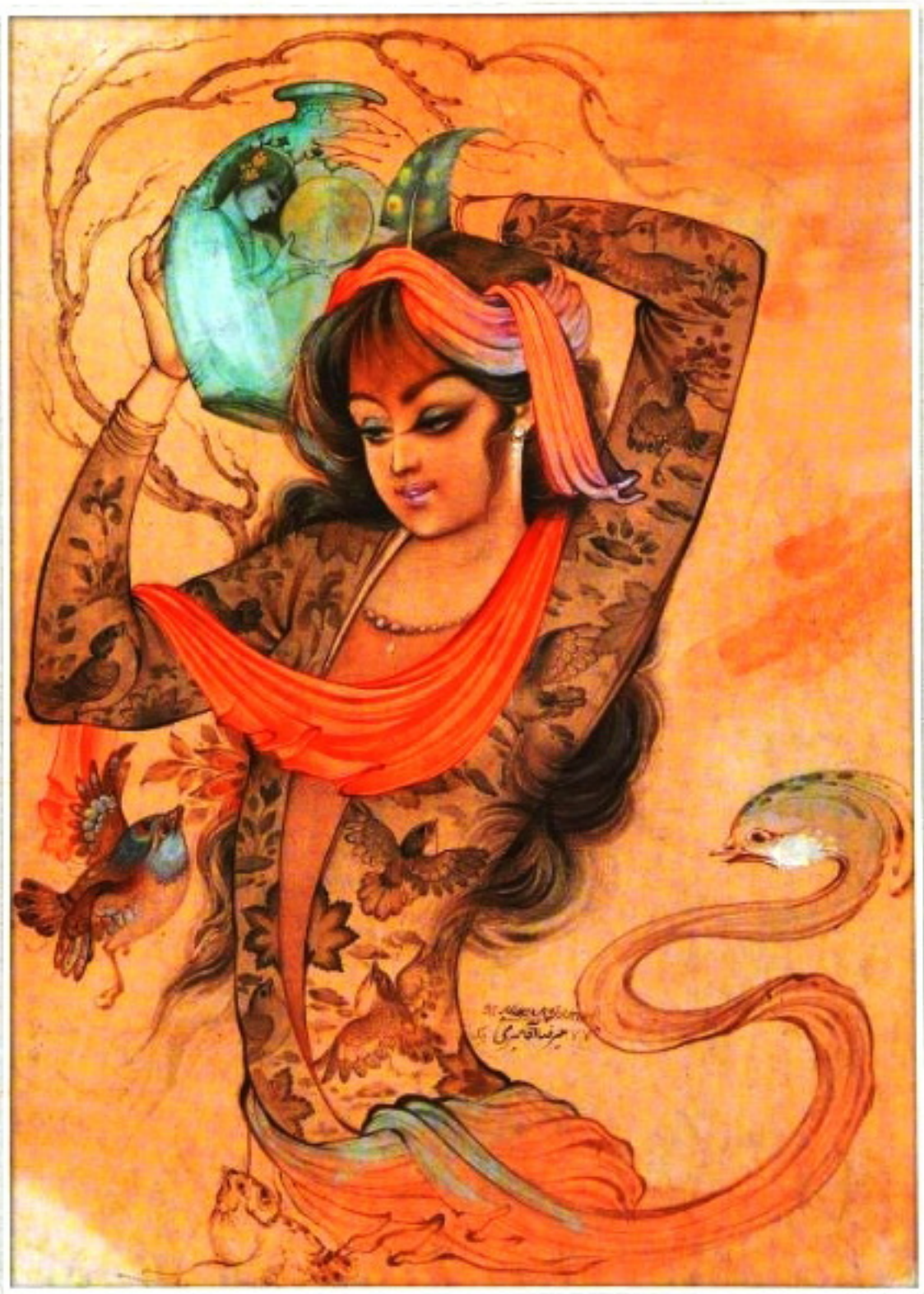


بر خیر تا کیوسیم این لق ازرق غام
 هر ساعت از نو قلدای بابت پرتی میرد
 می با جوانان خور و نم باری تنهای کند
 از مایه حبس پارکی قطیر مردم می شود
 زین گنجای خلوتم خاطر به حسری کشد
 غافل مباش از عاقلی دیاب اگر صاحبی
 جایی که سر بوستان با پای چوین می چمد
 دل بندم آن چنان کسل منظور چشم آرام
 دنیا دین و صبر عقل از من برفت اندر عش
 باران اکرم میسر دوز بر آتش مسجد
 جرباد قلاشی و بسیم این شرک تقوی نام
 توحید بر ما عرض کن تا بشنیم هنام
 تا کو و کان در پی فتنه این پر ذر و شام
 ما خولای متری سکت میکند بلعالم
 کز بوستان باد حسره خوش می دهد پیغام
 باشد که توان یافتن دیگر چنین ایام
 مانیز در رقص آوریم آن سر و سیم اندام
 فی فی دلار اشخوان کرد دل بر آرم
 جایی که سلطان حسینه دغو غانده عالم
 با نخت گمان گوی این سخن شویش نشاند عالم

سعدی ملاست نشود در جان دین سیرد

صوفی گرانجانی بسب ساقی بیا در جام





می برزند ز شرق شمع فلک زبانه	ای ساقی صبوحی در ده می شبانه
عقلم بزد نخستی چند اختیار نوش	هوشم بیرزمانی تا کی غم زمانه
کر سگت فتنه بار و ذوق منش پر کن	در تیر طعن آید جان منش نشانه
کرمی بجان بندت بتان کج پیش نه	ز آب حیات بهتر خاکش را بجانه
آن کوزه بر کهنه نم کتاب حیات د	هم طعم ندارد و جسم کهنه نارد
صوفی چگونگی کرد و کرد شراب صافی	کنجش را از خنجر عفا در آشیانه
دیوانگان ترسند از مولا قیامت	بشکاید آب چو بین از سیف تازیانه

صوفی و کنج خلوت سعدی عرف صحرا

صاحب هنر کنی و بر بی هنر بجان





ای چشم تو دلفریب جاو	در چشم تو خیره چشم آهو
در چشم منی و غایب ار چشم	زان چشم ہی کنم به هر سو
صد چشمه ز چشم من کشاید	چون چشم بر آهنگنم آن
چشم بتی بزلف و لبند	هوشم بردی به چشم جاو
هر شب چو چرخ چشم دارم	تا چشم من و چرخ من کو
این چشم دمان کردن کوشت	چشم مر ساد دست بازو
مه کر چه به چشم خلق زیبات	تو خوبتری به چشم ابرو
باینده چشم زنگی شب	چشم سیه تراست بندو

سعدی بدو چشم تو که در

چشمی دمنه اردانه لولو

به خاک پای عزیزت که ننگم ز من برید و با بیکس نموتیم
 کجا روم که بمیرم بر آستان امید اگر به دامن وصلت می رسد بستم
 شکفت مانده ام از باد و نور و دغ که بر نخواست قیامت چو بی تو بستم
 بلای عشق تو نگذاشت پارسا در پس یکی منم که ندانم نماز چون بستم
 نماز کردم و از سجودی ندانستم که در خیال تو عهد نماز چون بستم
 نمازست شریعت و امنی دارد نماز من که پذیرد که روز و شب بستم
 چنین که دست خیالت گرفت من چه بودی از بر سیدی بدست بستم
 من از کجا و تمنای وصل تو ز کجا اگر چه آب حیاتی بیاک خود بستم
 اگر خلاف تو بود دست در دلم هم نه نیک رفت خطا کردم نه بد بستم

بخش چنانکه توانی که سعدی بخشید

که با وجود تو دعوی کند که من بستم



از هر چه سیاه و سخن دوست خست است
 پیغام آشنای نفس روح پرور است
 هرگز وجود حاضر غایب شنیدی
 من در میان جسع و لم جای ایست
 شاید که در میان نبود شمع کوبید
 چون هست اگر چراغ نباشد منور است
 ابنای روزگار چه حسره روز و باغ
 صحرا و باغ زندان کوی و لبر است
 جان میمزم که در قدم انداختن ز تو
 در ماند و ام بسو که نری محض است
 کاش آن چشم فدا مآشتی کنان
 باز آمدی که دید هشتاق برد است
 جانانم چو در بر آتش بونستی
 دینم که میز نم ز غمت و د مجرت
 شبهای بی تو ام شب که رست در خیال
 در بی تو بامداد کنم روز محض است
 کیسوت صبر نه کردن تمام بود
 معشوق خوب روی چه محتاج زیور است
 سعدی خیال بید و بستی امید و دل
 هجرت بخت و صل هنوزت مصور است

ز نهار ازین امید درازت که دست

بهیات ازین خیال محالت که دست



آن عشق است که از دل بدان می آید و آن ز عاشق که ز معشوق بجان می آید
 گو برد در پس ز انوی سلامت نشین آنگاه از دست طاعت به فغان می آید
 کشتی مهر درین دره غم خوار افتد نشنیدیم که دیگر به کران می آید
 یا مسافر که درین بادیه سرگردان شد دیگر از وی خبر نام و نشان می آید
 چشم رغبت که به دیدار کسی کردی باز باز بر هم منهار تیر و سنان می آید
 عاشق آنست که بی خویشین از ذوق تلخ پیش شمشیر بلا رقص کنان می آید
 عاشق آنست که من ز سیر بگردانم روی گر بدانم که از آن دست و مکان می آید
 کشته بیند و متاعی نماند که گیت کاین خد کین از نظر خلق نمان می آید
 اندرون با تو چنان اسیر گرفته مرا که ظالم ز بهر خلق حسان می آید
 شرط عشق است که از دوست شکایت نگیرد لیکن از شوق کجایت بزبان می آید

سعد یا اینمه منم باید تو بی دردی نیست
 آتشی هست که دود از سر آن می آید



ما دین شهر غریبیم و دین ملک فخر
 به کند تو گرفتار و بد اتم تو اسیر
 در آفاق گشاده است و لیکن بهت
 از سر زلف تو در پای دل بازنجیر
 من نطفه باز گرفتار تو اتم بهر عمر
 از من ای خسرو خوابان تو نطفه بازگیر
 که چه در خیل تو بسیار باز ما باشد
 ما ترا در همه عالم نشناخیم نظیر
 در دلم بود که جان تو فشانم و زنی
 باز در خاطر مآدم که تمامی است حقیر
 این حدیث از سر و دیت که من میگویم
 تا بر آتش ننی بوی سیاه میگیر
 که بگویم که مرا حال پریشانی نیست
 ز کم رخسار حسبری به از سر میگیر
 عشق سپهر از سر از من عجب می آید
 چه جوانی تو که از دست بگری دلگیر
 من ازین هر دو کم خنانه بروی چشم
 بر نگیسرم و گرم چشم بدوزند بهر
 عجب از عقل کسانی که مرهند و بند
 بروای خواب که عاشق بوند بندگان

سعدیا پیکر مطبوع برای نظرت

گر نبینی چه بود فایده چشم بصیر



کر یکی از عشق بر آرد خنوش	بر سر آتش غریت جوش
پیر همنی کرد در اشتیاق	دامن عشق بجنبه برپوش
بوی گل آورد نسیم صبا	بلبل بیدل نشیند نموش
مطرب اگر پرده ازین بزد	باز سینا یند حریفان بهوش
ساقی اگر باده ازین چشم بد	خرقه صوفی ببرد می فروش
زهر بیاورد که ز حبسه ای من	با کف بر آید بارادت که نوش
از تو پیرسند در ازانی شب	آکنش اند که تخته ست دوش
حیف بود مردن بی عاشقی	تا نفسی دارم و نفسی بوش
سر که نه در پای عسیران و	بار که انت کشیدن بدوش
سعدی اگر خاک شود و محبت	ناله زاریدنش آید به کوش

هر که دلی دارد از انصاف

می شنود تا به قیامت خروش



در کار منت نظر نباشد	تا حال منت خبر نباشد
دیگر چه کنیم اگر نباشد	تا قوت مهر بود کردیم
در شکر شما گم نباشد	آمین وفا و مهر بانی
تا شغل و خط نباشد	کویند نظر چرخ بستی
با سیه قضا پر نباشد	ای خواجہ برو کہ جدا نسازد
دقی برو کہ سر نباشد	این شور کہ در سرت مارا
کز کوسے تورا در نباشد	بیچارہ کجبار و در گرفتار
در روی زمین در نباشد	چون وی تو در غریب و لب
در مصر چینش شکر نباشد	در پارس چینش نمک ندیم

کر حکم کنی بہ جان معدی
جان از تو عنبر نتر نباشد



بار فراق و ستان بس که نشسته بدم
 می روم و سینه و ناله بر زیر مسلم
 بار بنگیند شتر چون برسد به من
 بار دل است بچنان در بهر از مسلم
 ای که ماری کشی صبر کن سبک مرد
 که طهر فی تو می کشی ز طهر فی مسلم
 بار کشیده جن پرده دریده بود
 راه ز پیش دل ز پس افتاده است مسلم
 معرفت قدیم انچه حجاب کی شود
 گر چه به شخص غایبی در طهر می مسلم
 آخر قصد من تویی غایت جهد آرز
 تا رسم ز دانت دست امید بخسلم
 ذکر تو از زبان من فکر تو از زبان من
 چون بزد که رفت ای در کن در مسلم
 مشتعل تو ام چنان که ز بهر خیر غایم
 منکر تو ام چنان که ز بهر حلق غایم
 که نظری کنی کند کشته صبر من در حق
 در کنی چه بر دهنج امید با ظلم
 سنت عشق مسد یا ترک نمیدی بی
 کی ز دلم بدرود و دخی سرشته دلم

داروی درد شوق ابا بهر علم جان

چاره کار عشق ابا بهر عقل مسلم



بوی بهار آمد بنال ای بل شیرین نفس
 در پایمندی همچو من فسر باد میخوان از نفس
 گیرند مردم وستان نامهربان و محبان
 هر روز خاطر بیاکی ما خود یکی داریم پس
 محمول پیش آبگفت از من بگو ای باران
 تو خواب میکنی بر شتر تا بگفت میدارد جرس
 شیرین بضاعت بر کس چند آنکه تند میزند
 او باد نیزن همچنان در دست میاید کس
 پنذ خردسندان چه شو اکنون که بندم خورشید
 کرجستم این بار از نفس بیدار باشم زین پس
 کرد دوست می آید بر من یاتخ و شبنم سرم
 با هر که نشینم می آید یاد او غافل شوم
 من مغفم در کار و نگویم که خوابی کن
 نکه داشت مطرب در برم چند آنکه بستنم پس
 کر سپند میخوابی بد در بندی خوابی نبه
 دیوانه سر خواهد چنان داد آنکه نهد از سر و پس

فریاد سعدی در حجاب آن کفندی ای آرزو
 چندین بفسر باد آوری باری بغیر و شمس



سر آن ندارد شب که بر آید آقبانی چه حینال باکذر کرد و گداز کرد و خواب
 به چه دیر مندی ای صبح که جان بخت بزد کرد و دگر دزد نمودن خواب
 نفس حسد و سبکرفت که نوبتی بخواند همه بلبلان بر دزد و نماد حسد خواب
 نفعات صبح دانی ز چه وی دست دادم که به روی دوست ماند که برانگیزد خواب
 سرم از خدای خواهد که به پایش اندر افتد که در آب مرد و بستر که در آرزوی خواب
 دل من مرد آن است که باغش بر آید کسی کجاست تواند که بعین کند خواب
 ز چنان گمنام کارم که بدشمنم سپارد تو به دست خویش فتنه می آفرم کنی خواب
 دل بچو سخت ای دوست آید چشم سحر عجب است اگر نکرد که بگرد آید خواب

بر روی گدای مسکین دری کر طلب کن

که هزار بار کفنی دنیا مدت خواب



برخسیر که میزد رستان	بگشای در ساری تیان
نارنج و بنفشه بر طبق نه	منقل بکذار در بیتان
دین پرده بگوی تا بکجیا	زحمت ببرد ز پیش ایوان
برخسیر که باد صبح نور د	در باغچه می کند گل فشان
خاموشی لبسان شاق	در موسم گل ندارد دکان
آواز دهل نهان مناند	در زیر کھیم و عشق سحپان
بوسه گل بباد نور د	و آواز خوش هزار دستان
بس جامه فروخته دستا	بس خانه که نوخته و دکان
مارا سرد دست بر کنارت	آکنک سرد شمنان زندان
چشمی که بد دست بر کند د	بر حسم نهند رسته باران

سعدی چه بگوید میرسد دست

سل است بجای بوتانبا



در دیت درو عشق که یحش طیب نیست کر در دمن عشق بنالد غریب نیست
 دانند عاشقان که محبانین عشق را پروای قول نامح و سپدا دیب نیست
 هر کو شراب عشق نخورده است در دود آن است که حیات جهانش نصیب نیست
 در مشک و عود و عنبر امثال طیبیت خوشتر ز بوی دوست و گریح طیبیت
 صید از کند اگر بجهد بوالعجب بود در نه چو در کند میرد عجیب نیست
 که دوست و قفاست که بر من چه میرد پاک از جنای دشمن جور رقیب نیست
 بگریست چشم دشمن من بر حدیث من فضل از غریب هست و فاد در قریب نیست
 از خند گل چنان به قفا او قفا دانه کور احسب ز شعله غدا یب نیست

سعدی ز دوست دوست نکایت کجای

هم صبر بر حبیب که صبر از حبیب نیست



زمین پیرس که در دست او دلت چن است از و پیرس که انگشتش در خون است
 و کر حدیث کفم تندرست را چه خبر که اندرون جراحت رسیدگان چن است
 به حسن طلعت یلی نگاه می کنند ققاده در پی جیپاره ای که مجنون است
 خیال وی کسی در سرت هر کس را مرا حینال کسی که خیال بیرون است
 نخته روز کسی که درش تو باز آیی که باداد بدوی تو فال میون است
 چنین مشایل موزون قد خوش که تر است به ترک عشق تو گشتن به طبع موزون است
 اگر کسی به علامت ز عشق برگردد مرا به هر چه تو گویی ارادت افزون است
 نه پادشاه منادی دهست می خورند بیا که چشم دنان تو مست و میگون است

کنار سعدی از آن دوز که تو دور افتی

از آب دیده تو گویی کنار حیون است



بسیار منبر باید تا بخت شو خای صوفی نشو و مسا فی تا در کشد جایی
 که پیر مضاجات است در رند خرابانی هر کس قلمی رفقت بر روی به سرا جایی
 فردا که حنلایق را دیوان خبر باشد هر کس عملی دارد من گوشش باغی
 ای ملیل اگر نالی من با تو حسم آوازم تو عشق کله داری من عشق کلدا
 سرودی بلب جی کویند چه خوش باشد آنان که ندیدند سر می به لب باشد
 روزی تن من مین می قنبران سرکوش دین عید منی باشد الا به هر ایام
 ای دژل ریش من مهرت چه پروان تن آخسر ز دغا گوینی یا د آرد شام
 باشد که تو خود دوزی از ما خبری کی در نه که برد بهیات از ما تو پیغام
 که چه شب مشتاقان مار یک بود اما نو مید نباید بود از روشنی بام

سعدی بلب در یاد دانه کجایی
 در کام نمنسگان و گرمی طلبی



خبر از عیشش ارد که ندارد یاری دل نخواند که صیدش نکند داری
 جان دیدار تو یک روز خدا خواهد کرد تا دگر بر بخشم دیده چه بدیاری
 یعلم الله که من از دست غمت جانم برآ توبه از من بتر از من بکشی بسیاری
 غم عشق آمد و محضای دگر پاک ببرد سوز نه باید که پای برآرد خاری
 می حرام است لیکن توبه بین ترک است نگذاری که ز پشت بروی و هشیاری
 میروی خرم و خندان و گداز می کنی که گداز می کند از هر طرف غمخواری
 خبرت هست که خلقی از غمت بخیزند حال افتاده نداند که نیفتد باری
 سرو آزاد به بالای تویی مانند آست لیکش با تو نیست نشود رفتاری
 می نماید که سر عربده دارد چشت مت خویش نبرد تا نکند آزاری

سعدیادوست بینی و به وصلش نری

گمراوقت که خود را نسبی هست داری



تباهاک شود دوست در محبت دوست که زندگانی او در هلاک بودن است
 مرا حبس و وفای تو پیش کیان است که هر چه دوست پسند به جای دوست بخت
 مراد عشق تو گیتی به یک کلمه زاده است دور و در بدنی چون و منفرد یک پست
 هر آنکه بر سر آزدگان و دزیست علی الخصوص که از دست یار زیباست
 دلم ز دست در بر دگر و بالایی خلاف عادت آن سزا که برب است
 به خواب و دش چنان دیدمی که لغزش گرفته بودم و دستم هنوز خالیست
 چو گوی در همه عالم به جان بگردیم ز دست عشق و چو گمان نبود در پی کوی
 جماعتی به همین آب چشم سیرانی نظر کنند ندانند کاشم در توست

ز دوست هر که تو بینی مراد خود خواه

مراد خاطر سعدی مراد خاطر است



شب عاشقان بیدل چه شبی دراز باشد تو بیا که اول شب در صبح باز باشد
 محبت است اگر تو انم که سفر کنم ز دست به کجا رود که بوتر که اسیر باز باشد
 ز محبت نخواهم که نغمه کنم به سوت که محبت صادق آن است که پاکجا باشد
 به کرشمه غایت نکمی به سوی مکن که دغای در دمنده ان ز سر نیاز باشد
 سخنی که نیت طاقت که ز خوشین بشوم به کدام دوست گویم که محل از باشد
 چه نماز باشد آنرا که تو در حین باشی تو ضم میگذاری که مرا نماز باشد
 ز چنین قیاس کردم چو تو دوست میفتم که شناسم که گویم و جفا و نماز باشد
 و کز شرح پازینی غم دل کوی می که شب وصال کوتاه و سخن دراز باشد

قدمی که برگزینی و فدا و عهد یاران

اگر از بلا بسته سی قدم مجاز باشد



وقتی دل سودایی میرفت برستانها بی خویشتم کردی بوی گل درینا
 که نغمه‌ی لبی که جامه‌ی کگل بایا تو اتفاقم از یاد برفت آنجا
 ای مهر تو در دلمای محبت بر لبها وی شور تو در سر تو در جانا
 تا عهد تو در بستم عهد همه بشکستم بعد از تو روا باشد نقض همه پیمانها
 تا خار غم عشقت آویخت در دامن کوی نغمه‌ی باشد رقت بگلستانها
 آنرا که چنین دردی از پای در نهد باید که فرو شوید دست از عهد در مانها
 که در طلبت رنجی مارا برسد شای چون عشق حرم باشد سهل است بیایانها
 هر تیر که در کیش است گردل شای مانیز کی باشیم از جمله مسته بانها
 هر کوی نغمه‌ی دارد بایار کان باید که سپر باشد پیش همه پیکانها

.. گویند که سعدی چندین سخن از عشق

می گویم و بعد از من گویند بدو را



دوش بی روی تو آتش برسم بر میشد
 آبی از دیده میساید که زمین بر میشد
 تابه افسوس پایان نرد و عسر عزیز
 همه شب ذکر تویی رفت و گذر میشد
 چون شب آمد همه را دید بیا آمد و من
 کفنی اندر بن مویم سر شتر میشد
 آن نه می بود که دور از نظرت میخورد
 خون دل بود که از دیده به عین میشد
 از خیال تو چه سر سو که نظرمی کرد
 پیش چشم دکو دیوار مصور میشد
 چشم محسنون چو نختی همی سیلی دید
 ندی بود اگرش خواب میتر میشد
 بوش می آمد و میرفت نه دید از ترا
 می بدیدم نه حیالم ز برابر میشد
 گاه چون خود بر آتش دل تکلم می خست
 گاه چون مجسمم دود بر سر میشد
 کوی آن صبح کجا رفت که شبهای
 نفسی میسر و آفاق منور میشد

سعد یا عقد شریا مکر امشب کجاست
 در نه هر شب به کریبان اقی بر میشد







کسی که روی تو دیدست حال منم
 که هر که دل تو پر دخت صبر تو
 مگر تو روی بپوش و گریه نکنست
 که آدمی که تو بسیند نظر بپوشند
 هر آفریده که چشم بر آن جمال افتاد
 دلش بجسد و بر جانت آفرین خواند
 اگر دست کند باغبان چنین سرب
 چه جای چشمه که بر چشمهات بنشاند
 چه روز با شب آورد جان فراقم
 بوی آنکد شبی با تو روز گردانم
 به چند حید شبی در فراق و گم
 و گریه نیست آن روز هم به شب ماند
 بجا و سلطنت می رسد ولی پسند
 که گر سوار بر اند سپاده در ماند
 به دست رحمت از خاک استان بداد
 که گر بکینیم کس به هیچ نتواند
 چه حاجت است به شیر قتل عاشق
 حدیث دوست بگویش که جان افتاد

پیام اهل دست این صبر که سعدی

نه هر که کوشش کند معنی سخن



پیش دیت دکران صوت بر دیوانه
 نه چنین صورت و منی که تو داری نه
 تا گل روی تو دیدم همه کلهها خا
 تا ترایار که رقم همه یار اغیار
 آنکه گویند به عسری شب قدری شد
 مکر آن است که باد دوت پایان
 دامن دولت جاوید و گریبان
 حیث باشد که کمبیه ندود و کر بکند
 نه من از دست بخارین تو مجرد می
 که به شمشیر غمت کشته چون بسیار
 عجب از چشم تو دارم که شبانش تا
 خواب می گیرد و شهری ز غمت بیدار
 بوالعجب اقدای باشد و شکل دردی
 که نه پوشید توان داشت نه گفتن یار
 عیلم الله که حیالی ز تنم پیش ماند
 بلکه آن نیز خیالی است که می زند
 سعدی اندازد ندارد که چه شیرین سخن
 باغ طبع است همه مرغان شکر گفتار

تا به بتان صیرت گل منی بگفت
 بلبلان از توفه مانده چو بویت نه



دست بجان نیرسد تا تو بر منش
 بر که توان بخت دلت باز تو و منش
 قوت شرح عشق تو نیست زبان غمرا
 کرد در امید تو چند بسره و منش
 ایمنی از حسرتش من کر بجان افتد
 فارغی از فغان من کر بملک منش
 آه دیرغ و آب چشم اگر چه موافق نسند
 آتش عشق آتچنان نیست که و منش
 هر که برسد ایفلان حال دست چکونید
 خون شد و مبد همی از مرده میچکونش
 عمرت زلف تو بود که دراز منیش
 جان منت لعل تو بود که لب منش
 لذت و قهای خوش قد زنده است منیش
 کر پس ازین می چنان ایم قد منش
 نیست نام کام دل رکف اختیار من
 گزید بل منم از سوزین همه ار منش
 عشق تو گفت بودن بعدی از روی من
 بس نکند ز عاشقی تا ز حبان منش

پنجه قصد دشمنان می زرنج من
 دین کر بملف می کشد منع منی منش



دل پیش تو دید و بجای دگرتم تا خشم ندانم که ترا می نکرتم
 روزی بد را یم من ازین پیمان هر جا که تی چون تو ببینم برتم
 الهه الله که دلم صید غمی شد که خوردن عنسهای پراکنده برتم
 آن عهد که گفتی کنم مهر فداش بکستی و من بر سر میان دتم
 تا ذوق روغم حسبری میداد از طعنه دشمن بخدا که خبرستم
 میخواستمت چکنشی لایق خدمت جان نیک حقیرت نه انم چه فرتم



چون نیکت بدیم نداری سر سدا
 بر بخت بختیدم بر خود بگرستم



بگذارت ما مست بل روی تو بگذریم دزدیده در شایل خوب تو بگذریم
 شوق است در جدایی و جوار است نغمه هم جور به که طاقت شوق نیاوریم
 روی را به روی مانکنی حکم از آن باز آ که روی در قدمانت بگنیم
 ما را سرسیت با تو که کر خلق و زکا دشمن شوند و سر برود هم برانیم
 گفتی ز خاک بیشتر ز اهل عشق من از خاک بیشتر نه که از خاک کمتریم
 ما با تو ایم با تو نه ایم اینست بلعجب در حلقه ایم با تو و چون حلقه بردیم
 نه بوی مهری شنویم از تو ای محب نه روی آنکه محبت کرد کس برودیم
 از دشمنان بر نه شکایت بدوستان چون دست دشمنانست شکایت کجا بریم
 ما خود میرویم و آن از قفسای کس آن میبرد که ما بکند و می اندریم

... سعدی تو کیستی که درین حلقه کنی

چندان فدا ده اند که ما میسر نمانیم

گرم ز محبت میرم	دامن به قیامت بگیرم
از دینی و آخرت گزیر است	در صحت دوست ناکزیرم
ای مرحم شین در دمن	در مان در غنیمت پذیرم
آن کس که بخر تو کس ندارد	در مسرت و جهان من آن فقیرم
ای محبت از جوان چه خواست	من تو به غنی کنم که پیرم
یک روز کمان ابرو داشت	می بوسم و گو بزن به تیرم
ای باد بهار عنبرین می	در پای لطافت تو میسرم
چون میگذری بخاک شیراز	کومن به فلان زمین اسیرم
در خواب میروم که بی دست	پهلوی خوش است بر سیرم

ای مونس و زکار سعد

رفعتی و رفعتی از منیرم



به تو مشغول و با تو به سرآم و ز تو بنحایش تو می خواهم
 همه بیگانه گان چنین دانند که منت آشنای در گاهم
 ترسم ای میوه درخت بلند که نیایی به دست کوتهام
 تا مرا از تو آسکے دادند به وجودت گراز خود آگاهم
 همه در خوردنای وقت خویش از تو خواهند و من ترا خواهم
 بیل بوستان حسن توام چون نیفتد سخن در او خام
 می کشندم که ترک عشق بگو می زنندم که بیدق محاسن
 در به صد پارام کنی زین کن بگر دم که صفت انصافم
 سعد یا در هفتای دوستم چه کنم می برد به اگر کام

... میل ازین جانب اختیار می آید

کهر بار ابله که من گاهم



آخسر نگهی به سوی ماکن دردی به ارادته دواکن
 بسیار خلاف عهد کردی آخسر به غلطی و فاکن
 ما را تو بخت طری بسته دوا یک روز تو نیناید ماکن
 این متاعده خلاف بگذا دین خوی معاندت ماکن
 برخیز و در ساری در بند بنشین و متبای بسته دواکن
 آن را که هلاک می پسندی روزی دو بخدمت آشنایان
 چون انس گرفت و مهر پست بازش به فتنه اوق مبتلاکن
 سعدی چو حریف ناکزیرست تن در ده و چشم در تهاکن
 شمشیر که میسازند پیر ما دشنام که می دهد عاکن

زیبا نبود شکایت از دوست

زیبا هم روز کو بخاکن





ای دی تو راحت دل من چشم تو چراغ من نهل من
آبی است محبت تو کوئی کایخت اند با گل من
شادم به تو مر حبا و اہل ای بخت سعید قبل من
با تو ہمسہ برگھا مینات بی تو ہمسہ بیچ حامل من
کوئی کہ نشہ ای شب روز ہر جا کہ تو بی متا بل من
گفتم کہ مکر صفا ن بماند آنچ از غم تو ت بزل من
بعد از تو ہزار نوبت افسوس برد و ر حیات باطل من
ہر جا کہ حکایتی و جمعی ہنگامہ تت و محفل من
کہ تیغ زند بہ دست سین تا خون چکہ از من صا ل من
کس ا بہ صفا من مکرہ
کہ من بجا است قائل من

گفتم آهین دلی کنم چندی ندیمم دل به بیج دلبندی
 واکم را دیده در دمان توفت هرگزش گوش نشنود پندی
 خاصه مارا که در ازل بودت با تو آمیخته شتی و پیوندی
 به دلت کردت به در بکنم سخت تر زین خواه گوشتی
 یکدم احسنه حجاب کی بود تا بر آساید آرزو مندی
 به چنان پیریت مادر دهر که بیاورد چون توفت زندی
 ریش من به دهرت می بود کز شیرین نمک پراکندی
 کاشکی خاک بودی در او تا مگر سایه بر من بکندی
 چه کند بنده ای که از دل جان نکند خدمت خداوندی

سعدیا دور نینامی رفت

نوبت عاشقی است بچندی



ای پیک پی خسته که داری نشان دشت
 با ما که بجز بنه سخن و نشان دشت
 حال از دمان دست شنیدن خوش بود
 یاز دمان آینه شنید از دمان دشت
 ای یار آشنا علم کاروان کجاست
 تا سر هم نیم بر قدم ساربان دشت
 گر ز رفدای دست کنند اهل نوک
 ما سر فدای پای سالت سان دشت
 در دوا و حشر تا که خانم زد دست فرت
 دتم غیرسد که بجایم غان دشت
 رنجور عشق دوست چنانم که هر که د
 رحمت کند مکر دل ناهمبلان دشت
 کرد دوست بنده آبکشد یا سپرد
 تسلیم از آن بنده فرمان از آن دشت
 کز آتین دست بنفید دست من
 چند آینه زنده ام سر من آستان دشت
 بی حشر از جهان زو بچکس بد
 الا شهید عشق بر تیر از کمان دشت

... بعد از تو هیچ در دل سعدی گذر کرد

و آن کیت در جهان که گیر و مکان دشت



دولت جانِ پُرسِ صحبتِ امیرِ کُما خلوتِ بی‌مَدعی سَفَرِ بی‌اَتَظا
 آخرِ عهدِ شبِ استِ اَوَّلِ صَبحِ ای‌دِما صَبحِ دُومِ بایَدِ سَزدِ کِریبا
 دورِ بَاشَدِ کَخلقِ رُوزِ تَکْوَریسند کَربَنایِ بِشَبِ طَلعتِ خورشیدِ
 مَشدِ ای‌بَرنِشِ زِ مَشدِ ای‌پُشِ کِما تا بَسنَدِ از سَرمِ زحمتِ مَختِ اَبِخَما
 خیرِ غَیبتِ شَمارِ حُشِ با دِریع نالِ موزونِ مَغِ بویِ خوشِ لَازِ
 بَکِ درخاَنِ سَپَرِشِ خَداوندِ پُش بَرو رقیِ دَقرِیتِ مَعرِفِ کِردِ کَما
 رُوزِ بَهارِستِ خَیرِ تا بِتَما شَاریم تَکیه‌ی بَرایِ مَیستِ تا دَکِرایِ حَبا
 و عِدّه‌ی کَنتی‌شِ بَی‌توبِ وِزِ آوِرم شَبِ بَکَشتِ از حَسابِ بَرفِ اَرتَما
 دُورِ جِوانیِ کَشتِ مَی‌سِی‌دِ کِشت بَرقِ مِیانیِ حَبتِ کِردِ بَازِ سَوا

دَقرِ کَنتِ بَشی‌گَفتِ سَعدی‌کُوی

دِامنِ کُوهِ بَیارِ بِرِ سَهرِ مَجلسِ بَیا



از در آمدی و من از خود بد شدم گفתי کزین جهان جهان کر شدم
 گوشم برای تا که حسبری بد ز دوست صاحب خبر باید و من حسبر شدم
 چون شبم اوقا و بدم پیش انتخاب مرم بجان رسید به عیوق بشدم
 گفتم بنیش کرم در اشتیاق ساکن شود بدیدم مشتاق شدم
 دستم نداد قوت رفیق به پیش یار چندی بپای رستم چندی بر شدم
 تا نقش بسیم و نقش بشنوم از پای تا بر همه سع و بر شدم
 من چشم از و چگونه توانم نگاه داشت کا دل فتنه دیدن او دید و شدم
 بزارم از و فای تو میزد و میزدان مجموع اگر نشتم و خرسند اگر شدم
 اورا خود لغات نبودش بیدن من خویشتن اسیر کند نظر شدم

.. گویند روی سنج تو سعدی چو زرد

اکسیر عشق بر سرم افکند و زرد شدم



هزار جلد بگردم که سه عشق بپوشم نبود بر سر آتش میزدم که بجوشم
 بهوش بدم از اول که دل کبر نیام شمای تو بدیدم به سبزه ماند و نیم
 حکایتی ز دانات بگویش جان من آمد و در نصیحت مردم حکایت بگویشم
 مگر توری پوشی و فتنه باز نشانی که من مستاندارم که دید از تو بپوشم
 من رسید دل آن که در سماع نیام که کرب پای در آیم بدر بر بند بهوشم
 بیایه صلح من امروز در کنار من است که دید خواب نکردت از تظار تو دشمن
 مرا هیچ بادتی و من بنسبت برانم که از وجود تو میوی معالی نفروشم
 به زخم خور و حکایت کنم ز دست جرات که تندرست ملامت کند چو من بجوشم
 مرا گوی که سعدی طریق عشق را بکن سخن چه فایده گفتن چو پند می نموشم

به راه بادیه فرستن از نشستن باطل
 و که مراد نیام بقدر وسع بگویشم



همه عمر بزارم سزا زین غمارستی که بسنوز من نبودم که تو در نشستی
 تو ز مثل آفتابی که خنود غیبت افتد و گران دند و آیند و تو بچنان گستی
 چه حکایت از فراق که نداشتیم لیکن تو چو روزه باز کردی ما جراتی
 نظری به دوستان کن که هزار بار از آن که تحسیتی نویسی و مصلحتی فرستی
 دل در دمنده مار که اسیر توست یا به وصال مرهستی چو به انتظار هستی
 نه عجب که قلب دشمن شکنی به و بجا تو که قلب و دستان ابناء رفتی
 بروی فقیه انا به خدای بخشش ما تو ز بهر پارسیانی من عاشق هستی
 دل هوشمند باید که به دلسبری پنا که چو قبله است باشد به از آن که خود پرستی
 چو زمام بخت و دولت بدست چند شد چه گفتند اگر ز بونی گفتند زیر دستی

... کلاه از سراق ایران بجای و گران

نه طریق تست سعدی کم خویش گیرستی



دانی چه گفت مرا آن طبل سحری / تو خود چه آدیمی که زشتی بحسبیری
 اشتر به شعر عرب در حالت است طرا / که ذوق نیست ترا که طبع جانوری
 من حسه گزار تو نظر باوشتن بختم / بیند هن ند به حسه گزیری بی بصری
 از بس که در نظم من خوب آمدی صفا / هر جا که منسکم مگوی که در نظری
 دیگر نگه بخشم بالای سر چمن / دیگر صفت نکشم ز قمار بکبک دری
 کبک یخنین نزد سرد یخنین نهد / طاووس از سر پیش تو جلوه گری
 هر که که میگذری من در تویی مکرما / که حسن قاست خود با کس نمی نگری
 از بس که قند شوم بر رفتن عجب / بر خوشتن تو ز ماصد بارفتن تری
 باری چه حکم کردم بر حال ما بگرد / کافقد که بار دیگر بر خاک باگذری

سعدی بجور و جفا مهر از تو برچیند

من خاک پای تو ام و خون من بخوری



خانه صاحب نظران میری	پردۀ پر حسینرکنان میدری
کر تو پر چسپه و پوشی نقاب	تو به صوفی به زبان آوری
این چه وجود است نیست	آدمی یا ملکی یا پری
کر همه سزایه زیان می کند	سود بود دیدن آن شتری
نخه این دوی به نقاشی	تا بکشد تو به ز صور نگری
با نکت حاجت شیر نیست	حمله می آری دل میبری
کر تو در آینه تامل کنی	صورت خود باز بانگ گری
خسروا کر عهد تو در میستی	دل تو دای که تو شیرینی
کر دری از خلق بسند هم روی	بر تو نسندم که بخاطر دری

.. سدی اگر گشته شود در فراق

زنده شود چون برش بخیزی



باد آمد و بوی عنبر آورد	بادام شکوفه بر سر آورد
شاخ گل از اضطراب بلبل	با آن همه خار سر در آورد
تپای مبارکش بوسم	قاصد که پیام دل بر آورد
مانا مدد و سپرده بودیم	او ناله مشک از فر آورد
هرگز نشیده ام که بادی	بوی گلی از تو خوشتر آورد
کس مثل تو خوب روی من نرود	نشید که هیچ مادر آورد
بیچاره کسی که در وقت	روزی به من از دیگر آورد
سعدی دل و شنت صد فدا	هر قطره که خورده گوشت آورد
شیرینی دختران طبع	شور از تمییز آن بر آورد

شاید که کند بزند در کو

در عهد تو همه که دختر آورد



رفیق و یحسان بحیال من اندری کوی که در برابر چشم مصوری
 فکرم به مستهای جمالت میرسد که هر چه در حینال من آمد نکوتری
 سه بر زمین نرفت پری دیده بر بند تا من برم که روی تو ماهست یاری
 تو خود فرشته ای ازین کل شری که خلق از آب خاک تو از مشک فبری
 ما را شکایتی ز تو که هست هم بهت که تو به دیگران توان برداوری
 بادوست کج فخریست است دوست بی دوست خاک بر سر جاده و تو اکبری
 تا دوست در کن رن باشد کایم دل از هیچ نعمتی توانی که بر خوری
 که چشم در سرت کنم از گریه بکنیت زیرا که تو عزیز تر از چشم در سری
 چندانکه حسد بود و دیدیم در لب کوشش بود چون کند بخت یاری

سعدی به دل دوست چه دست میرسد

باری بیا دوست زمانی بسربری



ندانت به حقیقت که در جهان که مانی جهان هر چه در دست صوفی تو جانے
 به پای خوشتن آید عاشقان بخت که حسره که را تو بگیر نی خوشتن بانی
 مرا پرس که چونی به هر صفت که تو خواهی مرا که که چه نامی بهر لقب که تو خوانی
 چنان بظنم اول رخصتی می بری دل که بازی تواند گرفت غنچه دانی
 تو پرده پیش گرفتی در اشتیاق است ز پرده ما به درافت در از دانی
 بر آتش تو نشستیم و دود شوق برآ تو ساقی نشستی که آتش نشانی
 چو پیش خاطر می آید خیال صوفی است ندانت که چه گویم از اختلاف معانی
 مرا گناه نباشد غنچه روی جوانان که پیر داند معتمد از روزگار جوانی
 ترا که دیده خواب و خمار باز نباشد ریاضت من شب تا سحر نشسته چو دانی
 من ای صبار ره رفیق بکوی دستم تو میروی سلامت سلام من برسانی



سرازمند تو سعدی بهیچ روی تابه

ایر خویش گرفتی بکش چنانکه تودانی

آن کیست که میزد بخیر پای دل درستان بخیر
 همیشۀ جادوان یل هستای لعبت کاشیر
 اینست بهشت اگر شنیدی کردید آن جوان شو پر
 از عشق کمان دست بازویش افتاده حسرت دارد از تر
 نقاشی که صورتش ببیند از دست بیکند است او
 ای سخت جفای ست پوئ رفتی و چنین برفت تقدیر
 کوه نظران علامت از عشق بی فایده می کنند تحذیر
 با حبان من از جلد برآید خونی که فرو شدت با شیر
 که جان طلبد حبیب عشاق نه منع روا بود نه حسیه
 آن که مراد دوست باید گو ترک مراد خوشیت گیر

سعدی چو اسیر عشق مانی

تدبیر تو چیست ترک تدبیر

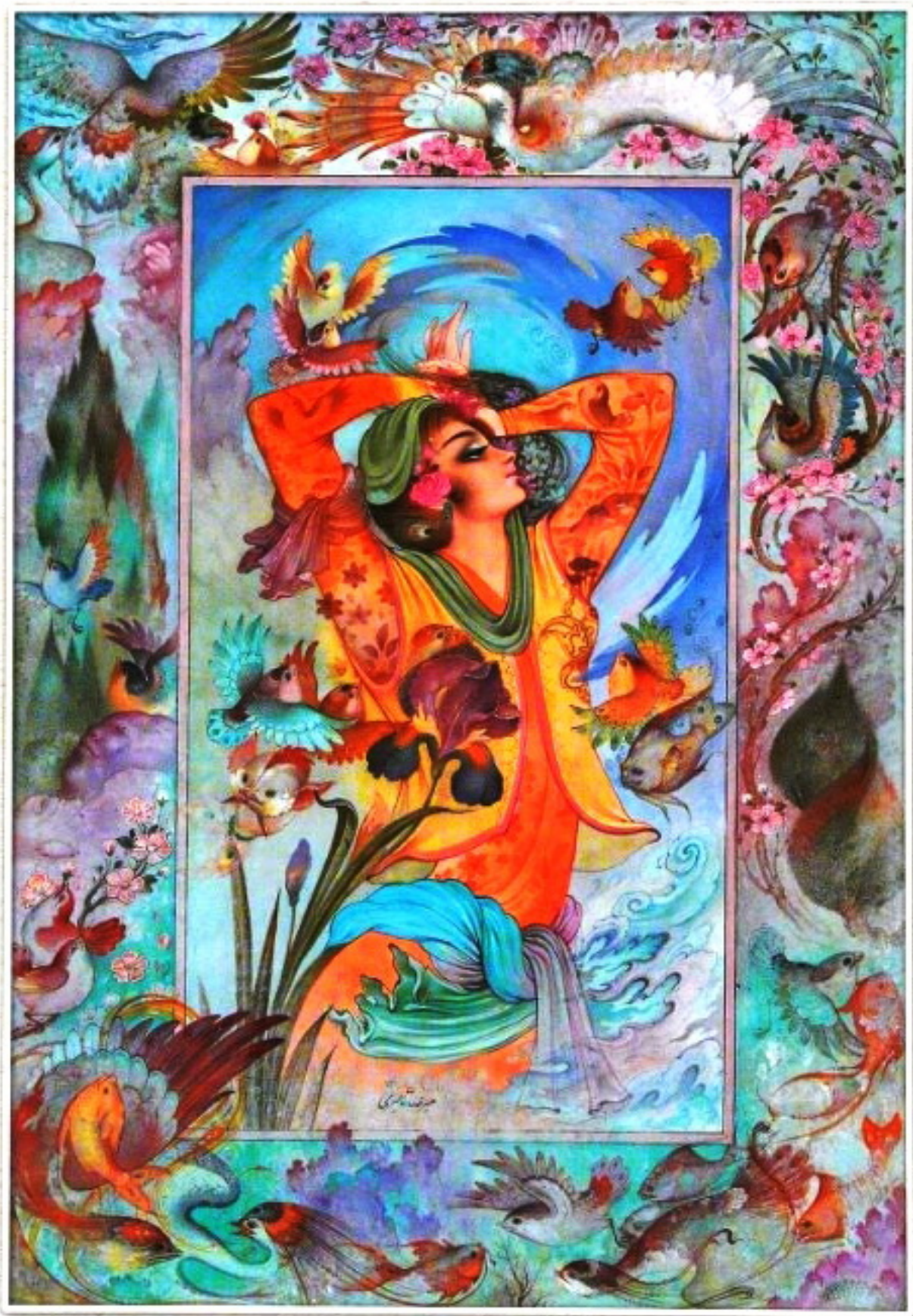


مرا خود با تو چسبیری در میان هست و گرنه روی زیبا در محبان هست
 وجودی دارم از مهرت که از آن وجودم رفت و مهرت همچنان هست
 بر من کز سرم سودای عشقت رود تا بر زمینم استخوان هست
 اگر پیشم نشینی دل نشانی و گرنه غایب شوی در دل نشانی
 به گفتن راست ناید شرح حنت و لیکن گفتن خواهم از زبان هست
 ندانم قامت است آن یا قیامت که می گوید چنین سر روان هست
 توان گفتن به ما نه ولی ماه نپذیرم چنین شیرین زبان هست
 بجز پیش تو خواهم سر نهادن اگر باین نباشد آستان هست

برو سدی که کوی وصل جانان

نه بازار است کا نجافت در جانان





دیر آمدی ای نگار مست	ز دوست ندیم دامن از دست
بر آتش عشق آب تدبیر	چندان که زدیم بازگشت
از روی تو سر نمی توان رفت	وز روی تو در نیست توان بست
از پیش تو راه رقصم نیست	چون مایی او قاده در دست
سودای لب شکردمانان	بس تو به صاحبان که گشت
ای سر و بلند بوستانی	در پیش درخت قامت است
بیچاره کسی که از تو بگریزم	آسوده تنی که با تو پیوست
چشمش بر کشم خون من نخت	وز قتل خطا چه عزم خورد
سعدی ز کسند خبر و بیان	تا حبان داری نمیتوان بست

در سر نخی در آستانش

دیگر چه کنی دری دیگر بست

مرادلی است کرتقار عشق دلدا

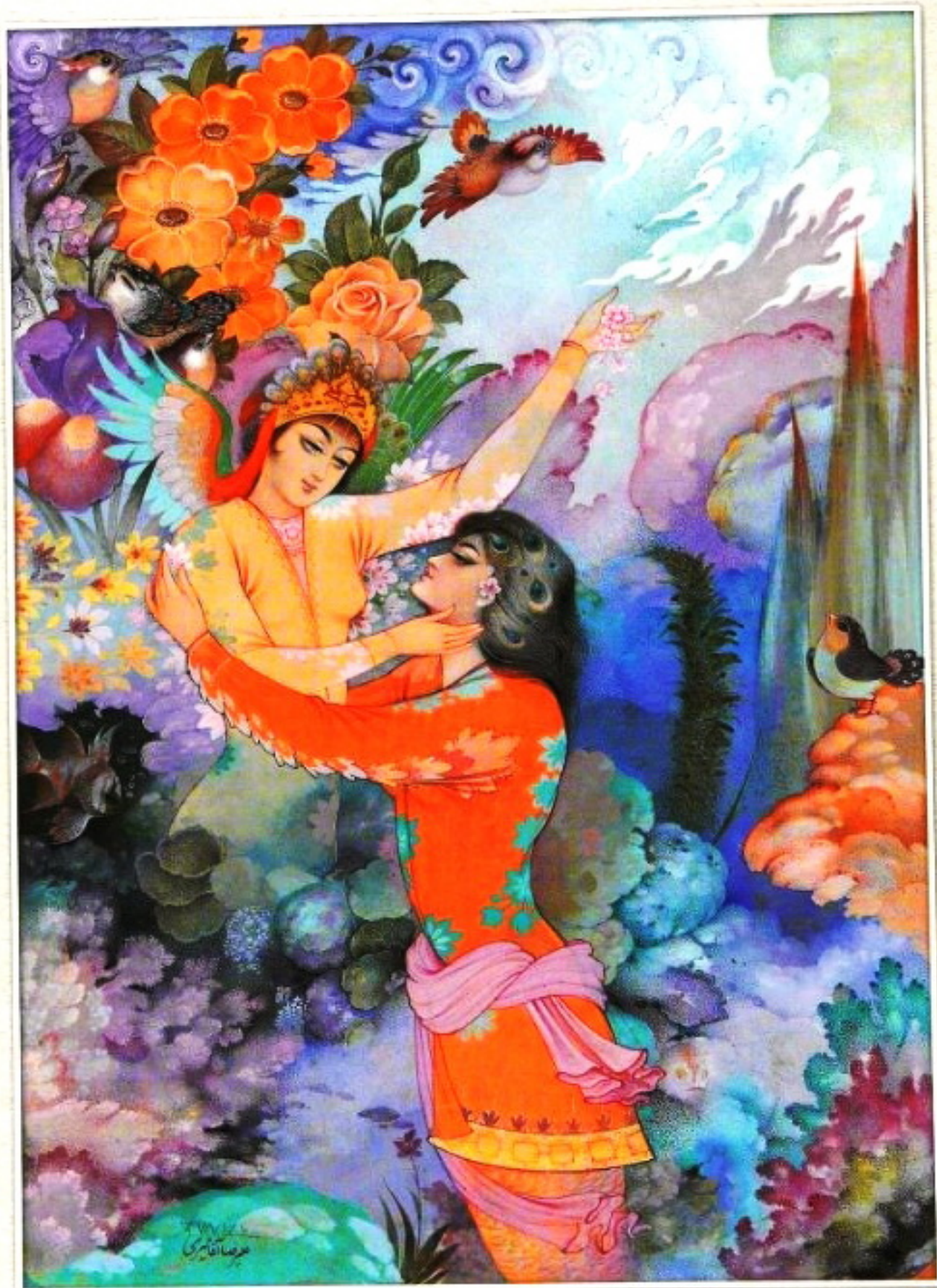
کارے
سمن بے بی بی
گلرخ حفا

دلہ بے بی جادو بود و دور کرد کون بے بی او چو نقش و یو

مرادلی است کز قمار عشق دلداری	سمن بری منی کلرخی جفاکاری
تنگری شغی فتنه ای دل آثوبی	هنروری عجبی طفرای جگرخواری
بنفشه زلفی نسیم بری سبزی	که ماه را بر خنش مناند بازاری
بافندی طادوس حسن طوطی	به گاه جلوده کری چون رنقاری
دل به عنف جادو بود دوری کرد	کنون بماندم بی او نقش دیواری
ز وصل او چو کناری طبع نیدم	کناره کردم راضی شدم دیدی
زهر چست کزیرت ناکزیر از دست	چه چاره سازد در دام دل گرفتاری
در اشتیاق جالش چنان بی نام	چو مبللی که بماند میان کلزاری

حدیث سعدی در عشق او چو بید است

نزد می چو نزار در زبان گفتاری



بوی گل باکنت مرغ برخت	هنگام نشاط در دوز صحر است
فراش حنجران ورق بنفشه	نقاش صبا چمن بیار است
مار اسر باغ و بوستان است	هر جا که تویی تنسج است
کویند نغمه بروی خوبان	نمی است ز این نظر که مارت
در روی تو سر منیع بیچون	چون آب در آبکینه پید است
چشم چپ خوشین برآرم	تا چشم بنیدت بجز ر است
هر آدمی که محض مهرت	در روی گرفت نک خا ر است
روزی تر و خشک من بوزد	آتش که بزیرد یک سودا
نالدین بی حساب سعدی	کویند خلاف رای دانا

از ورطه ما حشر ندارد

آسوده که بر کنار دریا



روز و صلمت را دیدن نیست
 شب حبه انم آرمیدن نیست
 طاقت سر بریدنم باشد
 وز حبس سر بریدن نیست
 مطرب از دست من بجان آمد
 که مرا طاقت شنیدن نیست
 دست بچاره چون بجان نهد
 چاره جز پس بریدن نیست
 ما خود افتادگان میکنیم
 حاجت دام کتریدن نیست
 دست در خون عاشقان داری
 حاجت تیغ بر کشیدن نیست
 با خند او نذکاری افتاد
 کس سر بند پروردیدن نیست
 کفتم ای بوستان و جانی
 دیدن میوه چون گزیدن نیست

گفت سعدی خیال خیر نه

سیب سمن برای چیدن نیست

بر من که صبحی ز دام خرقه حرام است ای مجلسیان! او خرابات که ام است
 هر کس جهان خرمی پیش گرفته مار غمت ای ماه پر بچه و تمام است
 بر خیز که در سایه روی نشینم کانا که تو نشینی بر سر قیام است
 دام دل صاحب طرانت خم گیسو وان خال بنا کوشش مکر دانه ام است
 با چون تو حریفی چنین جای درین که باده خورم حسره شتی نه حرام است
 با مقب سحر بگوید که زحمت در مجلس با سگ می داز که جام است
 غیرت نگذار که بگویم که مرگشت تا خلق ندانند که مشوقه چه نام است
 در داکه بختیم درین سوز نغانی وان خبر از آتش نایت که خام است

سعدی بر اندیشه که در کام ننگ

چون در نظر دوست نشینی همه کام است



باز از شراب ووشین در سر خاوارم وز بلغ و مسل جانان کل در کنارم
 سرمست اگر به سودا بر هم زخم چنان صمیم مکن که در سر سودای یارم
 ساقی بیار حبامی که ز بد تو به کردم مطرب بزن نوایی که ز توبه عارم
 سیلاب نیتی را سر در وجود من که خاکدان هستی بر دل غبارم
 شستم به آب غیرت نقش نگار خا کاند رسد به دل نقش نگار دارم
 موسی طور عشقم در دوا دمی مجروح لن ترانی چون دهن دارم
 رفتم و در رکابت دل فتنه میرویش باز اگر سینم جانی صبر نداردم
 چنم به سوادانی پر کار و ارادت سرگشته ام و یکن پایی اتوارم
 عقلی تمام باید تا دل مست را گیرد عقل از کجا و دل کو تا جسته دارم

.. زان می که رنجت عشقت کام جانم

تا بانداد محشر در سر خاوارم



مادر خلوت به روی حلق می‌تیم از همه باز آمدیم و با تو هستیم
 هر چه نه پویند یار بود بریدیم و آنچه نه پیمان دست بودیم
 مردم بشیار ازین معاصد و دژ شاید اگر عیب ما کند که می‌تیم
 مالک خود را همیشه غصه که از ملک پری پکری شدیم و بهیم
 شاکر نعمت به هر طریق که بودیم داعی دولت به هر مقام که می‌تیم
 در همه چشمی عنبر زوزد تو خواهیم در همه عالم بلند و پیش تو هستیم
 ای بت صابحدلان مشاهد بنای تا تو ببینیم و خوشین سپریم
 دیده که داشتیم تا زود دل بهر که غیاری از کند خیم
 تا تو اجازت دهی که در قدم جان گرامی نهاده برگشتیم

دوستی آنست سعد یا که بنا

عهد و فایم برین ستر که بستیم



هر کسی را توان گفت که صاحب نظر است
 عشق بازی در و نفس پرستی در است
 نه بر آن چشم که بنید سیاه است پس
 یاسپیدی ز سیاهی بناسد بصیر است
 هر که در آتش عشقش نبود طاق است
 کوبه نزدیک مر و کافت پروانه پر است
 گر من از دوست بنالم نفسم ضایع است
 خبر از دوست ندارد که ز خود با خبر است
 آدمی صوت اگر دفع کند شویشت
 آدمی خوی شود ز نه همان جانور است
 شربت از دست دارم شیرین چو تلخ
 بداید دست که مستقی از آن شکر است
 من خود از عشق لبست فم سخن نمی گفتم
 هیچ از آن تاختم هم که تو بگوئی سخن است
 در تجسیم زنی با تو مرا خصمی نیست
 خصم آنم که میان من و بغیت پر است
 من ازین بند نخواهم در آمد همه عمر
 بند پایی که به دست تو بود باج سر است

دست سعدی به جانم خلد از دست
 ترک نونو توان گفت که دریا نظر است



هر شب اندیشه دیگر کنم و رای گیر / که من از دست تو فرود بروم چای گیر
 باد اوان که بر من می‌خسبم از منزل پی / حسن عدم بگذارد که بحسبم پای گیر
 هر کسی اسیر چیزی و تمنای کسی است / ما بعین از تو نداریم تمنای گیر
 زانکه هرگز به جمال تو در آیم و هم / مقصود نشود صورت به بالای گیر
 و امتی بود که دیوانه عذریابی بود / نسیم امروز تویی و امق عذریابی گیر
 وقت آنست که صحرا گل و شبنم گیرد / خلق بیرون شد هر قوم به صحرائی گیر
 باد اوان به تماشای چمن بیرون آی / تا فراغ از تو نماند به تماشای گیر
 هر صبحی منی از دوزمانش پای / گویم این نیز بحسبم به سر عنای گیر

باز گویم نه که دوران حیات نیست

سعدی امروز تحمل کن و منم رای گیر





سرست در آمد از خرابا با عقل خراب در مناجات
بر خاک کهنه حشر تذر و آتش زده در لباس طاعت
دل برده شمع مجلس او پروانه بشادی سعادت
جان در راه او به عجز می گفت گامی مالک عرصه کرات
از خون پایده ای چسبید ای بر لعل تو هزار شهامت
حشا و بجانست از توان کرد با تو به حسنه از جان طاقا
گر چشم دلم به صبر بودی جز عشق ندیده همه مات
تا باقی عمر بر چه آید بر باد شد آنچه رفت بهیبت

صافی چو بشد بد و رسد

زین پس من دردی خرابا

مارا به شب بختی برد خواب
 ای خست روزگار در یاب
 در بادیه تشنگان بزمند
 وز حلد به کوفه میزد آب
 ای سخت کمان ست پیا
 این بود و فانی عهد صبا
 خاست بر زیر پهلوانم
 بی روی تو خوابگاه بنجا
 ای دیده عاشقان برست
 چون وی محب اوران بجزا
 من تن به قصای عشق دادم
 پیرایه سر آدم به کتاب
 زهر از کف دست نازنینان
 در خلق چنان و کج جلا
 دیوانه کوه خوب رویان
 در دشت نمکند جای بواب

سعدی نتوان پیچ کشتن

الا به سراق روی اجاب



هر کس تماشایی رفقه به حسری
 ما را که تو منظوری خاطر نه دجایی
 یا چشم نمی بیند یا راه نمی داند
 حسرت کو به وجود خود دارد تو پرانی
 دیوانه عشقت را جایی نظر افتادست
 کانه نتواند رفت اندیشه دانی
 امید تو بیرون دازد دل بسته نید
 سودای تو خالی کرد از سر بسته دانی
 زیبا نماید سر اند نظر عقلش
 آتش نظری باشد بقات زیبا
 گویند عشق نام در عشق چه سزای
 کویم که سری دارم در خست دانی
 زنهاری نمی خواهم که کشتن نام د
 تاسیر تر بتیم یک خطه مدانی
 در پاری که تا بودست از دلو که است
 بیم است که برخیزد از حسن تو غوغایی
 من دست نخواهم برد الا به سزاست
 کرد تری باشد یک در بیغایی

گویند تنهایی از دوست بکن سعادتی

جز دوست نخواهم کرد از دوست تنهایی



روزگار طبع از بلا نبرد
 کز فغان رادست به جور نبرد
 امیداران دست طلب دهن دست
 اگر فتنه و گسلاند در که آید
 مگر توری پوشی و گزیند غنیمت
 که اهل معرفت از تو غنیمت نبرد
 نشان من بر سه کوی میفرشاید
 من از کج و کسافی که اهل نبرد
 بگیر جانده صوفی بیار جام برآ
 که نیک نامی و متی جسم نیا نبرد
 رضای دست دست و گیران کند
 هزار قند چه عشم باشد از نبرد
 مرا که با تو که مقصودی آشتی قند
 رداست که همه عالم بیک نبرد
 به خونهای منت کس مطالب نهند
 حلال باشد خونی که دوستان نند

طریق ماسر حضرت استان ضیا
 که از تو صبر نباشد که با تو نبرد



یار با ما بے وفا بی می کند بی گناه از من جدایی می کند
 شمع جانم را بجشت آن بوفا جای دیگر روشنائی می کند
 می کند با خویش دبیگانی با عنبر بیان آشنایی می کند
 جو فروش است آن نثار گندل با من او گندم نمایی می کند
 یار من او باش قلاش است فز بر من او خود پارسایی می کند
 ای مسلمانان بنده یارم رسید کان فسلانی بی وفا بی می کند
 کشتی عسرم شکسته است از غم از من مسکین جدایی می کند
 آنچه با من می کند اند زمان آفت دور سایی می کند

سعدی شیرین سخن در راه عشق

از لبش بوسی گدایی می کند



بادوست باش که همه آفاق بشنند کومر هست اگر دگران فیش میزنند
 ای صورتی که پیش تو بان ذرکاً همچون طلسم پای خجالت برداشند
 یک باد داد اگر بخرامی بوستان بینی که سر دراز لب جوی برکنند
 تخت پیش طایفه ای جو زویری از مقعد شو که شکرمی پرکنند
 ای شمع که ابل لی دید بادند کاینان دل بودن مردم معینند
 یار پده ای چشم نامل فرو گذار یاد دل بنه که پر دز کارت بکنند
 جانم دین نیست ولیکن دل ضعیف صندوق سرتست نخواهم که بشکنند
 حسن تو نادرست دین عهد و شرم من چشم بر تو و بهکان گوش برکنند

کویی جال دست که بنید چاکت

الآ به راه دیده سعدی نظر کنند



فراق و ستانش باد و یاران که مارادور کرد از دوستداران
 دلم در بند تنهایی بمنه سود چو عیال در قفس و ز بهاران
 بلاک ماچسان مهمل گرفتند که قتل مورد در پاسه سواران
 بیخمل مسکه می آیم بهر جا نمی نمیم بجنبه ز نهار خواران
 ندانستم که در پایان صحبت چنین باشد و فای حاکم گران
 به کج شایگان افتاده بودم ندانستم که بر کعبه داران
 دلاک دوستی داری بناچار بیاید بر دست جوهر هزاران
 خلاف شرط یاران است سعدی که برگردند روز سیر باران

چه خوش باشد سری دپری بای

با خلاص و ارادت جان سپاران



ماهمه چشمه تو نورای منم چشمه باز روی تو دورای منم
 روی پوشان که بهشتی بود هر که بسیند چو تو حورای منم
 حور خطا گفتم اگر خواست ترک ادب رفت و قصورای منم
 تا به کرم خرد و نکیزی کن غایم از ذوق حضورای منم
 روی تو بر پشت زمین خلق را موجب قنوت و قنورای منم
 این همه دلبندی و خوبی ترا موضع نازت و غرورای منم
 سرو بی خاسته چون قنات تا نشینم مبرورای منم
 این همه طوفان به سرم میرد از جگری به سچو تنورای منم

سعدی ازین چشمه حیوان که خورد

سیر نکرد و به مردورای منم



من آن سیم که دل از مهر دوست دارم و گز کینه دشمن بجان رسد کلام
 نه روی رقم از خاک آستانه دست نه احتمال نشستن پای رستم
 کجا روم که دلم پاسبند مهر کسی است سفر کنید رفیقان که من گرفتارم
 نه او به چشم ارادت نظر به جانب نمی کند که من از ضعف ناپیدارم
 اگر هزار لغت کنی و طعنه زنی من این طریق محبت ز دست نکند از
 مرا به منظره خوبان اگر نباشد میل درست شد به حقیقت که نقش دیوارم
 در آن قهقهه که با ما به صلح باشد دوست اگر جهان همه دشمن شود چه کنم دارم
 به عشق دی تو افسرد می کند سعدی همه حسان در آیند گو به انکارم

کجا توانست انکار دوستی کردن

که آب دیده کو ابی به بهت دارم



ای باد صبحم خبر دستان کبوی وصف جال آن بت نامرمان کبوی
 بگذارد مشک و بوی سر زلف او بیا یاد مشک مکن حسنی زان دمان کبوی
 بستم به عشق موی میانش کمر چو مو کرد وقت بینی این سخن اندمان کبوی
 بالبلبلان سوخته بال صییر من پیغام آن دو طوطی شکرتان کبوی
 دانم که باز بر سر کوش گذر کنی گریشت و حدیث نش در نهان کبوی
 کای دل بوده از بر من حکم از آن تو گرنیز گویم به مثل ترک جان کبوی
 بر خطه از دل جدم بر سر زبان دل می طپد که سر شد ارمان کبوی
 سر دل از زبان نشود که گزاشد کردل موافقت نکند کای زبان کبوی



ای باد صبح دشمن صدی مرادیا
 نزدیک دستان می این تاب کبوی

شکت عهد مودت نگار دلبندم برید مهر و فایار نست پوندم
 به خاکپای عنبریزان که از محبت دشت دل از محبت دنیا و آخرت کندم
 تظاولی که تو کردی بدوستی بمن من آن دشمن خونخوار خویش نمیدم
 اگر چه محسّر بریدی و عهد شکستی هنوز بر سر پیمان عهد سوگندم
 بیار ساقی سرست جام با دشمن بده به رعنم مناصح که می دهدندم
 من آن سینه که پذیرم نصیحت عطا پدر گوی که من بحیاب فرزندم
 بخاکپای تو سوگند جان ندانم که من بسپای تو در مردن آرزوم
 بیایا صنما کز سر پریشان نماند جز سر زلف تو، هیچ پاندم

به خنده گفت که سعدی ازین سخن بگریزد

کجای روم که به زندان عشق در بندم

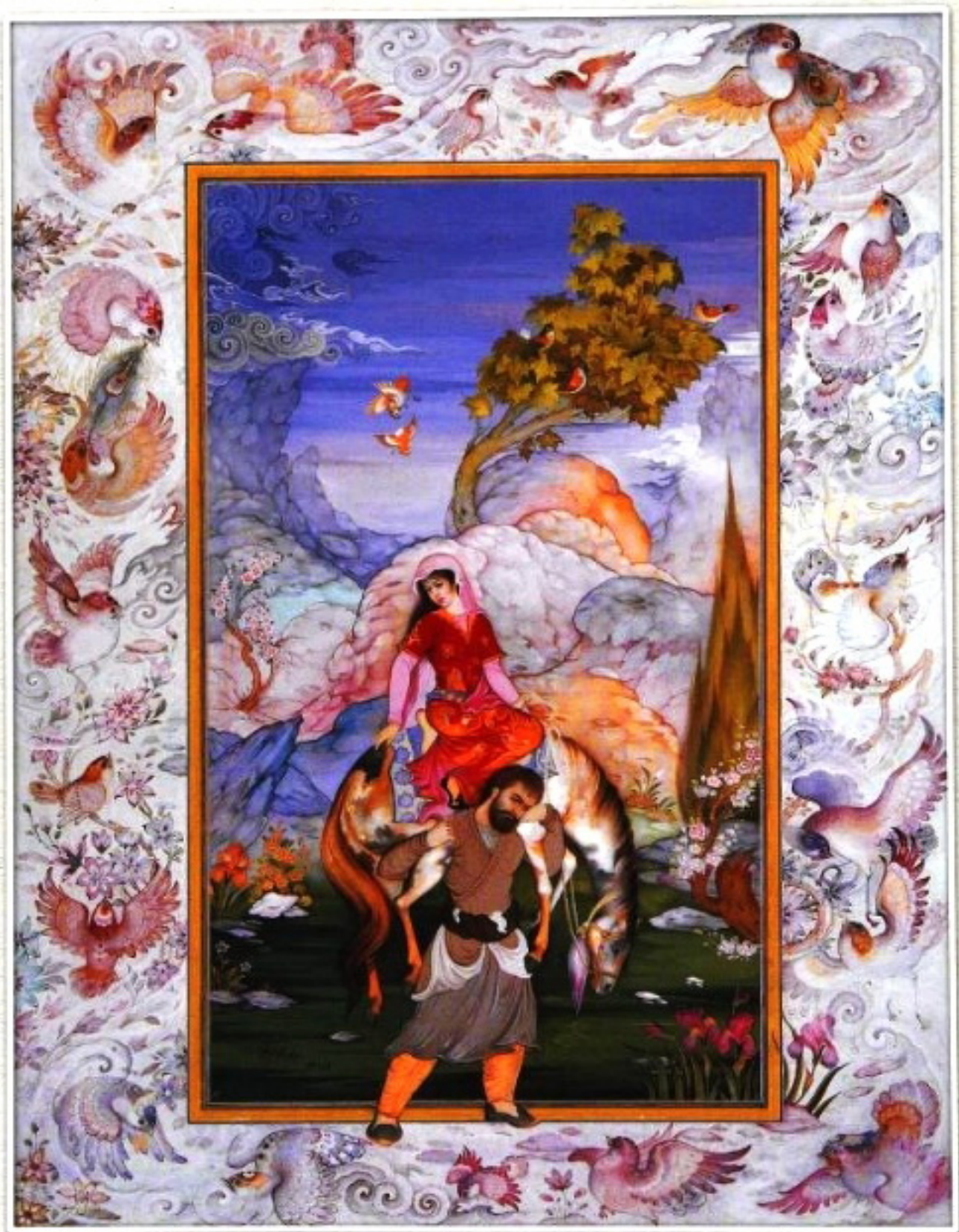


بشیار کے باید کر عشق پہ نہر
 دین طبع کہ من ارم باطل نیاید
 آئینہ کہ دلی دارد آستہ معنی
 گر ہر دو حسان باشد رپای کی نہر
 گر سیل عقاب آید شوریدہ فید شد
 در تیر بلا بار دویانہ سپر نہر
 آئینہ نہ منم تھن در باد یہ سودا
 عشق لب شیرینیت بس شور بر گہر
 بی بخت چہ فن سازم تا بر خورم آرزو
 بی مایہ زبون باشد ہر چند کہ بستہ نہر
 فضل است اگر مخوانی عدل گہر
 قدر تو نذاذ آن کر زہر تو بکیر نہر
 تامل تو پوئستہ راہ ہمہ در بستم
 جایی کہ تو نشینی بس قند کہ ہر نہر

سعدی نظر از رویت کوتہ نکند ہرگز

در روی بگردانی در دانت آید





ز دستم بر نمی خیزد که یک دم بی تو شوم	بجز رویت نیخواهم که روی سبکس منم
من اول دوزدا شتم که باشیرین اقدام	که چون فریاد بپا شست دست از جان شوم
ترا من دست میدارم خلاف هر که در عالم	اگر طغیست در عظم و در زخمت در دلم
و گزشتیر بر گیری سپر پشت میدارم	که بی شمشیر خود گشتی به ساعد های منم
بر آبی ای صبح مشتاقان اگر نزد یک روز	که بگرفت این شب بیدار احوال از ماه و پرده
ز اول هستی آوردم قفسای میخی را	کنون امید بخشایش همی دارم که شکنم
دلی چون شمع میباید که بر جانم بجشاید	که جسته می کس نمی بینم که میو و بهارم
تو به سپهر گل زخمدین لب تابم نمی آید	روا داری که من بیل چو تو بیمار بشوم

رقیب انگشت میخاید که سعدی چشم بر منم

مترس ای باغبان از گل که می نمیم چمنم

پیغام وصل جانان پوید روح دُا

کجائے
اشناستے
دام از
کے بوجے

دیدار غایب الی چہ ذوق ا

ابری کہ در بیان برتشد ای بی

سودای عشق چنن عتلم نمی پسند

فرمان عتلم بردن عتلم میگذارد

باشد که خود در جست پا آورند

در کلام قاصد پیغام ماکراند

زهرم چون کشت دار و از دست یارین

بر دل خوش است در این ششم بی و یکلو

کافی
بی حاصل است سعدی اوقات زند

الادے کے پیارے باہمدمے د

این باد بهار بوستان است یابوی وصال وستان است
 دل سبزه این خط کجایین کوی خط روی وستان است
 ای مرغ به دام دل گرفتار باز آیی که وقت آشیان است
 شهاب من و شمع می گذاریم افست که سوز من نهان است
 کوشم همه دوزخ از انتظار بر راه و فتنه بر آستان است
 در باغ من موندنی برآید گویم که در ای کاروان است
 با آن همه دشمنی که کردی باز آیی که دوستی بهان است
 با قوت بازوان من سر چینه صبر ناتوان است
 بیزاری دوستان و نهان تفریق میان جبه جان است
 نالیدن در دناک سدی بر دعوی دوستی بیان است

آتش به فی قلم در انداخت

دین حسرت که میوه دخت

فلسفه

۷۵۲۴۸۲

توسعه بهار



سرست ز کاشانه بکذار برآ	غفل ز گل و لاله به کیبار برآ
مرغان چمن نفس زمان یدم گویند	زین غنچه که از طرف چمنزار برآ
آب از گل رخساره او عکس پذیرفت	و آتش بر منبت گلزار برآ
سجاده نشینی که مرید علم او شد	آواز و اش از حنا زخمزار برآ
زاهد چو کرامات بت عارض اوید	از چله میان بسته به زنا برآ
بر خاک چو من بیدار دیوانه نشاند	اند ز نفس هر که پر یوار برآ
من مفلح از آن دوشدم که ز غم	دیبای جمال تو ببار برآ
کام دلم آن بود که جان بر فشانم	آن کام میرشد دین کار برآ

سعدی چمن آن در بت رنج خزان

کز باغ دلش بوی گل یار برآ

تو با این لطف طبع دلربایی
 چوین سکنین دل سرکش حسرتی
 به یکبار از جهان دل در تو بستم
 ندانستم که پیمانم نیایی
 شب تاریک بجرانم نفرو
 یکی از در آیی و شنایی
 سری دارم مینا بر کف دست
 که در پایت فشانم چون آبی
 خطای محض باشد با تو گفتن
 حدیث حسن خوابان خطایی
 نگاری سخت محبوبی و مطبوع
 ولیکن هست مرد و یوفایی
 دلاکر عاشقی دایم بر آن باش
 که نخستی بسینی و جور آزمایی

و کز طاقت نداری جور مخدوم

بر و سعدی که خدمت انشایی



دلی که عاشق و صابر بود مگر نکست
 ز عشق تا به صبوی هزار فرنگست
 برادران طریقت نصیحت میکنند
 که تو به در ره عشق بگشاید برنگست
 دگر به خفیه نمی باید مشرب سماع
 که نخنی می در دین عاشقان نکست
 چه تربیت شنوم یا چه مصلحت میم
 مرا که چشم به ساقی و کوشش چنگست
 به یاد کار کسی دامن نسیم صبا
 که نقد ایم و در عین که باد چنگست
 به خشم رفته مارا که می برد پیغام
 بیا که ماسپرانده اقیم اگر جگست
 بخش چاکه توانی که بی مشاهدت
 فرا خای حسان به جو دنگست

طاعت از دل معدی فرو نشوید عشق

سیاهی از صبحی چون دد که خود نکست



هر که نازک بودن بایش گو دل نازنین کند دارش
 عاشق کل دروغ میگوید که تحمل نمی کند خارش
 نیکخوا با در آتشم بگذارد دین نصیحت کمن که بگذارد
 کاشش بادل هزار جان بوی تافتد اگر دمی بد بدارش
 عاشق صادق از طاعت است که بر نهد به دوست دشمنش
 کس بآرام جان نرسد که نه اول بجان رسد کارش
 خانه یار سنگدل نیست هر که سر میزند به یوارش
 خون ما خود محل آن دارد که بود پیش دست تقدارش

سعدیاگر بجان خطاب کند

ترک جان گوی دل بایش



یار باید که هر چه یار کند بر مراد خود اختیار کند
 زینهار از کسی که در غم دود پیش بیگانه زینهار کند
 بار یاران یکش که دامن گل آن بر دو کاحت ال غار کند
 خانه عشق در خرابات است نینجامی در او چه کار کند
 شربند هوای نفس مباحش سکت شهر استخوان شکار کند
 بر شبنم یار شادی بودن روز بهاریت خمار کند
 قاضی شرماعتان باید که به یک شاهد اختصار کند

سرمدی ساری نسلانت

نادر احب کسی که از کند





ساقی بده آن شراب لکرمک مطرب بزن آن نوای چکن
کز زمد ندیده ام مستوحی تا کی ز نم آجینه بر نسک
خون شد دل من ندیده کای الا که برفت نام باگنک
عشق آمد و قتل سپهر باد رفت از بر من هزار و سکنک
ای زاهد حسنه تو پوش تا کی با عاشق حسته دل کنی چکن
گرد و جهان بکشته عاشق ز احمق بگرنشته و لکنک
من خرقه کفند نام عشقت باشد که به وصل تو زرم چکن

سعدی همه در عشق میبنا

تا در دو جهان شوی بیک گنک

نه دسترسی به یار دارم نه طاقت انتظار دارم
 هر جور که از تو بر من آید از گردش روزگار دارم
 در دل غم تو کنم خرنه کر یک دل کرم منم دارم
 این خسته دلم چو سوی بکند از زلف تو یادگار دارم
 من کانه تو کشیده باشم اندوه زمانه خوار دارم
 در آب دیده از تو غرقم و امید لب و کنار دارم
 دل بردی و تن دمی سپین من با تو بسی شمار دارم

دشنام می دهی به سعد

من با دلب تو کار دارم



مگر نیم حسه بوی یار من دارد که راحت دل نهید و ار من دارد
 بپای سرو در افتاد و اند لاله گل مگر شایل متدنگار من دارد
 نشان اده سلامت ز من پرس که شقت ز نام خاطر بی اختیار من دارد
 کلاه تازه بحبار اتویی که عارض تو طراوت گل و بوی بحبار من دارد
 و کسر من بالین عافیت بهیست بدین هوس که سر خاکسار من دارد
 به سوز در سر او روزگار کردم و فراغت از من از روزگار من دارد
 مگر به درد دله باز ماند نام یار که دام دامن جنت بخار من دارد

بزیار تو سعدی چو خربگل دانه

... دلت نوزد که چپاره بار من دارد



من چو دایاتی ازین شوق که دارم تم تو بیک جرعه دیگر ببری از دستم
 هر چه کوه نهند برایشان پای که حریفان زل و من نائلتم
 بحق مهر و فانی که میان من و که نه مهر از تو بریدم نه مکس پوستم
 پیش از آب و گل من در دل من مهر تو با خود آوردم از تحبانه بخود برستم
 من غلام تو ام از روی حقیقت بکن با وجودت نتوان گفتم که من خودستم
 دانما عادت من کوشه نشستن بودی تا تو بر خاسته ای از طلبت نشستم
 تو ملونی و مرا حاکم تنهایی ست تو جفا کردی و من عهد وفا گشتم



سعید یا تو مخفتم که مزد داری دل
 ز دم باز گر این بار که ز شتم بستم

من این طبع کنم که تو کام بگیرم مگر سببیت از دور و کام بگیرم
 من این خیال مند کنم و نه ای برآ میان این همه شویش ام بگیرم
 ستاده ام به غلامی کرم قبول کنی و گر نخواهی کفش غلام بگیرم
 مرا ز دست تو کرم منصفی و گر ظالم گر ز منت که دل زین مقام بگیرم
 ز فکر های پریشان بارهای منسرف که بر دل است ندانم که ام بگیرم
 کرم هزار تعنت کنی و طعنه زنی من آن نیم که ره انتقام بگیرم
 کرم جواز نباشد به بارگاه قبول و گر محال نباشد که کام بگیرم

ازین قدر کمزیرم که بوسی از منت

اگر حلال نباشد حسرم بگیرم



بگذار تا بگریسم چو بار در بهار
 کز سگ گریخته فرود دایه یار
 هر کو شراب فرقت و ز می چشیده باشد
 دانه که سخت باشد قطع امید و راز
 با ساربان بگوید احوال آهیم
 تا بر شتر بنزد محل بر و ز باران
 بگذاشند ما را در دیده آب حسرت
 کریان چو در قیامت چشم گناهکار
 ای صبح شب نشینان جانم طاقت ام
 از بس که دیر ماندی چو شام و زوران
 چندین که بر شدم از ماجرای عشقت
 اندوه دل بختم الا یک از حسرتان
 سعدی بر و ز کاران مری نشسته دل
 بیرون نیستون کردالا بر و ز کاران

چندت کنم حکایت شرح اینقدر گفتی

باقی نمی توان گفت الا به عکسار



تا کیم انتظاری منتهی
 وقت نماند که روی بنمایی
 اگر مژده باز خواهی
 رنج شو پیشتر چرانی
 عمر کوته ترست از آنکه تو نیز
 در درازی و عده منتهی
 از تو کی بر خورم که عده
 پری گشت عهد بنایی
 نرسیدیم در تو و نرسد
 هیچ جبار و اشکبانی
 به سراپست آورم هر شب
 دیدای در دواغ بنایی
 روز من شب شود ^{بسیار} چشم چوین
 چون مبدی نقاب بختیانی
 برخ سدی از خیال و دوش

ز رکری بود و سیم پایی



گر غصه روزگار گویم بس قصه بی شمار گویم
 یک عمر من در سال باید تا من یکی از منم گویم
 چشم به زبان حال گوید نه آنگه به اختیار گویم
 بر من دل احسن بوزد کرد در مشرق یار گویم
 مرغان چمن فغان بزند کز فرت نو بهار گویم
 یاران مسویم بجانید تا در ددل منم گویم
 کس نیست که دل سوی من تا غصه روزگار گویم



درد دل بهیتر از سعدی

مسم بادل بیتگر گویم

غم زمانه خورم یا مسراق یا رکشم به طاقی که ندارم کدام ببارم
 نه قوفی که تو انم کنار جستن ازو نه قدرتی که به خویش در کنار کشم
 نه دست صبر که در آستین عقل برم نه پای عقل که در دامن مست رکشم
 نه دوستان بجا سیر گشت مر نمیست بخای دوست زغم گز نه مروار کشم
 چو می توان به مصوری کشید جور عد چرا مصور نباشم که جور یا رکشم
 شراب خور و ساقی ز جام صافی دل ضرورت است که در دسر بخار کشم

کلی چو روی تو کرد چسب بدست

کینه دیده سعدیش پیش خار کشم



در آن نفس که بسیرم در آرزوی تو باشم بدان میدم جان که خاک کوی تو باشم
 به وقت صبح قیامت که سر ز خاک بگردم به گفت و گوی تو خیرم به جستجوی تو باشم
 به محبی که در آیند شاهان و عیال نظر بسوی تو دارم عنایم و بی تو باشم
 به خوابگاه عدم گرم سازان بختم ز خواب عافیت آید به بوی موی تو باشم
 حدیث و منه نگویم گل بهشت نبویم جمال حورنجویم دوان بوی تو باشم
 می بهشت نوشتم ز دست ساقی رضوان مرا به باد چه حاجت که مست و بی تو باشم
 هزار بادیه سهل است با وجود تو رفتن
 و گر خلاف کنم سعد یا بسوی تو باشم



آمدی ده که پشتمان پریشان بودم تا بر فقی ز برم صورت بجان بودم
 نه فراموشیم از ذکر تو خاموش نشاند که در اندیشه و صاف تو حیران بودم
 بی تو در دامن گلزار نغمه یک شب که نه در بادیه خار معینان بودم
 زنده میگردم و مراد مبدم امید وصال ورنه دور از نظرت کشته هجران بودم
 بتولای تو در آتش محنت چو خلیل کویا در حسن لاله و بحیران بودم
 تا مگر یک نفسم بوی تو آرد دم سحر همه شب قطره غم سخنان بودم

سعدی از جور فراق همه دزاین گفت

عهد شکستی و من بر سپهر پیمان بودم



ده که جدا نشود نقش تو از خیال من تا چه شود به عاقبت در طلب تو حال من
 ناله زیر زار من از ترس هر زمان بسکه به جبر می ده عشق تو کوشال من
 نور ستارگان تدوی چو آفتاب دست نمی خلق شد قامت چن پهل من
 پر تو نور روی تو حسه نفسی بهر کسی میرسد و میسر شد نوبت اتصال من
 خاطر تو به خون من بخت اگر چنین هم به مراد دل شد خاطر به کمال من
 برگذری و شکری بازگر که بگذرد قمر من و غنای تو جور تو و جمال من



چرخ شنید ناله ام گفت منال عیلا
 گاه تو تیره می کنی آینه جمال من

بگذشت بازم آتش در خرم سکون
 دریای آتشیم در دید موج خون زد
 خود کرد بود غارت عشق حوالی دل
 بازم بیک شیون بر ملک اندون زد
 دیدار دلفروزش پایم از خوان نخت
 گفتار جانفزایش کوشم از غون زد
 دیوانگان خود را می بست در سلاسل
 هر جا که عاقی بود اینجا دم از حبس زد
 یارب دلی که در وی پر دای خود نخبند
 دست محبت آنجا حسره گاه عشق چون زد
 غفلت کند در جسم در گلشن ملائک
 هر که که سسک آبی بر طاق اکون زد

سعدی ز خود بردن شوکر مر راهستی

کاکس رسید در وی که خودم بر بند



دلم دل از هوس یار بر نمی گیرد طریق مردم هشیار بر نمی گیرد
 بلای عشق خدا یا ز حبان ما بر گیرد که حبان من دل ازین کار بر نمی گیرد
 بمی که ازم دمی سازم و یحیی است که پرده از سر اسرار بر نمی گیرد
 وجود حسته من زیر بار جو فلک است جنای یار به سر بار بر نمی گیرد
 رواست که نخند یار دعوی یاری چو بار غم من دل یار بر نمی گیرد
 چه باشد آری وفا دست گیردم یکبار کرم ز دست به یکبار بر نمی گیرد
 بسخت سعدی در دوزخ فراقی و بنو
 طمع زو عده دیدار بر نمی گیرد





چو تو آمدی مرا بس که حدیث خوش گفتم چو تو ایستاده باشی ادب آنکه من بستم
 تو اگر چنین لطیف از در بوستان آیی گل سرخ شرم دارد که چه راهی بگفتم
 چو بمنتهار سد گل برود قرار بیل همه خلق را حسیب شد غم دل که می نفهم
 به امید آنکه جایی قدمی نهاد باشی همه خاکهای شیر از دیدگان بستم
 دوسه باد دیگر که نسیم گل بر آید بسته از هزار دستان بگشاده شوق بستم
 نشیند های که فنر و چکونه سگ نفی نه چو سگ آسانت که باب دیده نفهم
 نه عجب شب درازم که دو دیده باز باشد به خیالات ای تنگدست عجب است اگر بگفتم

ز حسن رخون معدی بجلند بندگانت

تو بگوی تا بریزند و بگو که من بگفتم

ستان عشق را

فصل
۷۵، ۸، ۱۲

هزار لیلی و محبتون بران شیراز

شال سعدی عود است تا نوزانی، جاعت از نقش دمدم میسایند

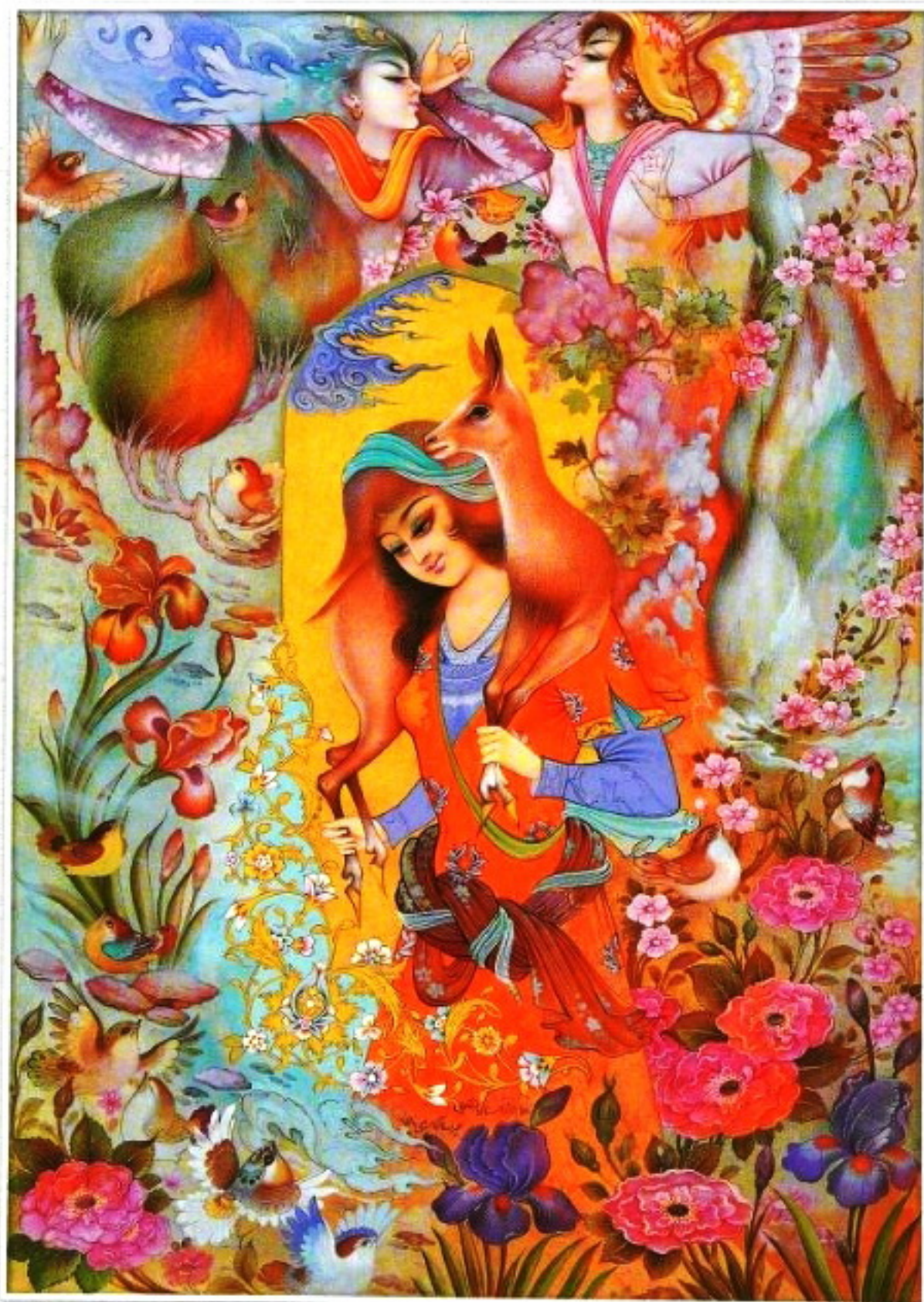
به بوی آگوشی در حرم بایساید
 هزار بادیه سل است اگر چسباید
 طریق عشق جابر دست و جانباری
 و گر چه چاره که باز در مند برآید
 اگر به بام برآید ستاره پشیمان
 چو ماه عید به انکشتهاش بنجاید
 در گریز نبسته است لیکن از نظرش
 کجا روند اسیران که بند بر پاید
 ز خون عزیز تر نیست یای ای دین
 فدای دست غریزان اگر بایساید
 مگر به چیل تو باد وستان پیوندد
 مگر به شربتور عاشقان بنجاید
 فدای جان تو که جان من طبع داری
 غلام حلقه بگوش آن کند که فرماید
 هزار سر و حسن امان به راستی رسد
 به قامت تو و کمر بر آسمان ساید
 حدیث حسن تو و داستان عشق مرا
 هزار لیلی و محبتون بر آن میفرماید

شال سعدی عودست تا شوران

جامعت از نفیش و مبدم نیاساید

به بوی آگوشی در حرم بایساید
 هزار بادیه سل است اگر چسباید
 در گریز نبسته است لیکن از نظرش
 کجا روند اسیران که بند بر پاید
 مگر به چیل تو باد وستان پیوندد
 مگر به شربتور عاشقان بنجاید
 فدای جان تو که جان من طبع داری
 غلام حلقه بگوش آن کند که فرماید





چنان در قید مرست پای بندم که گویی آهوی سحر در گندم
 گهی بر در بیدرمان بگریم گهی بر حال بی سامان بختیم
 مرا بوشی منان از عشق و کوشی که پند بوشندان کار بندم
 مجال صبر تنگ آمد به کجی حدیث عشق بر صحرای گلندم
 نه محبت و غم که دل دارم زود به هر عساقی ای خواجہ پند
 چنین صورت بند و بیج نقاش معاذ الله من این صورت بندم
 چه جاننا در غمت فرسود و تنها نه تحف من اسیر و مستندم
 تو هم باز آمدی ناچار ناکام اگر باز آمدی بخت بلندم
 که آوازم دبی من خفت در کوه بر آساید روان در دندم
 سری دارم فدای خاک پایت گر آسایش رسانی و رگ زدم
 و گر در پنج سعدی راحت تست
 من این بیدار بر خود می پسندم



دوشم دراز رویت بجانم زغم تاب داشت
 ابر چشمم بر رخ از سودای دل سیلاب داشت
 در تکرار عقل مسکین با پیل عشق شد
 با پریشانی دل شورید چشم خواب داشت
 کوس غارت در فراق کرد شهرستان دل
 شعله عشقت سرای عقل در طغاب داشت
 نقش نامت کرد دل محراب تسبیح وجود
 تا حکم تسبیح کویان دی در محراب داشت
 دیدم محبت و گفتند من نبینی روی دوست
 خود در فشان بود چشم کاندز و سیاب داشت
 ز آسمان آواز کارم سخت شیرین می نمود
 کی گمان بردم که شهد آلود زهر ناب داشت

سدی این مثل افتادست در دریای عشق
 اول آخر در صبوی اندکی پایاب داشت



کارم چو زلف یار پریشان درستم پشتم برسان بروی لدار ز نعمت
 غم شربت ز خونم نوش که گفت این شادی کسی که درین دور خرم است
 تنها دل من است که قمار در غما یا خود درین ناز دلش دمان گم است
 زمینان که میدهد دل من او مهرسی انصاف ملک عالم عشق منم است
 دانی خیال وی تو در چشم من گفت آیا چه جاست اینکه همه دوزخه بانم است
 خواهی چو روز روشن دانی تو حال من از تیره شب بپرس که او نیز محرم است

ای کاشکی میان منی و لبم

پیوندمی اینچنین که میان منی و نعمت



امشب بکتر می زنتد این طبل بی بکام را یا وقت بیداری غلط بود دست مرغ بام را
 یک لحظه بودین یاشی کز غمسه تاراج شد ما بچنان لب بر لبی ناب گرفت کلام را
 هم تازه دیم هم چمنل هم شادمان هم نکل کز عهد بهیسه ن آمدن تو انم این انعام را
 کز پای بر فرقم نمی تشریف قربت میدبا جز سرخی دانهم حسادون غدر این اهدام را
 چون بخت نیک انجام ابا با بختی صلح شد بگذار تا جان میدد بدگوی بدست علم را

سعدی علم شد جهان صوفی عالمی گوید

مابت پرستی می کنیم آنکه چنین صهنام را



ده که در عشق چنان میورم که به یک شعله محبان میورم
 شمع و شش پیش رخ شایه یار و مبدم شعله ز زمان میورم
 جوختم گر چه غمی یارم گفت که من از عشق فسلان میورم
 رحمتی کن که به سر می گردم شفقتی بر که حبان میورم
 با تو یاران همه در ناز و نسیم من گنم کارم از آن میورم

سعد یا ناله مکن، گر بخشم

کس نداند که محبان میورم



فریاد من از فراق یار است و افغان من از غم نگار است
 بی روی چو ماه آن نگارین رخساره من بخون نگار است
 خون جگر من ز فراق تو از دیده روانه در کنار است
 در دل من نهاده گشته است جانم ز فراق بستر است
 کس از غم من آگهی نیست آخ که حبه آن پایدار است
 از دست زمانه در غدا بم زان جان دلم هسی نگار است

سعدی چه کنی شکایت از دوست

چون شادی غم منم برقرار است



روی پوش ای مستر خاکنی تا نکشد عقل به دیوانگی
بوالهی های خیالات مبت چشم خردمندی و منتهی را کنی
باتو نباشم بکدام آبروی یا بگریزم به چه مردا کنی
باتو بر این سخنم آرزوست وز همه کس دشت و بیابا کنی
پرده برانداز شبی شمع دای تا همسوزیم به برکوا کنی

یا ببرد خانه سعدی خیال

یا بسبب دوست به مخاکنی



ای رخ چون آینه افروخته احمد را ز آه من خسته
 غیرت سلطان جبات چو با چشم من از کمر جهان خسته
 عقل کهن بار جفا می کشد دم بدم از عشق تو آموخته
 ده که به یکبار پر اکنده شد آنچه به عمری بشد اندوخته
 منم به تو لایق بحبشیرها جان به تنهای تو بجزوخته

در دل سعادت چراغ غمت

مشعل ای تا ابد افروخته



تاکی ای تشع دابه سرم بر خیری تاکی ای ناله زار از بگرم بر خیری
 تاکی ای چنده سیاب که در چشم منی از غم دوست روی چو زخم بر خیری
 یکت مان دیده من به بوی خوابه ای حینال ارشی از رکبدم بر خیری
 ای دل از صبحه خوابه شدی بر من زود باشد که تو سنیه از نظرم بر خیری
 بر چه دانش نی ای مرغ سحر نوبت تو که ز صبح به آه سحرم بر خیری

ای غم از مهنی تو عالم بگفت

بیعت افتد که خدا از سرم بر خیری



عمری بوی یاری کردیم تنگی زان منت را مارا نکشود هیچ کاری
 از دولت وصالش حاصل نشد مردی و ز محنت فراقش بدل باند باری
 هر دم غم فراقش بدل صفا و باری هر بخت دست هجرش در دل گشت غاری
 ای زلف تو کمندی بر روی تو کمانی وی قامت تو سر زنی می وی تو بهاری
 دانم که فارغی تو از حال در دسعد کورا در انتظارت سخن شد و دید باری

در یاب عشقان اکافزون کد صفرا

باشنو تو این سخن اکاین باد کار داری



اتفاقم به سهر کوی کسی افتادست که در آن کوی چمن کشته بی افتادست
 خبر ما بر ساسیند به مرغان چمن که هم آواز شما در قفسی افتادست
 به دلارام بگو ای نفس با دهر کار ما همچو سحر با نفسی افتادست
 بند بر پای تحمل چه کند گر نکند اینچنین است که در دی بکسی افتادست
 بیچس عیب هوس با قفس بچند مگر آنکس که به دام هوس افتادست

سعد یا حال پسند که کوی آن

که همه عسبر چو کان کسی افتادست



ای که بجن قناعت سز زید با هم می کر همه دشمنی کنی از همه دوستان می
 جو رکن که حاکمان جو کنند بر می شیر که پای بند شدن بد بد بر می
 از نظرت بجا رود برود و تو هر می رفت و رها میکنی آمد و نه می
 شاید اگر غم کنی ای که زدم آگهی در کنی اثر کند و دود دل حسرت می

سعدی و سز زید را هیچ محل نمیدی

دین بسد لاف میزنیم از دل میان می



دیداری منایی و پرهیز مکنی بازار خویش و آتش هائین مکنی
 گر خون دل خوری منج از غم میجوی در قصد جان کنی طرب انگیز مکنی
 بر تیغ عیشی من اگر خند و آیدت شاید که خند بشکر آئین مکنی
 حیران دست و دشنه زیبات نامدا کاهست خون من چه لایه بر مکنی

سعدی گلت بگفت بهانا که صبر

فریاد مبلان سحر خیز مکنی



تو مپسندار کزین در به طاعت بودم دلم اینجا ست بدو تا به سلامت بودم
 ترک سر گفتم از آن پیش که بنهاد پی نه بفرق آمده ام تا به طاعت بودم
 من بود اوست دیم بدیم جان عین نوار اوست نه که از پیش غرامت بودم
 کردم از تو به گوشم که میرای سعدی تالاب کور به اعجاز و کرامت بودم
 در بدانم بدرمگ که حشرم با تو
 از بعد رقص کنان تا به قیامت بودم



مگر در سخن دشمنان بنویسیدی که روی چون ترازو دستان بنویسیدی
 من از جنای زمان بلبلا ختم دیش ترا چه بود که تا صبح بنویسیدی
 قصاید ناله مظلوم و لایب محروم و که نشود ای نفس بر کوه بنویسیدی
 کنون حلاوت پیوندا بدانی قد که شربت غم هجران تلخ بنویسیدی
 به مقتضای زمان اقتضای کن سعد
 که آنچه غایت جهد بود و کوشیدی



به عمر خویش ندیدم شبی که مرغ دلم نخواهد برگشت دیت چه جای میل باغ
 ترا فراموش ماگر بود و گرنه بود مرا بر دی تو از هر که عالمست فراغ
 ز درد عشق تو امید رستگار نیستم که بخنق تو آنستد بندگان باغ
 ترا که اینهمه بل نوای عشق زنند چه القات بود برادای منکر باغ

دلیل دی تو هم دی تست سعدی

چراغ را نتوان دید چسب نور چراغ



اشب مکر به وقت نخواند این خروس عاشق بس نکر ده سنوار کنار بوس
 پستان یار در حنم کیوی تابدا چون کوی مساج در خم چو کان آبوس
 یکشب که دوست فتنه فتنه زینما بیدار باش تا زود مسر بر بوس
 تانشنوی ز مسجد آدینه باکنت صبح یاز در سراسی آناکنت غریو کوس

لب بر لبی چو چشم خردس املبی بود
 برداشتن به گفتن بهیوه خردس



گفتم مگر به خواب بنم خیال دوست اینک علی الصبح نظر بر حال دوست
مردم مسال عید بدیدند پوشش با عید است و آنک ابروی همچون بال دوست
مارا دگر بستر بلند افغانیت از دوستی قامت با استال دوست
زان بخودم که عاشق صادق نباشد پروای نفس خوشتن از اشغال دوست

ای خواب گردید بهمدی دگر کرد

یا دیده جای خواب بود یا خیال دوست

زند و شود مهر که پیش دوست میرد

مرد و دل است آنکه هیچ دوست نکند

هر که ز دوستش رهن سینه صفای
شمع دلش از شادی نگزید

طالب عشقی دلی چو مویم دست آرد
سگت به صورت گمین نپذیرد

صورت نیکند لی گشتند بدست

مهر که بدین صورتش گشتند نبرد

هر مسجد نسیم گل از بوستان است	احسان میل از فضل و ستان است
چون خضر دید آن لب جان بخش و نیرب	گفتا که آب چشمه حیوان دستان است
یوسف بندگیت کمر بسته بر میان	بودش یقین که ملک طاعت استان است
هر شادی که در فتنه آمد به لبری	در دل نیافت او که آنجا مکان است
هر کز نشان ز چشمه کوثر شنید ای	کو را نشانی از دهن بی نشان است
از رشک آفتاب جهالت بر آسمان	هر ماه ماه دیدم چون ابرو دستان است
این باد روح پرور از انفس مسجد	گویی که ز طره مبرقعات است
صد پیرهن قبا کنم از خنجر می اگر	بینم که دست من چو کمر در میان است

گفتند میمانی عشاق می کنی

سعدی به جوسای زلفت میمان است



برآمد باد صبح و بوی نور	به کام دوستان بخت پرور
مبارک بادت این سال برال	همایون بادت این روز و هر روز
چو آتش درخت افکند کفایت	و گر منقل من آتش میفرود
چو ز کس چشم بخت از خواب بخت	حد کو دشمنان اویزد برود
بهاری خرم است ای گل کجایی	که بینی لبلان امانه و سوز
جهان بی مایی بودت باشد	برادر جز کوناه میسوز
کنونی کن که دولت بینی از بخت	مهر فرمان به کوسه بد آموز
مزدل بر سر ای عمر سعدی	که برگشید نخواهد ماند این جور

دریغ امیش اگر مرکش نبودی

دریغ آهوا اگر بگذشتی یوز



اول دست بر نام ایزد دانا	صانع پروردگار هستی توانا
اکبر و اعظم خدای عالم و آدم	صورت خوب آفرید و سیرت زیبا
از در بخشندگی و بنده نوازی	مغ ہوار انصیب و مایہی دریا
قمت خود می خورد منم در پیش	روزی خود میسوزد پشہ و عفت
حاجت موری بہ علم غیب بداند	در بن چاہی بہ زیر صحنہ فضا
جانور از غصہ می کند سکارانی	بر کن تراز چوب خشک و چشمہ زخارا
شربت نوش استرید از کس نخل	نخل تن در کند ز دایہ چشمہ
از بھکان بی سنا زو بر ہمہ شفق	از ہمہ عالم بہمان و بر ہمہ پیدا
پر تو انوار سراقات جلاش	از عظمت ما و رای مکرر دانا
خود ز زبان دمان عارف ہوش	حمد و ثنائی کند کہ موی برضا
ہر کہ نداند سپاس نعت امر و نہ	حیف خورد بر نصیب رحمت فردا
بار خدایا مہم کنی و اندر	وز ہمسہ صبی مقدسی و سبہا
مانو اینم حق حمد تو کفشتن	با ہمہ کز و بیان عالم بالا
سعدی از آنجا کہ فہم اوست نغمہ گفت	در نہ کمال تو و ہم کی رسد آنجا







که این هدیه ناقابل است برای آن بیتی که سعدی شیرازی در حمد خدای ساخته و حمد را به حمد خود

است؛ آن بیت بدیع که شهر و آفاق ادب است این است:

برک در خان سبز در نظر هوشیا هر در قش و قمریت معرفت کردگار

اما سر محبوبیت سعدی در شرق و غرب تنها در فصاحت و بلاغت و طاعت و حسن بیان نیست چنانکه

بعضی پنداشته اند، و سعدی خود نیز بدین نکته اشاره کرده است:

نه صورتی است مفرق مژده می چنان که بر در کباب می کند نقش

که برقی است مریض به لعل مژده فرو کند آشته بر روی شاه جاش

شاهد جاش همان جلال الهی است که در پشت پرده وضع و نقاب فصاحت و بلاغت سعدی پنهان است

و آن شاهد است که دلبری میکند و مسر که از آن شاهد گوید به تعبیر قرآن مجید: «و یخسب علیها وجهه»

«و من حسن فی لایحین غالی الله و هو غوثین» کیست خوش گفتار تر از آنکه کسی با ایمان و هم به خدا و رسول

حسین می آید و می گوید

۱- Walden

۲- sacred books

۳- Horace: بزرگترین شاعر غزلی روم باستان که در سه مازال پیش از میلاد می زیسته است؛ می بیند کنایی در باره پسر شاعری گویند

که از بهترین منابع نقد شعر به شمار میرود. ۴- غزوف: پیرایه زیور

و به حقیقت سعدی اسرار معرفت از بزرگ برک کتاب فریش خوانده و کلام منشو و منظوم و از آن
آن همه ارکرده است و این کاری است که بعد شاعران بزرگ جهان پیش از سعدی پس از
برگزیده به عشق و ارادت در نقطه می کمال پایان بردند چنان که شکسیر آسمانی گفت:
اگر از غوغای عالم دهشت غالات باطل دنیوی دمی شود میوم

در خان ابرسنه زبان نخل می یکسیم

و از جویبار کتاب می خوانیم

و از سگت موعظ می شنویم

و نشان حسیر خوبی را در هر حسیر شاید که می کنیم

سعدی در یکی از قصاید که تا بهش میتی بهمین مصنون سروده که پس از دویست سال جامی هشتم
و نویسنده بزرگ عرفانی فتن نهم راست کرده در حکایت بسیار زیبایی شرح هستی خود و
که و بیان عالم بالا را از این بیت بیان کرده است. خلاصه حکایت این است که یکی از صاحبان
را بر سعدی و ممتاز او در وادی معرفت در نهان نگاری بود. تماشایی خوابیده که
آسمان غوغایی شده است و فرشتگانی چند بطیقی از دایا بر سر نهاده روی به عالم خاک کرده اند
با حیرت می پرسد که این شود و مستی و غوغا از چیست این دایا از آن کیت فرشتگان پاسخ می



مثنیٰ به آفرینش کار او را عاشق تمامی آفرینش کم دوست

به جهان حسرت من از آنم که جهان خرم از تو

عاشقم بر همه عالم که همه عالم از تو

و عشق پاک و به خلق او را بر بخت به بکان را به معشوق ازل دعوت کند و نام یار معشوق ازل

در دل زبان عام و خاص من نداده کند چنانکه گفت

نامه حسن تو بر عالم و جاهل خوانم نامت اندر دهن پیوسته جوان اندازم

و این دعوت مستی بخش به عشق را در جامهای مرضی از الماس سخن به بکان مسدود کرده است

چنانکه یکی از عاشقان و شاعر فعل و توانای معاصرش سیف الدین فرغانی در غزلی خطاب

به او گفته است

بخمر عشق قدح است هر یکی غزلت چو آب گشته روان از شراب بخانه تو

به مجلسی که کسان سنا از عشق بنوازند هزار نفس ایشان یک از ترانه تو

جوهر اصلی شعر سعدی همان ترانه ابدی است که سروده شده جمیع ذرات کائنات و آن مرغ

تبسج جمال مطلق بیان اسرار معرفت حق است چنانکه گفت

آفرینش همه تبسج خداوند دل است دل ندارد که ندارد به بند او بند است

بمعنی جدا کنند، حق و باطل است تشبیه کرده است البته مقصود از کلمه پیامبر در اینجا
 تعبیرات معنی خاص نبوت که ختم بر رسول اکرم شد است نیست، و اگر گفت اند که از مجموع
 و سعدی و حافظ و نظامی و امثال این بزرگان زکات نبوت بگوش میرسد مقصود این است
 که آنان خبر بزرگ خدا و قیامت و پیروی از عمل صالح را که محور اصلی دعوت انبیا و ملاک
 سعادت دنیا و رستگاری آخرت است، در پرده تعبیرات شاعرانه به گوش حبا نیان رسانیدند
 و به حقیقت چون بناله روح خشکوی پیام انبیا هستند مجازاً از آنان به پیام آور و رسان الغیب
 آینه غیب و صاحب کتاب غیره یاد شده است.

راستی دستر سعدی بگفتان نمند عیباتش به گل و سنبل و ریحان نمند

اوست پیغمبر این نامه بر شرفان نمند هر که او را کند انکار به شیطان نمند

عشق سعدی نه حدیثی است که پنهان نمند

داستانی است که بر هر سر بازاری هست

در چند دهه اخیر برخی از معاصران مقام و منزلت معنوی عرفانی سعدی را در دنیا خد و شبیه او
 شاعر سخن پرداز و نمونه کمال فصاحت و بلاغت شمرده و تغزلات عاشقانه او را بحیرت عالم خوانند
 منسوب کرده اند. در حالی که سعدی عارفی است پر شور و حال از عاشقان حضرت حق که

چنان که وقتی در آن صفحات سیری کنیم
 قوه حینال بانی اختیارست و سحری شود
 پیام کلمات بخاطر شیوه زین بیانت دل می نشیند
 شیوه ای که بنسری دل می رباید
 و بالباسی ساده و بی پیرایه شاد معن را در دیده بزر
 و شوخی و طیت را به افنون زیبائی لطیف می کند
 در ایران نیز پوسته ابواب میخانه سعدی بوی بهسکان باز بوده و کم و بیش همه کسانی
 که سعادت حضور در آن میخانه را یافته اند به خیر و برکت رسانده است.
 شعر سعدی که کلید در گنج سعادت تواند که بحبای آورد و الا مصد
 ملک الشعراء بهار همیشه شاعران بازگشت به سبک خراسانی در قنین بسیار زیاده
 که از غزل معروف سعدی مطلع:
 مشنوی دوست که غیر از تو مرا یاریست
 یا شب روز بحسب فکر تو ام کاریست
 کرده سعدی را در مقام پای سبزی نشاند و آثار او را به منتهای قافیه کی از او صاف

و بهر در شمار شامه لای آورد دست که تختشان جاودانه تازه با طراوت است
 و در اردو پاوقتی نخستین بار گلستان بوستان سعدی بزبان لایتین ترجمه شد و طبع شد
 جرعی از آن به کیشان و کاهنان آن دیار رسید یکی از کیشان گمان کرد که این
 اثر متعلق به نسبهای بنی اسرائیل است و یکی از کتب آسمانی است که پس از ساجان
 زیر خاک پیداشده است و بهین محاذ آثار معدی در شمار کتب مقدسه طبع رسید
 پر و نور بگلین، مترجم و مفسر معروف ثنوی و یکی از بزرگترین مترجمان سده اخیر
 ساینده گان سعدی شیرازی است که ذوق و سستی خویش از کلام شیخ در غزل لطیف
 پر حکمت زیر آنگار کرده است:

ای حکیم خدان

ای سحرش از رخم و حسنه انسانی

ای هودشش پارس ای که بر صفات گلستان و بوستان

که کو دکان از آن خواندن می آموزد

و کنسالات به خواندنش حکمت و معرفت می یابد

مغویت را با شادی در آیمخت ای و افغانه را با حقیقت



وادی معرفت و مخوران باده روحانی را سینه به قدر جام و سبوی که آورد و انداخت
 شراب بهره مند گرداند. چون مستی او خود را شاهد و طوار جمال معشوق ازل آینه گیتا
 است شرابی را که عرض می کند نیز شرح و تفسیر آیت جمال آن شاهد چنان عالم است
 سعدی شیرین سخن اینده شورا گنج

شاهد مآتی است این همه تفسیر

این شراب به اقصی نقاط ایران و جهان صادر شده چنانکه امیر خسرو دهلوی مثنوی
 طوطی بند گفته است

خسرو سرت اندر ساغر معنی بخت باده از خنانه شنجی که در شیراز بود

و بهتری دیوید شود نویسنده درویش عارف پیشه صاحب دل امریکایی، که کتاب معروف
 والدین او از بزرگترین دیوای امریکا به فرهنگ جهانی شمرده شده است از دانشمند
 سال زمان و مسلمانان فرهنگ فاصله از صحبت شیخ مت و مخور شده در آن سی چنان
 خود را با او یکی دیده که گفته است من همان سعدیم که پس از ششصد سال در این سرزمین
 کرده ام یا سعدی همان من بوده است که ششصد سال پیش در شیراز بختی یافته است.
 و امرن شاعر و نویسنده و خطیب معروف امریکایی، سعدی را در کنار شکسپیر و دانته

من از شراب این سخن مست
و خندانم در دست
که روزه های برکت را مجلس گذر کرد
و دور چشم در او اثر ...
بکس است

شراب سخن

یکی از ساقیان فغانه مشق و ترسایگان با ده فروش که اینک هفتصد سال است که زنا رفت
به میان بسته در محفل و جانان شراب بخت و معرفت را دور می گرداند شیخ مصلح الدین
شیرازی است. ساقی که خودست ازل از شراب لم یزل است پیش از آفرینش مست شده و
سرازم از عرصه حیات خاکی را طی کرده همچنان مست از نقش تن پوا کرد و علی الصبح قیامت
که سر از خاک برآرد همچنان مست جال یا تماشا قیامت خواهد آمد
همه عمر بزم دارم سوزین غارتی که بسوزم نبودم که تو در دلم نشستی
علی الصبح قیامت که سر از خاک برآید
به گفتگوی تو خیزم به جستجوی تو باشم
ما ز شام قیامت به پوش باز آید کسی که خورده بودی ز بادا است
و به شکرانه شراب طهوری که از دست ساقی ازل نوشید، کمر همت به میان بسته تا شکران



بار فراق وستان بس کشت به بلبل
 آن دوست که من ارم آن یار که من بدم
 ما به چشم تو نور می بینم
 ز دستم برنی خنیز که یکدم بی تو نشینم
 تو سپندار گزین در به بلاست بروم
 بر تو مشغول با تو به سر می برم
 ما در خلوت به روی خلق می بینم
 بگذر تا معشای دی تو بگذریم
 ما که ایان خیل سلفانیم
 گر خست ز روزگار گویم
 بر خیز که میر و درستان
 بگذر تا ما بگریسیم چنان بر در بهاران
 فراق وستانش با دیواران
 احسنه کنی به سوی ما کن
 ای روی تو راحت دل من
 دو که جدا نمی شود نقش تو از حیات من
 ای چشم تو تو لغزیده جاو
 ای رخ چون آینه فروخته
 می بر زنده مشرق شمع خلعت با
 تا کیم زلف رفیایی
 تو با این لطف طبع و دلربایی
 گرم راحت رسانی و در گزایی
 من ندانم از اول که تو بی مرد و کالی

هر کس تماشا می رفتند به صحرایی
 به چشم تو با برون آبی
 سر آن نثار و شب که بر آید آفتاب
 به هر بر نثارم سر زین نماستی
 کفتم آهین کی کنم چند
 مگر در سخن دشمنان پوشیدی
 خانه صاحب نظران میری
 دانی چه گفت مرا آن پیل سری
 رفیق و چنان به حیات من اندری
 گر کنم در سر و ذات سری
 چو نت حال بستان ای با و نو بهاری
 خبر از عیش ندارد که ندارد و یار
 عمری بوی یاری که ویم زلفی
 مرادیت گرفت از عشق و لاری
 تا کی ای آتش سودا به سرم بر خیزی
 روی پوش ای مستر خانگی
 بسیار سحر باید بماند شود خانه
 بند دام که به لطف میخوانی
 ندانست به حقیقت که در جهان که مانی
 دیدار می نمای و پر بهیزی کنی
 ای با و مسجدم خبر و لسان کوی
 ای که به حسن قامت سر زندیدم می

۸۱
 ۱۵۰
 ۱۲۹
 ۱۰۳
 ۱۰۸
 ۲۸
 ۱۰۱
 ۱۰۳
 ۹۹
 ۱۲۹
 ۱۵۵
 ۱۲۲
 ۲۲
 ۹۲
 ۲۲
 ۳۶
 ۱۲۵
 ۱۶۰
 ۹۸
 ۳۱
 ۷۲
 ۳۱

۱۳۱
 ۱۵۷
 ۷۶
 ۷۰
 ۲۹
 ۱۱۱
 ۸۶
 ۱۱۳
 ۱۵۱
 ۵۲
 ۱۲۸
 ۵۶
 ۷۷
 ۱۱۰
 ۱۰۹
 ۵۰
 ۱۳۸
 ۳۵
 ۱۲۲
 ۵۵
 ۶۵
 ۱۶۱
 ۱۵۸

۱۶۵	دست بجان نیرسد تا تو برفش	۶۶	سرست ز کاشانه به کلزار برآمد
۱۳۳	گر یکی از عشق برآرد حسدش	۱۱۷	کسی که روی تو دیدست حال من اند
۳۷	به عمر خویش ندیدم شبی که مرغ دلم	۱۲۹	درخت خنجر برآورد و میلان ستند
۶۱	ساقی بدو آن شراب مکرکند	۱۱۶	پیش دیت دگران صورت بر دیوارند
۱۲۵	چشم خدای تو ای بدیع مشال	۱۷۲	دو چشم مت تو که خواب صبح بر خنجرند
۱۳۷	به خاک پای عزیزت که عهد نگستم	۸۰	روندگان مستی از بلا پیر بنیاد
۵۸	من خودی ساقی ازین شوق که دهرمستم	۶۲	یار باید که محبت یار کند
۱۱۲	دل پیش تو دیدم به جای دگرستم	۷۹	یار با ما یوفانی می کند
۴۶	چو تو آمدی مرا بس که حدیث خویش گفتم	۸۸	با دوست باش که برافاق دشمنند
۱۰۵	از در درآمدی و من از خود پشیم	۲۲	به بوی آگه شبی در حرم بیا ساینده
۴۲	چنان در قید مرستی پای بندم	۱۵۹	ای ساربان بسته آن کارام جانم میرد
۷۳	نکشت عهد مودت بخار و بسندم	۱۳۵	آن ز عشق است که از دل بدان می آید
۵۱	آمدی ده که پریشان پریشان بودم	۱۳۵	آمد که آگه بوسه کلزار
۱۶۹	شب از ز بید صبح بیدارم	۱۰۶	دولت جان پروردت صحت آینه کار
۷۵	من آن نیستم دل از مهر دوست دارم	۱۵۶	زنده کدام است بر بوشیار
۸۷	باز از شراب و شین در سر غمار دارم	۸۹	هر شب اندیشم دیگر کنم و درای دگر
۶۰	نه دستری به یار دارم	۹۷	آن کجاست که میرود و بختبیز
۱۱۳	کر من ز محبت بیدم	۱۳۵	مادرین شهر غریبیم و دین ملک فقیر
۵۷	من این طبع کنم که تو کام گیریم	۲۱	برآمد باد صبح و بوی خوروز
۳۸	و ده که در عشق چنان می سوزم	۱۶۶	مبارکتر شب و چشم ترین روز
۵۲	در آن نفس که میرم در آرزوی تو باشم	۱۳۰	بوی محب را آمد بنال ای میل شیرین نفس
۵۳	غم زمانه خورم با منسوق یار گفتم	۷۶	اشب مگر به وقت نینوا ندان خروس
۱۰۹	بزار عهد بگردم که سه عشق بوشم	۶۳	هر که نازک بود تن باریش

فهرست غزلیات

۱۹۶	اول دفتر بنام ایزد وانا	۱۹	زمن پرس که در دست او دست چون آ
۱۹۷	اگر تو فارغی از حال وستان یار	۲۳	بتا چاک شود دوست در محبت دوست
۲۰۶	اشب بکتر می زنده این بل بی بنگام	۲۵	گفتم که به خواب نیم خیال دوست
۱۹۹	بر خیز تا کیو نسیم این لق ازرق غام	۱۰۷	ای پیک پی غمجه که داری نشان دوست
۱۹۱	دقی دل سوای می میرفت بستاننا	۹۹	مرا خود با تو چسبیری در میان هست
۸۲	مارا به شب نمی برد خواب	۱۲۷	در دیت از دهن که پیش شب نیست
۸۳	سرست در آمد از غرابان	۸۹	روز و صلمت را دیدن نیست
۱۵۴	چنان بوی تو آشت ام بوی دوست	۴۱	دوش در از رویت ای جانم از غم تاب نیست
۹۲	دیر آمدی ای کار سرست	۱۶۲	هر که دلارام دید از دوش آرام نیست
۹۰	بوی گل با کف مرغ بر جات	۱۵۲	آتشین خدای بر جات
۱۲۹	سلسله بوی دست حلقه دام بکات	۵۹	مگر نسیم سحر بوی یار من از
۲۲	بر مسجد نسیم گل از بوستان توست	۱۰۰	باد آمد و بوی سحر آورد
۲۲	اشاقم چه بسمه کوی کسی افتادست	۲۲	زنده شود همه که پیش دست بید
۱۲۹	از هر چه میرد سخن دست خوشترست	۲۸	دل از هوس یار بر نمی گسرد
۸۵	بر کسی انصاف گفت که صاحب طربست	۲۹	بگذشت باز هم آتش در من من سکون
۳۷	فریاد من از فراق یارست	۷۲	بشیا کسی باید که رفتن سپهر ببرد
۶۹	دلی که عاشق و صابر بود مگر شکست	۱۷۰	شورش مبلان سحر باشد
۲۰	کارم چه زلف یار پریشان دریم است	۱۲۲	شب عاشقان بیدل چه شبی دراز باشد
۸۸	بر من که مجوی زده ام حق حرام است	۱۳۲	تا حال منت خبر نباشد
۶۸	این باد صبا را بوستان است	۱۳۰	دوش بی روی تو آتش بر من بر می شد

گزیده غزلیات سعد

به خط: امیر محمد فلسفی

نگارگری: علیرضا آقا میری

مقدمه فارسی: انجمنی دکتر حسین علی قشای

ترجمه انجمنی غزلیات: حسین خست سید قانع

مقدمه‌ی ترجمه غزل: استادم آنگاه و مقدمه‌ی ترجمه

لیتوگرافی: حسن کریم کویا

اجرای کامپیوتری: حمید رضا رحمانی

اسطبله: جواد حسینی آبادی

چاپ ششم: چاپخانه امین، زمستان ۸۶

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

صفافی و قابسازی: مصین

مستورانی و مدیریت تولید: حسن ضعیفی

ناشر: فرهنگسرای میرداشتی

شماره: ۸-۲۰-۷۱۴۱-۶۶۴-۱۷۸



آفتاب رات فرهنگسرای میرداشتی

تهران میدان انقلاب خیابان کارگر جنوبی، اول خیابان حیدرعلی

مجموعه تجاری نادر، طبقه اول، تلفن: ۰۲۱-۱۱۱۱۱۱۱۱، فکس: ۰۲۱-۱۱۱۱۱۱۱۱

شعبه چهارراه گلزار، بزرگراه میدان ۱۰، پلاک ۱۰ و ۱۱

تلفن: ۰۲۱-۸۵۱۱۹۵۱، فکس: ۰۲۱-۸۵۱۱۷۶۱

آدرس اینترنت: WWW.mirdashti.com

E-mail: info@mirdashti.com



نکارگری و طبعی آقا میری
مقدمه فارسی و انگلیسی دکتر حسین المصطفی



سعدی

سعدی، مفلح بن عبدالله، - ۶۹۱ ق.
[غزلیات، برگزیده، فارسی - انگلیسی]
غزلیات سعدی/ بخط امیر غلیقی؛ مقدمه فارسی و
انگلیسی الهی قمشه‌ای؛ ترجمه انگلیسی غزلیات
سیمین دخت، فتح؛ نگارگری علیرضا آقامیری. -
تهران: فرهنگسرای میردشتی، ۱۳۷۸.
۱۷۶، ۷۰ ص.

ISBN 978-964-7141-20-8

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

A selection of Sadi's
ghazals.
ع. به انگلیسی:

۱. شعر فارسی -- قرن ۷ ق. ۲. شعر فارسی -- قرن
۷ ق. -- ترجمه شده به انگلیسی. ۳. شعر انگلیسی --
قرن ۲۰ -- ترجمه شده از فارسی. الف. الهی
قمشه‌ای، حسین، ۱۳۱۹ - ، مصحح. ب. سعید فتح،
سیمین دخت، - ، مترجم. ج. غلیقی، امیر
احمد، ۱۳۳۷ - ، خطاط. د. عنوان. ه. عنوان:
غزلیات، برگزیده، فارسی -- انگلیسی.

۸/۳۱

الف/ت/ع/شهر

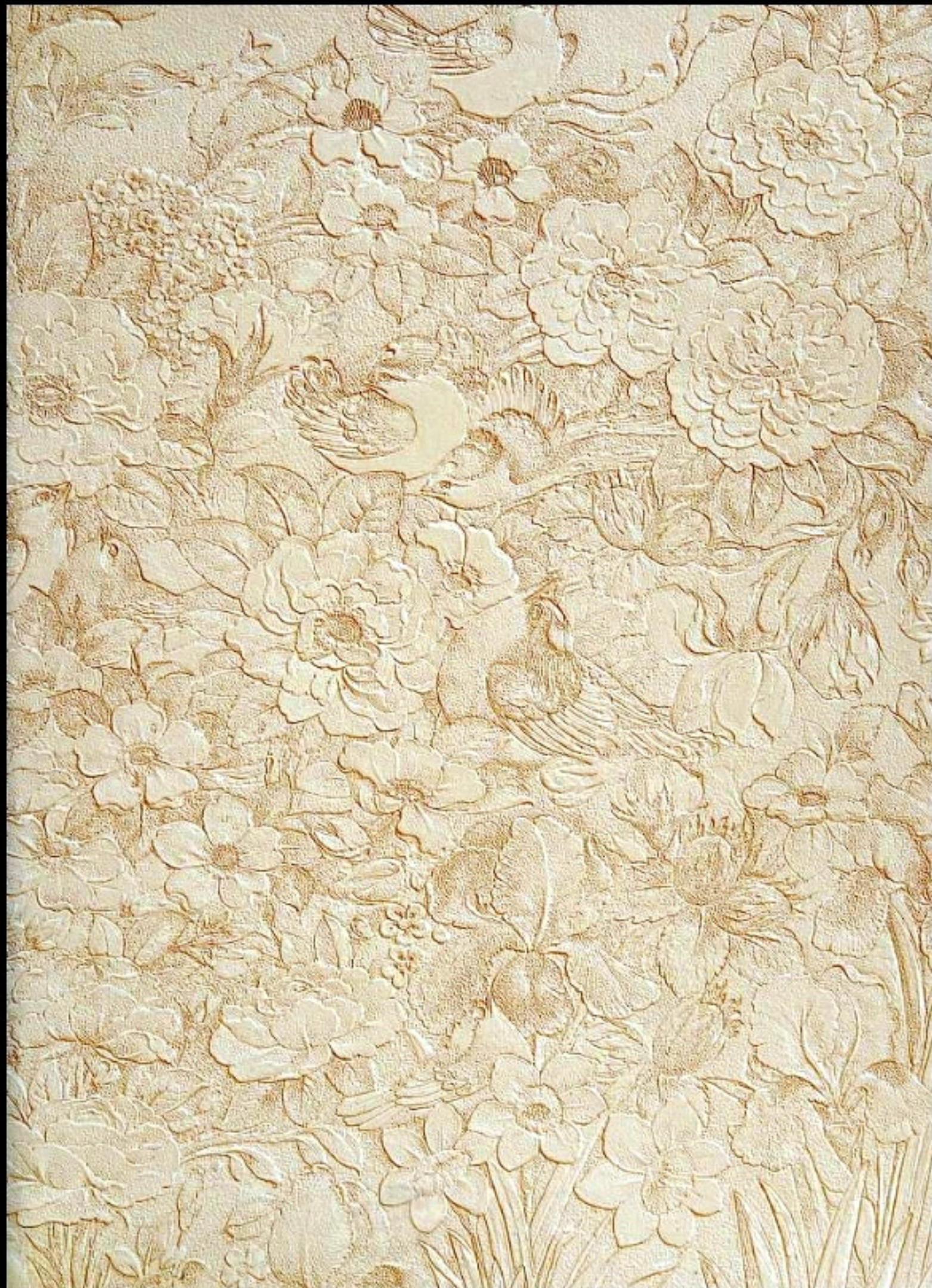
۱۳۷۸

۳۳۵۱۳-۷۸/م

PIR5۲۰۹/الف

۱۳۷۸

کتابخانه ملی ایران





غزلی



نکارگری: علیرضا آقامیری
مقدمه فارسی انگلیسی دکتر حسین الهی قمشای



فرهنگسرای میردشتی

غزلی

مہر فیض
فلسفہ



لکھنؤ : علی رضا آقامیری

مقدمہ فارسی انجیلی و کٹر حسین الہی قشای
ترجمہ انجیلی غزلیات : یمن خت سید فتح